

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการ การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
(The security management of community enterprises according
to the Royal Sufficiency Economy Philosophy)

อนรรักษ์ อนันทนาธร

โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้
(เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
มหาวิทยาลัยบูรพา

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการ การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
(The security management of community enterprises according
to the Royal Sufficiency Economy Philosophy)

อนุรัตน์ อนันทนารถ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ (เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2562 มหาวิทยาลัยบูรพา ผ่านสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เลขที่สัญญา 35/2562

Acknowledgment

This work was financially supported by the Research Grant of Burapha University through National Research Council of Thailand (Grant no. 35/2562).

บทคัดย่อ

การวิจัยวิจัยเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ วิเคราะห์แนวทางการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน และอิทธิพลของการจัดการความมั่นคงตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออก ใน 7 จังหวัดในภาคตะวันออกได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 938 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis : MRA) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination : R²) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า 1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิสาหกิจชุมชนมีการระดับการจัดการความมั่นคง ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดการด้วยการมีคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.11) รองลงมาคือด้านการจัดการด้วยความมีเหตุผล ($\bar{X}$ = 3.99) การสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}$ = 3.99) ด้านจัดการด้วยความพอประมาณ ($\bar{X}$ = 3.93) และด้านการมีความรู้ ($\bar{X}$ = 3.93) ตามลำดับ 2. ปัจจัยองค์กรที่มีผลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า วิสาหกิจชุมชนที่มีระดับตลาด ประเภทวิสาหกิจชุมชน ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน แหล่งเงินทุน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และจังหวัดของวิสาหกิจชุมชนต่างกันมีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. อิทธิพลของตัวแปร 5 ตัว ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ การมีความรู้ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีภูมิคุ้มกัน และด้านความพอประมาณ ตามลำดับ มีอิทธิพลทางบวกกับประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 80.7

The security management of community enterprises according to the Royal Sufficiency Economy Philosophy

Abstract

The objectives of this research are (1) to study and analyze the security management of community enterprises according to the Royal Sufficiency Economy Philosophy; (2) to examine the influence that impacts on the security management of community enterprises; and, (3) to study the factors according to the Royal Sufficiency Economy Philosophy which affect the effectiveness of the security management of community enterprises. This study is mixed- method research. Regarding the quantitative method, questionnaires were used to collect the research data from 938 community enterprise members in 7 provinces located in the Eastern region including Chanthaburi, Chachoengsao, Chonburi, Trat, Prachinburi, Rayong and Sakaeo. In relation to the one-way ANOVA and Multiple regression, the statistical significance is set at .05. With regard to the qualitative method, documentary research and interview are employed to ensure the result of the quantitative research.

The result of this research shows that; (1) overall, the majority of community enterprise members agreed that their community enterprises adopt the Royal Sufficiency Economy Philosophy in order to strengthen their organizations, with a mean of $\bar{X} = 4.00$. Considering one-by-one issue, all of 5 issues were ranked as “High”. The rankings from the highest to the lowest are management with virtue ($\bar{X} = 4.11$), management with rationality ($\bar{X} = 3.99$), Immunity building ($\bar{X} = 3.99$), management with modesty ($\bar{X} = 3.93$) and management with knowledge ($\bar{X} = 3.93$); (2) In terms of organizational factors that affect the security management of community enterprises according to the Royal Sufficiency Economy Philosophy, overall, it is found that community enterprises with different targeted customers, types, operations, operation periods, amount of invested capital, sources of capital, number of members and location significantly adopt different security management of community enterprises according to the Royal Sufficiency Economy Philosophy with the statistical significance at .05; (3) 5 factors according to the Royal Sufficiency Economy Philosophy consisting of knowledge, rationality, virtue, immunity and modesty, respectively, significantly have a positive influence on the effectiveness of security management of community enterprises with the statistical significance at .05 which can be co-forecasted 80.7% of the variables; and, (4) it can be indicated that the majority of active community

enterprises in the Eastern region of Thailand adopts the Royal Sufficiency Economy Philosophy as the main principle for community enterprise management in order to strengthen the organizations. The researcher suggests that the government and community enterprises should adopt the Royal Sufficiency Economy Philosophy as the strengthening mechanism at the higher level, especially, immunity building by developing the potential of personnel and members, increasing savings, further developing the organization with rationality as well as managing with virtue, ethics and transparency.

Keywords: Security management, the Royal Sufficiency Economy Philosophy, Community enterprise

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน.....	18
การบริหารจัดการภาครัฐในการส่งเสริมความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้ของวิสาหกิจชุมชน.....	27
กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย และต่างประเทศ	
ที่ประสบความสำเร็จ.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	36
สมมติฐานในการวิจัย.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
การวิจัยเชิงปริมาณ.....	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
ขั้นตอนการสร้าง และการทดสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	47
ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
วิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 ผลการวิจัย.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	52
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของ ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	94
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชน.....	100
ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	106
ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการ ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	110
5 อภิปรายและสรุปผล.....	119
สรุปผลการวิจัย.....	120
อภิปรายผล.....	125
ข้อเสนอแนะ.....	130

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	131
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	137
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	147

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1-1	แสดงสถิติเปรียบเทียบจำนวนและสมาชิก วิสาหกิจชุมชน ปี พ.ศ. 2560 - 2562.....	5
2-1	การประเมินผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน.....	21
2-2	วิวัฒนาการความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน.....	22
2-3	การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน.....	28
3-1	จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิก ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละจังหวัด ที่ถูกเลือกโดยใช้ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling).....	40
3-2	แสดงผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดย วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient).....	43
4-1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
4-2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยองค์กร ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
4-3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ.....	59
4-4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล.....	61
4-5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน.....	62
4-6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้.....	86
4-7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม.....	87
4-8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจ.....	67
4-10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ.....	68
4-11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชน ด้านสังคม.....	69
4-12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวม.....	70
4-13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามระดับตลาด	71
4-14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจ ชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน.....	71
4-15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามประเภท วิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	72
4-16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน	73
4-17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน.....	74
4-18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระยะเวลาในการ ดำเนินวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	74
4-19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนเงินลงทุน ของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	76
4-21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามแหล่งเงินทุน	77
4-22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน.....	78
4-23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนสมาชิก ของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	79
4-24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน.....	80
4-25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจังหวัดของ วิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	81
4-26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามระดับตลาด.....	82
4-27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน.....	82
4-28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน.....	83
4-29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน.....	84
4-31 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระยะเวลา ในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน.....	85
4-32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน.....	86
4-33 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนเงินลงทุน ของวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน.....	87
4-34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามแหล่งเงินทุน	88
4-35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน พอเพียง.....	88
4-36 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนสมาชิก ของวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	89
4-37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน	90
4-38 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจังหวัดของ วิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	91
4-39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ได้จากความถดถอยพหุคูณของการจัดการ ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มี อิทธิพลกับประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม	92
4-40 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม.....	92
4-41 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตาม แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-42 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม.....	95
4-43 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม.....	98
4-44 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม.....	101
4-45 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม.....	104
4-46 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม.....	106
4-47 สรุปสมมติฐานการวิจัย.....	108
4-48 ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลหลัก.....	110
5-1 แสดงอันดับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงสุด และต่ำสุดของแต่ละด้าน.....	121
5-2 แสดงระดับความคิดเห็นต่อระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 อันดับแรก.....	122

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2-1	คำนิยามเศรษฐกิจพอเพียง.....	12
2-2	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	36
5-1	ปัจจัยด้านองค์การที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	123
5-2	ปัจจัยด้านองค์การที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน.....	124
5-3	ตัวแปรของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน.....	125

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายหลังการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันทางธุรกิจ ผลกระทบที่สำคัญประการหนึ่งของโลกาภิวัตน์ที่มีต่อระบบเศรษฐกิจโลกคือการทำให้ความรุนแรงในการแข่งขันของธุรกิจเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้โลกยุคโลกาภิวัตน์ยังทำให้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เดิมไม่ถือว่าเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจเข้ามามีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น และไม่ใช่ว่าทุกคนจะสามารถหารายได้ ได้เท่าเทียมกันจึงเกิดความเหลื่อมล้ำของฐานะขึ้น (ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ, 2555) จากรายงานของสภาเศรษฐกิจ โลก (World economic forum, 2017) ในปี ค.ศ. 2017 พบว่าประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจไปทั่วโลก เพราะโลกในยุคโลกาภิวัตน์นั้นคนที่มีฐานะยากจนจะยากจนลงเรื่อย ๆ และมีช่องห่างจากคนมีฐานะร่ำรวยมากยิ่งขึ้น ในการประชุมสภาเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 2016 ที่เมืองดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ก็เช่นกัน ประเด็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ถูกนำมาตั้งประเด็น เพราะจากรายงานขององค์กรออกซฟอร์ด (Oxfam) พบว่าในปี ค.ศ. 2016 นั้นมีประเด็นที่น่ากังวลคือ มหาเศรษฐีในโลก 8 คน นั้นครองทรัพย์สินเท่ากับคนจนที่สุด 3,600 ล้านคน ซึ่งเท่ากับจำนวนประชากรกว่า 1 ใน 2 ของโลก มหาเศรษฐีเหล่านี้สามารถเพิ่มพูนความมั่งคั่งได้อย่างรวดเร็ว โดยโลกมีมหาเศรษฐีระดับล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายหลังจากปี ค.ศ. 1991 หรือเพียงแค่ในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา โดยสิ่งที่น่าตกใจคือ ประชากรโลก 1 ใน 10 คน นั้นมีรายได้น้อยกว่า 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน ซึ่งสถิติดังกล่าวนี้ไม่ได้สะท้อนว่า ความเหลื่อมล้ำเพิ่งเกิดขึ้นไม่นาน แต่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009

ขณะเดียวกันประเทศไทยก็ถือเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลังเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จากรายงานของเครดิต สวิส (Credit Suisse, 2016) ได้จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับฐานะความมั่งคั่งของประเทศต่าง ๆ ในโลกปี ค.ศ. 2016 (Global wealth databook 2016) ซึ่งข้อมูลที่น่ากังวลที่สุด ก็คือประเทศไทยขยับขึ้นจากอันดับ 11 เป็นอันดับ 3 ของประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำมากที่สุดในโลก รองจากรัสเซีย และอินเดีย และใน 5 ปีที่ผ่านมา ผู้ที่มีฐานะร่ำรวยเพียงร้อยละ 1 นั้นเป็นเจ้าของทรัพย์สินต่าง ๆ มากกว่าทรัพย์สินของคนทั้งประเทศรวมกัน นอกจากนั้นมหาเศรษฐีที่มีทรัพย์สินเกิน 1 พันล้านบาทในประเทศไทยนั้นเพิ่มขึ้นจาก 5 คนในปี พ.ศ. 2551 เป็น 28 คนในปี พ.ศ. 2558 แต่จากในมุมมองกลับกลับกัน พบว่า คนไทยกว่าร้อยละ 10 หรือประมาณ 7 ล้านคน ยังมีฐานะยากจน สำหรับที่ดินนั้นคนไทยมากกว่าร้อยละ 70 หรือประมาณ 52

ล้านคน ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไทย ไม่มีโฉนดที่ดินเป็นของตัวเอง ในขณะที่โฉนดที่ดินร้อยละ 61 ของประเทศไทย ครอบครองโดยประชาชน ร้อยละ 10 (Credit Suisse, 2016)

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยนั้นเกิดขึ้นมานานแล้ว จากความเคยชินกับคำกล่าวสั้น ๆ ที่ว่า “รวยกระจุก จนกระจาย” แต่ในปัจจุบันปัญหาดังกล่าวกำลังรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขัน และให้คนหากำไรจากเศรษฐกิจแบบการตลาด ดังนั้นผลลัพธ์ที่ออกมาจึงย่อมไม่เท่ากัน (กานท์กลอน รักธรรม, 2560) และความเหลื่อมล้ำนี้เองได้นำมาสู่ปัญหาของประเทศอีกหลายด้าน ทั้งในเรื่องคุณภาพชีวิต ความไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม ความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ความเอารัดเอาเปรียบทางสังคม ประชาชนจึงไม่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการพัฒนาประเทศ โดยการจัดการวิสาหกิจชุมชนเป็นการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชน วิสาหกิจชุมชนไม่ใช่กิจกรรมเดียวที่ทำในปริมาณมากเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ แต่เป็นกลุ่ม กิจกรรมที่ชุมชนคิดได้จากการเรียนรู้ ใช้ศักยภาพและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นทุนของตนเอง ที่ยังไม่ได้มีการพัฒนา ยังไม่มีกระบวนการเพิ่มมูลค่าให้สิ่งเหล่านี้กิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้ไม่มีความซับซ้อน ล้วนแต่เป็นการทำกิน ทำใช้แทนการซื้อจากตลาด เป็นการจัดการระบบการผลิต และการบริโภคใหม่ ปัญหาที่ผ่านมาของวิสาหกิจชุมชนไม่ใช่เรื่องการผลิต แต่ผลิตได้มากมายจนไม่รู้จะขายที่ไหน ต้องปรับวิธีคิดใหม่ถ้ายังทำอะไรแบบเดียวเพื่อตลาดอย่างเดียวคล้ายกับการ “ปลูกพืชเดียว” ก็จะมีปัญหาแบบ “พืชเดียว” แต่ถ้าทำแบบเกษตรผสมผสานและวนเกษตรก็จะเน้นการทำวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้พอกินพอใช้ก่อนแล้วค่อยพัฒนาไปสู่การจัดการเชิงธุรกิจ เมื่อพอเพียงและพึ่งตนเองได้ก็สามารถผลิตให้เหลือเพื่อตลาดได้ ถ้าเกิดขายไม่ได้ก็ไม่เสียหาย ถ้าขายได้ก็เป็นกำไร ถ้าหากคิดจะนำผลผลิตออกสู่ตลาดก็อาจทำได้ แต่ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานเกษตรอำเภอนครชัยศรี, 2556)

หลักการการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนนั้นมุ่งเน้นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อจากตลาดและเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริโภคที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาของคนในชุมชนทุกคน และเพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน เศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งสามารถที่จะสร้างคุณประโยชน์ทาง เศรษฐกิจทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ จึงได้มีการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเป็นทางการเมื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้รับการสนับสนุนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งเน้นการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้สังคมอยู่ร่วมกัน

อย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีการพัฒนาแบบยั่งยืน(สุนิสา ละวรรณวงษ์ และ นริทร์ สังข์รักษา. 2558 , หน้า 1194)

จากนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ดังกล่าว ภาครัฐบาลจึงส่งเสริมด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างหลากหลาย วิสาหกิจชุมชน ถือเป็นกลไก 1 ใน 12 ของนโยบายประชารัฐ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ที่ถือเป็น ที่รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้ความสำคัญ มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาชนมีความสุข และมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน จึงเรียกว่า นโยบายเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ โดยมีคณะทำงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและประชารัฐ นำทีมโดย พล.อ.อนุพงษ์ เผ่าจินดา รมว.มหาดไทย และ นายธนาปณ สิริวัฒนภักดี กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บมจ.ไทยเบฟเวอเรจ ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากโดยยึดชุมชนเป็นตัวตั้ง ยึดความต้องการของประชาชนเป็นหลัก สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยมีเกณฑ์การวัดผลคือการเพิ่มขึ้นของรายได้ชุมชนที่ชัดเจนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2559)

ซึ่งความชัดเจนของแผนดังกล่าวได้ถูกระบุไว้อย่างชัดเจนภายใน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่การพัฒนาประเทศจะยังคงยึดหลักการพัฒนาประเทศโดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2559) ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560 – 2564 ก็ได้ดำเนินการภายใต้หลักการดังกล่าวโดยมีวิสัยทัศน์คือ “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี 2564” จึงทำให้มีพันธกิจหลักคือ การพัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนและสร้างระบบกลไกและกิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินการพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากดำเนินการผ่าน 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้ 1. ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว และ 2. เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล (กรมการพัฒนาชุมชน 2560) จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวสร้างขึ้นเพื่อการกระจายโอกาสไปสู่ชนบท เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของ การพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศ สมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน อันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็งพร้อม

สำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมไปถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560)

โดยถ้าหากวิสาหกิจชุมชนนั้นสามารถสร้างความเข้มแข็งได้ตามการพัฒนาของรัฐบาลสามารถสร้างรายได้ให้มีความมั่นคง มีผลกำไรในการดำเนินการที่ดี มีการบริหารจัดการภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ดี มีการวางแผนการตลาด การผลิต ก็จะทำให้กลุ่มสมาชิกมีความกินดี อยู่ดี เม็ดเงินกระจายลงไปสู่ชนบท ไปสู่กลุ่มคนฐานราก ก็จะทำให้อัตราความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมนั้นลดน้อยลง กลุ่มประชาชนรากหญ้ามีรายได้อย่างต่อเนื่อง สามารถดำรงชีพได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความกินดีอยู่ดี ส่งเสียลูกหลานให้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ เข้าถึงบริการทางการแพทย์ และลดปัญหาที่จะตามมาอื่น ๆ ได้อีกมากมาย (กรมการพัฒนาชุมชน, 2560)

อย่างไรก็ตามภายหลังประเทศไทยเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจโดยหันมามุ่งในการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมแทนภาคการเกษตร ทำให้ภาคการเกษตรลดความสำคัญลงและเกษตรกรได้รับผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรมที่เข้ามาแย่งชิงทรัพยากรการผลิตจากภาคอุตสาหกรรม ทั้งกำลังคน ที่ดิน แหล่งน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกซึ่งเป็นเมืองหลวงหลักของอุตสาหกรรมในประเทศไทย จากโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก Eastern Seaboard ส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมเกิดการขยายตัวในเขตหลายจังหวัดภาคตะวันออก อาทิ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ และปราจีนบุรี นั้นทำให้ประชาชนผันตัวเองเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น พื้นที่หลาย ๆ แห่ง ถูกขายให้นายทุนเปลี่ยนจากสังคมเกษตรมาเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนผ่านจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ลดลงอย่างมาก ใน 3 ปีล่าสุด จากปี พ.ศ. 2561 พื้นที่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเขต 3 ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนจำนวน 791 ลดเหลือ 474 แห่ง ลดลงกว่าร้อยละ 59 เกินกึ่งหนึ่งเป็นตัวเลขที่น่ากังวล จำนวนสมาชิกก็ได้ลดลงจาก 10,929 รายในปี พ.ศ. 2561 เหลือ 7,076 ราย ในปี พ.ศ. 252 ดังแสดงในตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 แสดงสถิติเปรียบเทียบจำนวนและสมาชิก วิสาหกิจชุมชน ปี พ.ศ. 2560 - 2562

จังหวัด	จำนวนวิสาหกิจชุมชน (แห่ง)			จำนวนสมาชิก(ราย)		
	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
1. จันทบุรี	42	51	26	618	684	396
2. ฉะเชิงเทรา	30	126	164	336	1,881	2,474
3. ชลบุรี	16	91	33	325	1,148	636
4. ตราด	32	46	22	400	487	459
5. นครนายก	102	72	13	1,840	1,374	329
6. ปราจีนบุรี	90	77	25	1,246	1,282	282
7. ระยอง	71	87	42	1,343	1,262	791
8. สมุทรปราการ	47	42	78	485	371	712
9. สระแก้ว	47	199	71	1,388	2,440	997
รวม	116	791	474	7,81	10,929	7,076

จากการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยพบว่าเกิดจากปัญหาทางด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบัน นั้นมียังคงมีปัญหาจากการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังอ่อนแอ กลไกการพัฒนาในแต่ละจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ยังไม่สามารถเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ภาครัฐมีขนาดใหญ่และรายจ่ายประจำเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำ ขาดระบบการทำงาน ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแบบบูรณาการกับหน่วยงานหรือภาคส่วนอื่น ๆ การให้บริการประชาชนยังต้องปรับปรุงให้ได้มาตรฐานสากล ขณะที่การทุจริตและประพฤติมิชอบได้ขยายไปในวงกว้างทั้งในภาครัฐ เอกชน และองค์กรเอกชน นอกจากนี้ กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลเนื่องจากล้าสมัยและกระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อนหลายประการ ตลอดจนกระบวนการยุติธรรมยังขาดประสิทธิภาพและไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาค (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2559)

โดยจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ซึ่งได้ระบุว่า เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง สะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญของภาครัฐในความพยายามส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจจากความรู้พื้นฐานของชุมชนทั้งในด้านเงินทุน จากนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในปี พ.ศ.2554 เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เช่นด้านเงินทุน ด้าน

ความรู้สมัยใหม่ และด้านการบริหารจัดการ ดังนั้นการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ธุรกิจ สามารถเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันขณะที่ยังมีความ ไม่พร้อม หรือยังไม่แข็งแรง พร้อม ๆ กับการไม่ประมาทและไม่โลภมากเกินไป จนเมื่อแข็งแรงพอก็สามารถเข้าสู่การแข่งขันในแบบที่ไม่ใช่มุ่งแพ้ชนะอย่างเอาเป็นเอาตาย แต่เป็นการแข่งขันอย่างสร้างสรรค์ คือเพื่อเสริมสมรรถภาพและความเข้มแข็ง ในขณะที่เดียวกันเศรษฐกิจพอเพียงก็มีใช้เศรษฐกิจที่ส่งเสริมลัทธิบริโภคนิยมอย่างไร้ขอบเขต แต่ให้พิจารณาและใช้ประโยชน์จากกระแส โลกาภิวัตน์อย่างชาญฉลาด รู้เท่าทัน สามารถเลือกรับเฉพาะสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคมในระยะยาว (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2554) ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การนำเอาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนนั้นจะสามารถสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับวิสาหกิจชุมชนได้ในระยะยาว

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้มีความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาจึงได้ทำการศึกษางานวิจัยเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อได้เอาผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนา และเสนอแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร ?
2. ปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ?
3. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
4. รูปแบบในการในการปรับปรุงและพัฒนาากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นควรจะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสม (mixed research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัยตั้งแต่ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2560 จนถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 รวมเป็นระยะเวลา 12 เดือน และระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือในระหว่างเดือน เมษายน – พฤษภาคม พ.ศ. 2561

2. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มประชากรสำหรับใช้ในการตอบแบบสอบถาม ประชากรที่ใช้การศึกษา คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออก ทั้งหมด 7 จังหวัด จำนวน 6,035 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562) ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยการใช้การคำนวณโดยเปิดตารางสำเร็จของยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยกำหนดการยอมรับค่าความคลาดเคลื่อน 3% ที่ระดับความเชื่อมั่น 97% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 938 ราย

2.2 กลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับใช้ในการตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interviews) ซึ่งถูกเลือกตัวอย่างกลุ่มที่เป็นผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกที่อยู่ในระดับก้าวหน้า จำนวน 10 ท่าน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการศึกษาทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน 4) การมีความรู้ และ 5) การมีคุณธรรม

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)คือ

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ที่เป็นข้อมูลพื้นฐานในการตอบแบบสอบถาม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 5) ระยะเวลาในการทำงาน

4.1.2 ปัจจัยองค์กร สำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 7 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ขนาดขององค์กร 2) ประเภทวิสาหกิจชุมชน 3) ลักษณะการดำเนินงาน 4) ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 5) จำนวนเงินลงทุนทางธุรกิจ 6) ที่มาของเงินลงทุน และ 7) จำนวนพนักงาน

4.1.3 การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน 4) การมีความรู้ และ 5) การมีคุณธรรม

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ด้านความเข้มแข็ง 2) การขยายต่อ/การพัฒนา 3) ด้านความยั่งยืน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานเกษตรจังหวัด, สำนักงานเกษตรอำเภอ, กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน) กระทรวงมหาดไทย (กรมพัฒนาชุมชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการทางด้านแผนยุทธศาสตร์ให้สามารถนำไปใช้ดำเนินการส่งเสริมความมั่นคงและสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะและข้อมูลประกอบการพิจารณาแก่วิสาหกิจชุมชน รวมถึงธุรกิจชุมชนต่าง ๆ ในการนำไปการพัฒนา ปรับปรุงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการตนเองเพื่อสร้างความมั่นคง และสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายประชารัฐของรัฐบาล และเกิดความมั่นคงต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้อ่านรายงานการวิจัยกับผู้วิจัยจึงได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า หรือการให้บริการ ที่ดำเนินการโดยกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล โดยวัตถุประสงค์ของการรวมตัวนั้นเพื่อการผลิต

สินค้าหรือบริการจำหน่ายซึ่งก่อให้เกิดรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชนของประเทศไทย

ความมั่นคง หมายถึง ความยั่งยืนและสามารถพึ่งพาตนเองได้ของวิสาหกิจชุมชนโดยไม่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทั้งทางด้านการบริหารธุรกิจ ด้านการเงิน และด้านการค้าและอุตสาหกรรม

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ระบบ ขั้นตอน วิธีการการทำงานและบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ด้วยการนำเอาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เข้ามาใช้สำหรับการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน 4) การมีความรู้ และ 5) การมีคุณธรรม

ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายหลังจากการนำเอากระบวนการ จัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาใช้ในองค์กร โดยสิ่งสิ่งที่ใช้ประเมินคือ 1) ด้านความเข้มแข็ง 2) การขยายต่อ/การพัฒนา 3) ด้านความยั่งยืน

ด้านความเข้มแข็ง หมายถึง พื้นฐานทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจชุมชน ทั้งทางด้านรายได้ การมีเงินออม และ เงินปันผลที่เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอที่สามารถนำมาใช้ในการดำรงชีพได้อย่างเพียงพอ

การขยายต่อ/การพัฒนา หมายถึง คุณภาพสินค้าและบริการที่ได้รับการยอมรับได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์กรระดับประเทศ ระบบการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและบริการตั้งแต่ปัจจัยและวัตถุดิบการผลิต และมีการพัฒนาต่อยอดทั้งผลิตภัณฑ์ และตลาดให้มีความโดดเด่น

ด้านความยั่งยืน หมายถึง การตอบรับจากชุมชนสังคม การเพิ่มขึ้นของสมาชิก ความสุขและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคนในชุมชนและความสามัคคีของสมาชิก และการมีวิสาหกิจชุมชนทำให้บรรยากาศของชุมชนดีขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีและพึ่งพาอาศัยกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐานดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
3. การบริหารจัดการภาครัฐในการส่งเสริมความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้ของวิสาหกิจชุมชน
5. กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย และต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย
8. สมมติฐานการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นแนวคิดและปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี โดยพระราชทานเป็นครั้งแรกในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 18กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจโดยเน้นถึงแนวทางการพัฒนาประเทศที่จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น โดยสร้างพื้นฐานความพอดี พอกินพอใช้ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน และใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อความจำเป็นพื้นฐานมั่นคงแล้ว จึงค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นตามลำดับ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทาง การแก้ไขปัญหาเพื่อให้สังคมไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อช่วยให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคม (อภิชัย พันธเสน, 2549)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง

ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาในการวางแผนและการดำเนินทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (อภิญญา ต้นทวีวงศ์, 2549) มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้การปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติงานทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม

ความเพียงพอจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้ (ภาพที่ 2)

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

องค์ประกอบทั้งสาม มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นระบบ โดยความมี เหตุผลถือได้ว่าเป็นกระบวนการเสริมสร้างให้ความพอใจเป็นไปแต่โดยพอประมาณ ระดับของความพอประมาณ จำเป็นต้องพอเพียงในเชิงการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว อีกทั้งการมีภูมิคุ้มกันในตัว ก็เป็นปัจจัยเสริมสร้างให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีเหตุผล ในระยะ ปานกลางและระยะยาว

ภาพที่ 2-1 คำนิยามเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : อภิญา ตันทวีวงศ์ (2549)

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านความเข้มแข็ง สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ซึ่งได้ระบุว่า เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง สะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญของภาครัฐในความพยายามส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจจากความรู้พื้นฐานของชุมชนทั้งในด้าน

เงินทุน จากนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในปี 2544 เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เช่นด้านเงินทุน ด้านความรู้สมัยใหม่ และด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวกำหนดให้มีหน่วยงานตั้งแต่ระดับจังหวัด จนถึงระดับประเทศ ในระดับจังหวัดนั้นให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด ประสานงานกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การส่งเสริมกิจการวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ เช่นการส่งเสริมและช่วยเหลือในการขอจดทะเบียนสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ เป็นต้น (ศูนย์ทนายความทั่วไป, 2548)

กล่าวโดยสรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้มอบไว้แก่ประชาชนให้ใช้เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสามารถนำมาปรับกับการดำเนินธุรกิจได้อีกด้วย โดยประกอบไปด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน 4) การมีความรู้ และ 5) การมีคุณธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

“วิสาหกิจชุมชน” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่ขนานไปกับเศรษฐกิจกระแสหลัก อันเนื่องมาจากว่าเศรษฐกิจกระแสหลักก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างรายได้ของประชาชนและก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” นั้นสามารถใช้คำว่า “ธุรกิจชุมชน” แทนได้ อันเนื่องมาจากว่าชุมชนไม่ใช่รัฐ ดังนั้นสถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของก็ต้องจัดว่าเป็นของภาคเอกชนเช่นเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วถ้าหากใช้คำว่าธุรกิจนั้นก็หมายถึง การแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง แต่สถานประกอบการที่ชุมชนเป็นเจ้าของนั้นก็กลับมีแนวคิดที่เน้นการพึ่งพาอาศัยกันมากกว่าการแสวงหากำไร ดังนั้นจึงควรใช้คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” เช่นเดียวกับ “รัฐวิสาหกิจ” ที่หลายคนรู้จัก โดยวิสาหกิจชุมชนนั้นจัดเป็นกลุ่มกิจกรรมของชุมชนที่ชุมชนคิดได้จากการเรียนรู้ ไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยว ๆ ที่ทำเพื่อมุ่งสู่ตลาดใหญ่ และไม่ใช่กิจกรรมที่ซับซ้อนอะไร ล้วนแล้วแต่เป็นการทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อจากตลาดได้ และเป็นการจัดการระบบการผลิตและบริการที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการเรื่องข้าว หมู เห็ด เป็ด ไก่ ผัก ผลไม้ น้ำยาสระผม สบู่ น้ำยาล้างจาน หรืออื่น ๆ ที่ชุมชนทำได้เองโดยไม่ยุ่งยากนัก การทำกินทำใช้ทดแทนการซื้อเป็นการลดรายจ่ายและยังช่วยให้ระบบเศรษฐกิจใหญ่เข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการจัดระบบเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นฐานที่เป็นจริงในชุมชน เพราะถ้าชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

กระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมา ระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ ถ้าฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญในการสร้างฐานมั่นคงให้กับประเทศได้ โดยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าให้เข้มแข็งและกระจายโอกาสการประกอบอาชีพให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น

“วิสาหกิจชุมชน” จัดเป็นองค์กรภาคประชาชนที่ไม่มีรูปแบบ ไม่ได้เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การสนับสนุนจึงไม่เป็นระบบและไม่มีเอกภาพ ส่งผลให้มีปัญหาในการดำเนินงานเพราะวิสาหกิจชุมชนบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชน และบางครั้งมีการสนับสนุนจากภาครัฐแต่ไม่ตรงความต้องการที่แท้จริง พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 จึงได้ถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2548 เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548) ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนไว้ว่าเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชนทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ส่วนวิชิต นันทสุวรรณ (2547) ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนไว้ว่าเป็นกระบวนการวิสาหกิจของชุมชนเป็นการประกอบการที่เชื่อมโยงการผลิตทางการเกษตรการแปรรูปและการตลาดของชุมชนเข้าเป็นกระบวนการเดียวกันและดำเนินการโดยชุมชนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนคือการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่ไม่เข้มแข็งสร้างแบบแผนทางเศรษฐกิจและสังคมใหม่ในระดับรากของสังคมไทยให้เป็นเซลล์เศรษฐกิจเล็กๆที่เข้มแข็งและประกอบกันขึ้นเป็นองค์กรของระบบเศรษฐกิจภาพรวมโดยการพัฒนาคนให้เป็นผู้ประกอบการวางแผนการประกอบการอยู่บนฐานของผลผลิตทรัพยากรและความรู้ภูมิปัญญาของชุมชนที่เรียกว่า “ทุนชุมชน” และเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายกิจกรรมให้อยู่ในกระบวนการเดียวกัน นอกจากนี้ คำว่า วิสาหกิจชุมชน เสรี พงศ์พิศ (2546) กล่าวว่า ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Enterprise” ซึ่งแปลว่า “การประกอบการ” และคำนี้แพร่หลายพร้อมกับคำว่า SME (Small and Medium Enterprise) ที่มักไม่แปลเป็นไทยเพราะเป็นคำย่อที่เข้าใจกันดีแล้ว อย่างไรก็ตาม สามารถแปลความหมายของวิสาหกิจชุมชนได้ว่า เป็นการประกอบการเล็ก ๆ เป็นการจัดการ “ทุน” ของชุมชนในชุมชนโดยชุมชนและเพื่อชุมชน โดยใช้ความรู้ ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ของชุมชน ผสมผสานกับความรู้สากล เป็นการรวมกลุ่มทำงานโดยคนในชุมชน

จากความหมายในข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชน เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ซึ่งเป็นการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชน และระหว่างชุมชน

ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

สำนักพัฒนาเกษตร (2554) กล่าวว่าประเภทของวิสาหกิจชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. วิสาหกิจชุมชนพื้นฐานผลิตแปรรูปการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อกินเพื่อใช้ในครอบครัวในชุมชนเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน
2. วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าการดำเนินการอย่างเป็นระบบและด้วยรูปแบบที่ทันสมัยใช้ทุนและเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองชุมชนเครือข่ายและตลาดในวงกว้าง

วชิรวัชร งามละม่อม (2553) ได้กล่าวว่าประเภทการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน มี 2 รูปแบบคือ

1. วิสาหกิจที่ประกอบกิจการเดี่ยว ได้แก่ วิสาหกิจที่ประกอบกิจการเพียงหนึ่งเดียว โดยคณะผู้บริหารในชุมชนชุดเดียว และไม่สร้างเครือข่ายกับวิสาหกิจอื่น ๆ โดยมีผลผลิตมากกว่าหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือบริการได้
2. วิสาหกิจที่ประกอบกิจการในรูปเครือข่าย ได้แก่ วิสาหกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับกิจการอื่นๆ โดยแต่ละวิสาหกิจต่างมีการประกอบการตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจการ หากแต่มีปฏิสัมพันธ์กันแบบพึ่งพา เกื้อกูล เชื่อมโยงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น 1) เครือข่ายกิจกรรม เกื้อกูลกันมากันเป็นเครือข่ายกัน ทั้งที่เป็นกิจกรรมประเภทเดียวกัน และ/หรือหลายประเภท 2) เครือข่ายพื้นที่ ได้แก่ วิสาหกิจที่ดำเนินการอยู่ในระดับพื้นที่เดียวกัน เช่น ระดับหมู่บ้านหรือตำบลด้วยกันหรือต่างระดับพื้นที่กัน เช่น วิสาหกิจระดับหมู่บ้านกับตำบลมาเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกัน

คุณสมบัติหลักเกณฑ์และลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดคุณสมบัติหลักเกณฑ์และลักษณะของวิสาหกิจชุมชนดังต่อไปนี้(กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2548ข)

1. เป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน
2. เป็นกิจการที่ดำเนินการหรือประสงค์จะดำเนินการร่วมกันในชุมชนโดยคณะบุคคลที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลและประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชนไม่น้อยกว่า 7 คนโดยบุคคลดังกล่าวต้องไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน
3. เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เพื่อการพึ่งพาตนเองและเพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชน

4. เป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

รูปแบบของวิสาหกิจชุมชน

รูปแบบวิสาหกิจชุมชนคือการประกอบการโดยชุมชนที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งด้านการผลิตการค้าและการเงินและต้องการใช้ปัจจัยการผลิตนี้ให้เกิดดอกผลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมด้านความเข้มแข็งคือการสร้างรายได้และอาชีพด้านสังคมคือการยึดความเป็นครอบครัวและชุมชนให้ร่วมคิดร่วมทำร่วมรับผิดชอบแบ่งทุกข์แบ่งสุขซึ่งกันและกันโดยผ่านกระบวนการการประกอบการของชุมชนในทัศนะดังกล่าววิสาหกิจชุมชนจึงเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านความเข้มแข็งและสังคมวิสาหกิจชุมชนจะเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมพึ่งตนเองได้และเข้มแข็งโดยสามารถแบ่งรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนได้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548 ; จินตนา กาญจนวิสุทธิ์)

1. วิสาหกิจชุมชนระดับครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของการแปรรูปหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อการอุปโภคบริโภคของตนเองภายในครัวเรือนเป็นหลักสมาชิกในชุมชนจะสร้างผลิตภัณฑ์ในลักษณะหลากหลายเพื่อพึ่งตนเองลดรายจ่ายที่เสียไปจากการซื้อและป้องกันไม่ให้เงินของชุมชนไหลออกไปนอกชุมชนโดยไม่จำเป็นซึ่งจะส่งผลให้การหมุนของเงินอยู่ในหมู่บ้าน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548)

2. วิสาหกิจชุมชนระดับชุมชนเมื่อวิสาหกิจของชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ขั้นแรกเพื่อลดรายจ่ายหรือเพื่อการพึ่งตนเองได้แล้วจึงค่อยขยายออกไปสู่เพื่อนบ้านผู้ผลิตเองไม่ได้ต้องซื้อสินค้าจากภายนอกเพราะการพึ่งตนเองในบางกรณีไม่สามารถทำได้โดยลำพังครอบครัวเดียววิสาหกิจชุมชนขั้นที่สองจึงเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เกื้อหนุนให้เกิดการพึ่งพาอาศัยระหว่างครอบครัวในชุมชนเดียวกันเป็นการลดภาระการซื้อของแพงหรือช่วยลดรายจ่ายให้แก่เพื่อนบ้านเงินไม่ออกไปจากหมู่บ้าน

3. วิสาหกิจชุมชนระดับเครือข่ายการพึ่งตนเองในบางกรณีชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพังชุมชนเดียวแต่เป็นไปได้เมื่อหลายชุมชนร่วมมือกันเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกชุมชนวิสาหกิจชุมชนระดับเครือข่ายจึงเป็นระบบพึ่งพาอาศัยระหว่างชุมชนที่มีผลผลิตและทรัพยากรแตกต่างกัน

4. วิสาหกิจชุมชนเพื่อการจัดการผลผลิตส่วนเกินเป็นวิสาหกิจที่ดำเนินการแปรรูปผลผลิตหรือทรัพยากรของชุมชนสร้างผลิตภัณฑ์ต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าและตอบสนองการตลาดภายนอกชุมชนและเครือข่าย

5. วิสาหกิจชุมชนระดับธุรกิจ คือ วิสาหกิจชุมชนแบบก้าวหน้าเป็นการประกอบการที่เริ่มจากฐานครอบครัวพัฒนาจนถึงขั้นธุรกิจ โดยมีการพัฒนาการผลิตผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำออกตลาดใหญ่ได้มีคุณภาพดีได้มาตรฐาน และสามารถแข่งขันกับสินค้าและบริการทั่วไปได้

นอกจากนั้นเสรี พงศ์พิศ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน ควรมี 7 ประการ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการเอง อาจมีคนนอกมีส่วนร่วมเมื่อให้ความช่วยเหลือ แต่ไม่ใช่หุ้นส่วนใหญ่ที่มีอำนาจตัดสินใจ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด ซึ่งอาจนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้
3. ริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยไม่เลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จ
4. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากล
5. ดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงหลาย ๆ กิจกรรม ประสานผนึกพลังและเกื้อกูลกัน
6. การเรียนรู้เป็นหัวใจของกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
7. การพึ่งตนเองเป็นเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจชุมชน

สรุปรูปแบบวิสาหกิจชุมชนนั้นเริ่มตั้งแต่แบบพื้นฐานคือผลิตเพื่อกินใช้ในครอบครัว ใช้ในชุมชน เมื่อผลิตมากกว่าที่ใช้นำออกไปจำหน่าย และสุดท้ายหากมีการผลิตเพื่อการจำหน่ายนั้นคือระดับธุรกิจ หรือระดับก้าวหน้าที่เป็นการผลิตเพื่อนำออกจำหน่ายในตลาดใหญ่

วิสาหกิจชุมชนกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน โดยนำเอา เศรษฐศาสตร์ชุมชนหรือเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ยกตัวอย่างเช่น ในตำบลหนึ่งวิสาหกิจชุมชน 20-30 อย่าง และทำการผลิตเพื่อบริโภคในท้องถิ่น ลดการซื้อจากภายนอกลงได้ ประมาณหนึ่งในสี่ วิสาหกิจชุมชนที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานและวงจรชีวิตของชุมชนจะทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชน ระบบที่พึ่งพาตนเองได้ ชุมชนมีรายรับมากกว่ารายจ่ายผลิตอาหารและปัจจัยพื้นฐานได้เอง ถ้าไม่มีวิสาหกิจชุมชน ไม่มีเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนก็ได้แต่รอรับความช่วยเหลือจากรัฐหรือจากภายนอก ต้องขึ้นอยู่กับคนอื่นพึ่งตนเองไม่ได้ กลายเป็นระบบอุปถัมภ์ที่ชุมชนต้องพึ่งพาคนอื่นตลอดไป ยกตัวอย่าง ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปลูกยางเป็นหลัก และทำสวนผลไม้บ้าง มีรายได้จากการปลูกยางและสวนผลไม้ปีละประมาณ 100 ล้านบาท มีรายจ่ายประมาณ 200 ล้านบาท ทำให้อยู่ในวังวนของหนี้สินที่เพิ่มขึ้นทุกปี แต่วันนี้ชาวบ้านเหล่านี้ได้เรียนรู้ได้เข้าใจสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองดีขึ้น ได้รู้ว่าทำไมต้องเป็นหนี้มากขนาดนั้น จึงตัดสินใจทำแผนวิสาหกิจชุมชนจากที่ทำเริ่มต้น 2-3 อย่างมาเป็น 60 อย่างในปัจจุบัน มีการจัดระบบชุมชนใหม่ โดยใช้ทุนของชุมชนให้มากที่สุด ทำให้เกิดระบบอาหาร ระบบของใช้ ระบบทุน ระบบการผลิต ระบบการจัดการการผลิตและระบบตลาดขึ้นมา โดยระบบต่าง ๆ เหล่านี้มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โรงงานยาง

การเลี้ยงไก่ กบ ปลา การปลูกผัก สมุนไพร ยาสมุนไพร บัญ น้ำหมักชีวภาพ ทั้งนี้ยังไม่ได้รวมกับการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมด้านสุขภาพต่าง ๆ ซึ่งตำบลไม้เรียงกำลังพัฒนาเริ่มต้นมาพร้อม ๆ กัน เหล่านี้ถือว่าอยู่ในระบบและวิถีชุมชนที่พวกเขากำหนดเองและให้ชุมชนได้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (อานันท์ ตะนัยศรี, 2555)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์การจัดการของวิสาหกิจชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก็ได้มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อนำความรู้ หลักการ และแนวทางที่เหมาะสมมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

คูนท์ (Koontz 1998, pp. 29) ได้ให้ความหมายของการบริหารจัดการว่า หมายถึง กระบวนการทำงานที่ไม่ใช่การทำงานเพื่อให้งานเสร็จสิ้นไปแต่เพียงอย่างเดียวในภาวะปัจจุบันซึ่งวิทยาการก้าวหน้า การจัดการจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการเข้ามาช่วย มิใช่ประสบการณ์แต่เพียงอย่างเดียว การศึกษาวิชาการจัดการมาประยุกต์ให้ เหมาะสมกับงานย่อมจะเกิดคุณค่าหลายประการ ได้แก่

1. คุณค่าในด้านการประหยัด หมายถึง จะทำให้การใช้จ่ายเงินทุนเกิดประโยชน์สูงสุดได้กำไรหรือผลตอบแทนสูงสุด ประหยัดทั้งคน เงิน วัสดุสิ่งของ และเวลา
2. คุณค่าในด้านประสิทธิผล การทำงานให้ลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ หรือที่คาดหวังไว้ เรียกว่าการจัดการนั้นมีประสิทธิผล แต่ผลสำเร็จของงานดังกล่าวนี้ อาจไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิผลก็ได้ หากไม่ใช้หลักวิชาการเข้ามาช่วยในการจัดการ
3. คุณค่าในด้านประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และให้ได้รับประโยชน์สูงสุดโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด
4. คุณค่าด้านความเป็นธรรม การจัดการงานหากปฏิบัติตามความพอใจของผู้จัดการ โดยมิได้ยึดหลักเกณฑ์และทฤษฎีต่าง ๆ เป็นหลัก ย่อมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นโดยมิได้ตั้งใจ ทำให้ขวัญในการทำงานของคนในหน่วยงานไม่ดี ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพของงานที่ปฏิบัติด้วย
5. คุณค่าในเกียรติยศชื่อเสียง ผู้จัดการที่ดีมีประสิทธิภาพในทุกสาขางานและในทุกระดับ ย่อมจะเป็นผู้ได้รับการยกย่องสรรเสริญ ตรงข้ามกับผู้จัดการที่บริหารงานตามใจตนเองปราศจากหลักเกณฑ์ เล่นพวกพ้อง ดังนั้น การศึกษาวิชาการบริหารและการจัดการจะช่วยให้มีความเข้าใจลึกซึ้งมองเห็นลู่ทางที่จะบริหารงานให้ลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม

รัฐภาพร พุทษาคำ (2551) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการบริหาร 8 ประการดังนี้

1. การบริหารจัดการนั้นมีความคู่มากับการดำรงชีวิตของมนุษย์มาแต่อดีต และเป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ดำรงชีพอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
2. จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้องค์การต่าง ๆ ต้องขยายงาน ด้านการบริหารจัดการให้กว้างขวาง
3. การบริหารจัดการเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม วิทยาการ ด้านต่าง ๆ ทำให้การบริหารเกิดการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้ารวดเร็วยิ่งขึ้น
4. การบริหารจัดการเป็นวิธีการสำคัญในอันที่จะนำสังคมและโลกไปสู่ความเจริญก้าวหน้า
5. การบริหารจัดการจะช่วยให้ทราบถึงแนวโน้ม ทั้งในด้านความเจริญและความเสื่อมของสังคมในอนาคต
6. การบริหารจัดการมีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ ฉะนั้นความสำเร็จของการจัดการ จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรมทางการเมือง
7. การบริหารจัดการต้องใช้การตัดสินใจสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักบริหารจำต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการวินิจฉัยสั่งการนี้เองที่เป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหาร รวมทั้ง ความเจริญเติบโตของการจัดการ
8. ชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่ว่าในครอบครัวหรือในองค์การ ย่อมมีส่วนเกี่ยวพันกับการบริหารจัดการเสมอ ดังนั้นการบริหารจัดการจึงเป็นเรื่องน่าสนใจ และจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีพ

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารจัดการผู้วิจัยสามารถสรุปความสำคัญของการบริหารจัดการ ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการทำให้งานบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การโดยการอาศัยทรัพยากรบุคคลที่พร้อมมอบความสามารถให้แก่องค์การอย่างดีที่สุด
2. การบริหารจัดการทำให้การดำเนินงานมีความง่าย ไม่สลับซับซ้อน ไม่เกิดปัญหาที่มีขนาดใหญ่ มีความรุนแรง
3. การบริหารจัดการทำให้มีนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ
4. การบริหารจัดการที่ดีสามารถทำให้งานสำเร็จได้โดยการใช้ทรัพยากรที่มีในองค์การให้เกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2556ข) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถวิเคราะห์ออกมาได้เป็น 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ทรัพยากรทางการบริหารกลุ่มวิสาหกิจ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางกฎระเบียบ การแบ่งบทบาท การระดมทุน การแบ่งปันผลประโยชน์ ความเสียสละ ความสามัคคี

ความร่วมมือของสมาชิกและครอบครัว การดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง คุณภาพสินค้า การบริหาร การตลาด ภาวะผู้นำ และการเครือข่ายวิสาหกิจ

2. ทรัพยากรทางการบริหารชุมชน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน วัฒนธรรมและ ประเพณี โครงสร้างประชากร การพัฒนาคนรุ่นใหม่ ทรัพยากรภายในชุมชน การจ้างงานในชุมชน และรายได้ การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีตลาดรองรับ ตลอดจนการยอมรับของชุมชน

3. ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง นโยบายรัฐ เครือข่ายภาคี กลไกทาง การตลาด และการคมนาคม เป็นต้น

ตลาดของวิสาหกิจชุมชน

ตลาดของวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556ช, หน้า 5 ; จินตนา กาญจนวิสุทธ์, 2558, หน้า 11-12) ดังนี้

1. ตลาดแบบพอเพียง เป็นตลาดภายในท้องถิ่นและระหว่างชุมชน หรือในเครือข่าย ที่คน ในชุมชนผลิตสินค้า เช่น สบู่ ยาสีฟัน ยาสระผมที่ทำจากสมุนไพร เป็นต้น ที่ทำเพื่อขายให้คนในชุมชน หมู่บ้าน หรือหมู่บ้านใกล้เคียง หรือผลิตไว้เพื่อใช้ในครัวเรือน ครอบครัว ชุมชน เครือข่ายในท้องถิ่น

2. ตลาดแบบผูกพัน เป็นตลาดที่มีข้อตกลงซื้อขาย และเซ็นสัญญากันระหว่างองค์กร หน่วยงานนอกชุมชน และมีการกำหนดระยะเวลา และจำนวนผลิตภัณฑ์ ทำให้วิสาหกิจมีตลาดรองรับ ที่แน่นอนเพราะผลิตตามคำสั่งซื้อและข้อตกลงที่มีกันไว้แล้วระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อ

3. ตลาดบริโภค คือการผลิตสินค้าภายในชุมชนแล้วนำออกไปจำหน่ายในตลาดใหญ่ เช่น นำไปวางขายตามร้านสะดวกซื้อ การออกไปจำหน่ายตามงานเทศกาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ หรือหากมี ศักยภาพก็อาจส่งออกไปยังต่างประเทศ

จากข้อมูลในข้างต้นสรุปได้ว่าตลาดวิสาหกิจชุมชนเป็นตลาดในท้องถิ่นที่มีการผลิตและซื้อ ขายกันเอง ส่วนตลาดผูกพันเป็นตลาดที่มีการสั่งซื้อล่วงหน้าและมีการผลิตตามที่ลูกค้าสั่งไว้ และ ตลาดบริโภคเป็นตลาดทั่วไปที่มีการแข่งขันในการขายผลิตภัณฑ์

การประเมินผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

การประเมินผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน เป็นการทำขึ้นเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบระดับความเข้มแข็งและผลลัพธ์ของการดำเนินวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ สามารถนำไปวางแผนยุทธศาสตร์ วางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาความพร้อมของแต่ละวิสาหกิจชุมชน โดยสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2555) ได้กำหนดประเด็น กระบวนการประเมินผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่สำคัญ 6 ประเด็นสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2-1 การประเมินผลการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

ประเด็น	สิ่งที่ต้องประเมิน
1. ทิศทางวิสาหกิจชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - เป้าหมาย กฎระเบียบ - การจัดคนทำงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิก - การทำบัญชี การเงิน งานเอกสาร - การพูดคุยผลการดำเนินงาน/การแก้ปัญหา - การช่วยเหลือชุมชนสังคม
2. การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ประชุมวางแผนร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม - การทำงานตามแผนงานที่วางไว้ - การดูผลของการทำงานที่เกิดขึ้น - การประชุมชี้แจงผลการดำเนินงาน
3. การบริหารการตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดลูกค้าเป้าหมาย - การหาสถานที่จำหน่าย - การประชุมพูดคุยเรื่องลูกค้าที่มีอยู่ เพิ่ม/ลด
4. การจัดการความรู้ และข้อมูลข่าวสาร	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ ภูมิปัญญา สร้างผลิตสินค้าใหม่ - การพูดคุย ประชาสัมพันธ์ ให้สมาชิกและลูกค้า - มีเครือข่ายผู้ผลิต เชื่อมโยงกลุ่มอื่น
5. การบริหารสมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> - การรับสมาชิกกลุ่มเพิ่ม/ลงหุ้นเพิ่ม - การอบรมผู้นำและสมาชิก - การประชุมสมาชิก เลือกผู้นำ คนทำงาน - การแบ่งปันผลประโยชน์ให้สมาชิก
6. การจัดการสินค้าและบริการ	<ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจอื่น - การผลิต ซื้อวัตถุดิบ ขนส่ง เป็นเครือข่ายช่วยเหลือกัน - การตรวจเช็คคุณภาพสินค้า การทำงาน

ที่มา : จินตนา กาญจนวิสุทธ์ (2558) และสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2555)

การบริหารจัดการภาครัฐในการส่งเสริมความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

วิวัฒนาการความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน

จากการค้นหาข้อมูลของวิวัฒนาการความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน นั้นสามารถสรุปความเป็นมาได้ดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 วิวัฒนาการความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์
2540	เกิดวิกฤติเศรษฐกิจในประเทศไทย และกลุ่มประเทศในเอเชีย
2541-2542	รัฐบาลในสมัยนั้นได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2541 ถึงปี พ.ศ. 2542 เพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย อันจะก่อให้เกิดการสร้างและนำรายได้จากการท่องเที่ยว ส่วนแนวทางในการแก้ไขของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ (IMF) คือ ให้ดำเนินนโยบายทางการเงินที่เข้มงวด และปรับโครงสร้างสถาบันการเงิน แต่ก็ส่งผลให้ปัญหาหนักขึ้น โดยราคาสินค้า และค่าบริการต่าง ๆ นั้นแพงขึ้นมา รัฐบาลชวน หลีกภัย ซึ่งรับตำแหน่งต่อจาก พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ จึงให้ประชาชนหันมาใช้ ระบบเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งยังได้มีการรณรงค์ส่งเสริมให้คนไทยรู้จักประหยัดในการใช้จ่ายและบริโภคผลิตภัณฑ์ของคนไทยด้วยกันเอง
2544	<p>เป็นสมัยของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ปัญหาที่ยังไม่ได้คลี่คลาย ทำให้เมื่อเข้ารับตำแหน่ง ได้ประกาศนโยบายเร่งด่วน คือการเร่งแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตของระบบเศรษฐกิจ การบริหารสังคม และการเมือง โดยจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันการณ์ โดยปัญหามี 2 ส่วน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.หยุดการหดตัวของเศรษฐกิจที่กำลังก่อปัญหาทางสังคมให้กับประเทศ 2.การแก้ไขและปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ความมีเสถียรภาพ และความมั่นคงอันยั่งยืนของประเทศ <p>โดยจากจุดนี้เองที่เป็นจุดเริ่มต้นของนโยบายในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแนวคิดในการใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง สร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศด้วยการสร้างความแข็งแกร่งของฐานเศรษฐกิจระดับชาวบ้าน หรือ “รากหญ้า” ให้เข้มแข็ง โดยมีนโยบาย อาทิ</p> <p>จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จัดตั้งธนาคารประชาชนและธนาคารวิสาหกิจขนาด</p>

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์
2545	กลางและขนาดเล็ก นโยบายสร้างรายได้ ซึ่งล้วนเป็นนโยบายในการเสริมสร้างให้สังคมเข้มแข็งทั้งสิ้น เศรษฐกิจไทยโดยรวมเติบโต ถึงร้อยละ 5-6 ซึ่งนโยบายสร้างชุมชน และผู้ประกอบการในท้องถิ่นเข้มแข็ง ทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศสมดุลกับการส่งออก
2548	จากนโยบายการส่งเสริมความมั่นคงให้แก่ฐานเศรษฐกิจระดับชาวบ้าน หรือ “รากหญ้า” นั้นทำให้รัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นั้นได้รับความนิยมชมชอบอย่างมากแก่ประชาชนกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนอีกครั้ง โดยได้รับการเลือกตั้งกลับมาเป็นรัฐบาลอีกครั้ง ในปี พ.ศ. 2548 ภายใต้นโยบายประชานิยม มีสโลแกนที่ว่า สี่ปีซ่อม 2544 – 2547 ความหายนะจากวิกฤติ สี่ปีสร้าง 2548 – 2551ชาติให้แข็งแรงยิ่งขึ้น
2548	รัฐบาลได้ผลักดันให้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เกิดเป็นนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชนโดยคนในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนยังเป็นองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนสร้างรากฐานที่มั่นคงให้ประเทศ

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่าการกำเนิดของวิสาหกิจชุมชนนั้นเกิดแนวทางในการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและปัญหาความยากจนในยุคของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ที่มุ่งแก้ปัญหาความยากจนให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ได้มีการจัดทำโครงการ “นโยบายเศรษฐกิจรากหญ้าและหลักประกันสังคม” ขึ้น โดยกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขึ้นใหม่และรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ เน้นความสมดุลของเศรษฐกิจในระดับฐานราก สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผู้ประกอบการรายย่อยแทนการสนับสนุนผู้ประกอบการรายใหญ่เพื่อสร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนโดยเฉพาะในชนบทที่ห่างไกล เพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพทำให้ชุมชนเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งนโยบายดังกล่าวก็ยังคงสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการภาครัฐในการส่งเสริมความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนต้องทำการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ดังนี้ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2548ก)

1. ให้มีการจดทะเบียนรับรองสถานะของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้โดยยื่นขอจดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

2. จัดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเป็นเอกภาพโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน จังหวัด และคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยให้กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ ของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนทั้งในระดับชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเลขานุการระดับจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเลขานุการ และคณะกรรมการประสานนโยบายกองทุนเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน และกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นเลขานุการ

3. ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร วิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิ : ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนระดับปฐมภูมิ ในการประกอบกิจการอย่างครบวงจรรวมทั้ง การให้ความรู้การจัดตั้ง การร่วมมือซึ่งกันและกัน การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบทรัพยากรหรือภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสมกับกิจการวิสาหกิจชุมชนและสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ หรือการให้ความรู้เกี่ยวกับขบวนการผลิตและบริหารจัดการธุรกิจทุกด้าน เพื่อให้กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับปฐมภูมิจึงมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเอง วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้แล้ว ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับสูงขึ้น ตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชนการร่วมมือซึ่งกันและกัน หรือให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพการผลิต การจัดการและการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน : ให้มีการสนับสนุนการจัดตั้ง การประกอบการการตลาดรวมทั้ง ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

4. ให้คณะกรรมการจัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างต่อเนื่องรวมถึงการให้ความรู้และการสนับสนุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงขึ้นตามความพร้อมและความต้องการของกิจการวิสาหกิจชุมชน เช่น การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกิจการวิสาหกิจชุมชนและการออกแบบที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาดการร่วมมือซึ่งกันและกันหรือให้ความช่วยเหลือใน

การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านคุณภาพการผลิตการจัดการและการตลาด เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับที่สูงยิ่งขึ้น

5. ให้คณะกรรมการให้การสนับสนุนในการจัดตั้งการประกอบการการตลาดรวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยายและสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน ในกรณีที่วิสาหกิจชุมชนประสงค์จะรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือดำเนินการจัดตั้งเป็นองค์กรธุรกิจใด ๆ

6. ให้คณะกรรมการส่งเสริมการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดส่วนประกอบวิธีการผลิตคุณภาพหรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าหรือการรับรองเกี่ยวกับสภาพคุณภาพชนิดหรือคุณลักษณะอื่นใดของบริการเพื่อให้สินค้าหรือบริการของกิจการวิสาหกิจชุมชนเป็นที่เชื่อถือรวมทั้งปลอดภัยต่อผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ

แนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) นั้นหลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ก็คือการยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2559)

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมด้านความเข้มแข็ง สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศดังกล่าว จะเป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น ต่อจากนี้ไป ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่มีลักษณะการบูรณาการ และใช้ประกอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน และวิสาหกิจชุมชน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2559)

1. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ให้ความสำคัญกับการจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกิน สนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพ ผู้ด้อยโอกาสสตรี และผู้สูงอายุ รวมทั้งกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิง

ปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมเพื่อสนับสนุนการพัฒนา และพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับ ชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการในชุมชน และ ผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน โดยมุ่งบรรลุเป้าหมาย สำคัญในการยกระดับรายได้ประชากรกลุ่มร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด

2. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจ เพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริม สังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

3. การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่ มูลค่า เน้นสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐาน ทูทางเศรษฐกิจให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของ ฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อ สร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้ง สร้างสังคมผู้ประกอบการให้มีทักษะการทำธุรกิจที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ตลอดจน พัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

4. การพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของ เกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นการ ประกอบการในลักษณะสหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัท เพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560 – 2564

กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานภาครัฐสังกัดกระทรวงมหาดไทยมีภารกิจเกี่ยวกับการ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐาน รากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพโดยสนับสนุนให้มีการจัดทำและใช้ประโยชน์จากข้อมูล สารสนเทศศึกษาวิเคราะห์วิจัยจัดทำยุทธศาสตร์ชุมชนตลอดจนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่ เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนจุดเน้นการดำเนินงานที่สำคัญของ กรมการพัฒนาชุมชนตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560 – 2564 คือ การทำให้เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงานที่ จะต้องพัฒนาการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนและสร้างระบบกลไกและ กิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตาม วิสัยทัศน์ “เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ภายในปี 2564” โดยมีจุดเน้นการ ดำเนินงานที่สำคัญตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนดังนี้

1. สร้างสรรค์ชุมชนให้พึ่งตนเองได้
2. ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัว
3. เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

โดยสรุป จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิสาหกิจชุมชน โดยส่งเสริมให้ชุมชน นำต้นทุนในชุมชน เช่น สินทรัพย์ เงินแรงงาน ทรัพยากร และภูมิปัญญา ฯลฯ มาบริหารจัดการประกอบการผลิต การบริการและอื่น ๆ ด้วยองค์ความรู้ใหม่ ฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เหมาะสม พัฒนาผลผลิตให้มีมาตรฐาน สร้างช่องทางการตลาด เชื่อมโยงเครือข่าย และการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนให้เป็นนิติบุคคล ทำให้ครัวเรือนมีรายได้พันเกณฑ์ จปฐ. มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยดำเนินวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การมีชุมชนที่เข้มแข็ง

แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้ของวิสาหกิจชุมชน

การพึ่งพาตนเองได้ คือ การสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากใคร ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น ใช้ผลผลิตภายในชุมชน อยู่ได้ด้วยตนเอง มีความรู้ในการผลิตโดยไม่ต้องให้ผู้อื่นสอน (จินตนา กาญจนวิสุทธิ์, 2558)

หลักการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล 9 ทรงได้ดำรัสไว้ว่า การพึ่งพาตนเองได้นั้นต้องรู้จักความพอดี 5 ประการ ได้แก่

1. ความพอดีด้านจิตใจ ต้องเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร และนึกถึงประโยชน์ส่วนรวม
2. ความพอดีด้านสังคม ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รู้จักฝึกฝน กำลัง และมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่มั่นคงและแข็งแรง
3. ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด รอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด และใช้ทรัพยากรในประเทศเพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงอยู่เป็นขั้นเป็นตอนไป
4. ความพอดีด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง เพื่อสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง
5. ความพอดีด้านความเข้มแข็ง เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2555, หน้า 20) ได้ระบุว่า ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เป็นการประเมินเพื่อหาว่าที่ผ่านมาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน นั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ เพื่อวิเคราะห์ถึงศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ว่าสามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2-3 การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ประเด็น	สิ่งที่ต้องประเมิน
1. ด้านประสิทธิผลตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน	1) ลดรายจ่าย ได้แก่ การลดรายจ่ายในการดำเนินงาน ลดการซื้อสินค้าจากภายนอก 2) เพิ่มรายได้ คือ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงาน 3) มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ ได้แก่ สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง และหนี้สินลดลง
2. คุณภาพสินค้าและบริการ	1) คุณภาพความปลอดภัย อาทิ การมีสินค้า/บริการคุณภาพดี มีกระบวนการผลิตและให้บริการที่ดี และสินค้ามีความปลอดภัย ได้รับการรับรองคุณภาพ และได้รับการตอบรับจากลูกค้าที่ดี 2) การสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการ ได้แก่ มีการสร้างสรรค์สินค้าและบริการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่เหมือนใคร และสินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด
3. ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน	1) การลดต้นทุน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต เช่น การใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นเป็นหลัก ฯลฯ และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินงาน 2) มีคุณภาพของระบบงาน ได้แก่ การลดความผิดพลาดและการสูญเสียในระบบการผลิต/บริการ
4. พัฒนาวิสาหกิจชุมชน	1) ความสำเร็จของแผน และกิจกรรม 2) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ การที่คนในชุมชนมีงานทำ มีรายได้ดี มีสินค้าและบริการตอบสนองความต้องการของชุมชน 3) การเพิ่มศักยภาพและความสามารถของสมาชิก ได้แก่ การที่สมาชิกมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เกิดทักษะในการทำงาน และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้ 4) ความพึงพอใจของสมาชิก ได้แก่ ความสนใจและกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจจากการได้มีส่วนร่วมในการทำงาน พึ่งพอใจต่อรายได้และสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น และภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองทำ

ที่มา : จินตนา กาญจนวิสุทธ์ (2558) และสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2555)

โดยสรุปการประเมินวิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถเรียนรู้ ค้นหาศักยภาพของตนเองได้อย่างเป็นระบบ และการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินเพื่อใช้ในการทำ แผนการพัฒนา โดยนำเอาข้อมูลจากการประเมินศักยภาพ เพื่อนำมาเป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนา วิธีการดำเนินงานของแต่ละวิสาหกิจชุมชนต่อไป และให้ชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถพึ่งพา ตนเองได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำเอารูปแบบการประเมินผลดังกล่าวมาพัฒนา ประยุกต์ร่วมกับ แนวคิดอื่น ๆ และพัฒนามาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย และต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในประเทศไทยนั้นมีมานานกว่า 30 ปี โดยเริ่มตั้งแต่การรวมกลุ่ม จัดตั้งกันเอง จนมาปัจจุบันเริ่มได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล ซึ่งการรวมกลุ่มธุรกิจชุมชนนั้นก็มิ ทั้งที่ ประสบความสำเร็จ และล้มเหลวโดยผู้วิจัยได้รวบรวมตัวอย่างของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่ ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกรทำสวนไม้เรียง

ชุมชนไม้เรียง เป็นชุมชนเล็กแห่งหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีอาชีพทำสวนยางพารา เป็นหลัก โดยเฉพาะหลังจากที่รัฐมีนโยบายส่งเสริมการเกษตรเชิงพาณิชย์ ด้วยการปลูกยางพาราเป็น พิษเดี่ยว และทำให้วิถีชีวิตของชาวไม้เรียงขึ้น แต่ด้วยการเจอปัญหาด้านความเข้มแข็งทำให้ชาวบ้าน หนีสินเป็นจำนวนมาก จากปัญหาดังกล่าวทำให้ลุง **ประยงค์ รัตนรงค์** ผู้นำชุมชน จึงเริ่มทำการแก้ไข ปัญหาด้วยการเปิดธนาคารยางพารา เปิดศูนย์เรียนรู้ชุมชน จนทำให้ชุมชนบ้านไม้เรียงนั้นเติบโตได้ อย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จที่สำคัญมีดังนี้ (สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2559)

- 1) การมีผู้นำทางความคิด
- 2) การมีโครงสร้างในการบริหารที่ชัดเจน
- 3) การบริหารจัดการที่ดี
- 4) การจัดการการตลาดและข่าวสาร
- 5) การบริหารคุณภาพสินค้า
- 6) การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ

จากข้อมูลข้างต้น เห็นได้ว่าการสร้างกระบวนการเรียนรู้และความใส่ใจ ความตื่นตัวที่จะ เรียนรู้ของชุมชนอย่างยั่งยืนหยัด และต่อสู้กับปัญหาร่วมกัน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการดำเนินงาน ธุรกิจชุมชน โดยมีส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนหนุนช่วยให้กระบวนการเรียนรู้บังเกิดผล ขณะทีผลกำไรจากการประกอบการซึ่งเป็นเรื่องรองลงมา แต่ก็มีความสำคัญเพราะเป็นตัวขับเคลื่อน

ให้กลุ่มอยู่รอด และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การมีจิตสาธารณะแยกแยะ ประโยชน์ส่วนตนและ ประโยชน์ส่วนรวมของผู้นำ

2. หมู่บ้าน OTOP Village เกาะเกิด

หมู่บ้าน OTOP Village เกาะเกิด มีพัฒนาการเริ่มต้นตั้งแต่ปี 2537 นำโดยนางลำพูน พรรณไวย ซึ่งเป็นผู้นำชาวบ้านต่อสู้กับความยากจน ที่มีอาชีพหลักคือการทำนาเพียงอย่างเดียวขาด โอกาสในการทำอาชีพอื่น จึงริเริ่มหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ด้วยการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก่อนที่จะมีการ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP โดยร่วมกันผลิตสินค้าต่าง ๆ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ขาดทุนเลิกกิจการ หลังจากนั้นมีการประกอบการผลิตสมุนไพรลูกกลอน ซึ่งประสบความสำเร็จด้วยดี เกิดการขาย จำนวนสมาชิกมากขึ้น มีลูกค้าเข้าในชุมชนเพื่อซื้อสินค้ามากขึ้น มีกลุ่มอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมจาก ภาครัฐ ทำให้ชุมชนแห่งนี้เป็นที่รู้จักมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง

หลังจากนั้นมีการสร้างธุรกิจอื่น ๆ ตามมา เช่น สวนสมุนไพร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพ OTOP ต่าง ๆ จนในปี 2547 ได้รับยกย่องเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน มีผู้เข้ามา ศึกษาดูงานมาเรียนรู้กิจกรรมของกลุ่ม แต่ต่อมาในปี 2548 ได้รับคัดสรรเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP Village ผู้ใหญ่ลำพูน จึงร่วมกับชาวบ้านจัดบ้านพักเป็น โฮมสเตย์ขึ้นมาในปี 2550 – 2551 ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ SML จัดหารถลากจูงสำหรับนำนักท่องเที่ยวชมหมู่บ้าน ทำให้มี ชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น และในปี 2552 โฮมสเตย์ที่จัดทำอยู่ก็ได้รับรางวัลโฮมสเตย์ไทยที่ได้มาตรฐาน รับรองจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้งได้รับเลือกเป็นหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย จากกรณีศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่ ความสำเร็จของหมู่บ้าน OTOP Village เกาะเกิดไว้ 4 ประการดังนี้

1. มีผู้นำที่ดี มีภาวะผู้นำมีความรู้และมีความสามารถเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ภูมิความคิดที่จะต่อยอดและพัฒนาให้ดีขึ้น
3. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
4. ความสามัคคีกลมเกลียวของกลุ่มสมาชิกในชุมชน

จากแนวความคิดดังกล่าวผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้สำหรับ เป็นตัวแปรในการสร้างกรอบแนวคิดของการศึกษา

กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนในต่างประเทศ

การก่อกำเนิดวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยนั้นมาจากแนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์จากทางฝั่ง โลกตะวันออก รวมถึงโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ได้รับแนวคิดมาจากโครงการหนึ่ง หมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น (One village one product the movement of Japan)

ที่เป็นแบบแผนของการดำเนินการธุรกิจชุมชนเพื่อชุมชน โดยผู้วิจัยทำการรวบรวมโครงการธุรกิจชุมชนที่ได้รับการประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. กระบวนการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Village One Product: OVOP)

กระบวนการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Village One Product: OVOP) บนพื้นฐานการพึ่งพาตนเองของชุมชนเกษตร ในจังหวัดโออิตะ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1979 ได้พัฒนาสืบเนื่องมาจนปัจจุบัน เป็นรูปแบบ (model) ของนโยบายการพัฒนาภูมิภาค (regional development policy) ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างยิ่ง และสามารถนำมาใช้เป็นตัวแบบให้แก่ประเทศอื่น ๆ ด้วยอีกด้วย (นัทธมน ธีระกุล และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2548)

โดยจากการวิเคราะห์ของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านในประเทศญี่ปุ่นนั้นสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) นั้นประสบความสำเร็จจนมีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพในระดับสากลออกวางจำหน่ายมากกว่า 500 รายการ และสามารถสร้างยอดจำหน่ายสินค้ากว่า 1 หมื่นล้านบาท นั้นมีปัจจัย 3 ประการ ได้แก่ (Adachi, 2003 ; Mukai & Fujikura, 2013)

1) คิระระดับโลก แต่ทำระดับท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) นั่นคือ ผลิตภัณฑ์ที่คงกลิ่นสีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่สามารถเข้าถึงรสนิยมของผู้บริโภคทั่วประเทศและทั่วโลก ยิ่งเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะถิ่นมากเพียงไร ก็จะมีชื่อก้องโลกได้เพียงนั้น ดังนั้นการผลิตสินค้ามิใช่เพียงเพื่อสนองความต้องการของชุมชนเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงมาตรฐานในระดับประเทศหรือสากลด้วย

2) เป็นอิสระ พึ่งพาตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-reliance and Creativity) กล่าวคือ กิจกรรมต่าง ๆ ต้องมาจากความต้องการของคนในชุมชนโดยตรง นั่นคือ ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะพัฒนาสินค้าใดเข้าร่วมโครงการ (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ชนิด) ส่วนหน่วยงานรัฐมีหน้าที่เพียงให้การสนับสนุนเทคโนโลยีและการตลาดเท่านั้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้กระบวนการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) เป็นมากกว่าโครงการเพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงกระบวนการฟื้นฟูชุมชนด้วย

3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของ OVOP แรงขับเคลื่อนที่แท้จริงของการพัฒนาภูมิภาค คือ “มนุษย์” ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีคุณภาพล้ำค่าทำทนาย และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล จึงจะสามารถเป็นผู้นำกระบวนการพัฒนาในแต่ละชุมชนได้ อันจะทำให้เศรษฐกิจของภูมิภาคพัฒนาไปได้อย่างอัตโนมัติและเป็นธรรมชาติ ดังนั้นคำว่า “ผลิตภัณฑ์” (หรือ product) มิได้หมายถึง สินค้าเท่านั้น แต่หมายถึงผลผลิตจากความสามารถของมนุษย์ ซึ่งสะท้อนถึงการสร้างทรัพยากรมนุษย์นั่นเอง

ปัจจุบันรูปแบบโครงการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ได้แพร่ขยายไปกว่า 3,000 ท้องถิ่นทั่วประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน ได้แก่ จีน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย กัมพูชา และลาว รวมถึง มองโกเลีย และสหรัฐอเมริกา แม้ว่าวิธีการนำไปใช้จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่มีจุดประสงค์ของการนำไปใช้คล้ายคลึงกัน คือ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น เพิ่มจิตสำนึกของคนในชุมชน พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และขยายโอกาสทางการตลาด จนกระทั่งสามารถส่งออกได้ สิ่งที่ทำให้แต่ละประเทศยากที่จะเข้าถึงแก่นของการพัฒนาโดยใช้รูปแบบโครงการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ก็คือ สภาพสังคมที่มีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ของประเทศกำลังพัฒนาในแถบอาเซียน รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจที่อ่อนแอและมีความจำกัดด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งต่างจากช่วงที่ญี่ปุ่นมีการพัฒนาและปรับใช้รูปแบบโครงการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OVOP) ซึ่งเป็นช่วงที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูง (Adachi, 2003)

2. ชุมชนเข้มแข็งบนเกาะฮิเมะ (Hime)

เกาะฮิเมะ (Hime) ชุมชนเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในประเทศญี่ปุ่น ที่สมาชิกในชุมชนมีความพอใจและมีความสุขอย่างมากกับแบบแผนชีวิตที่ผิดแปลกไปจากชุมชนอื่น ๆ ทั่วโลก โดยบนเกาะฮิเมะ (Hime) มีเพียงหนึ่งหมู่บ้านเท่านั้นชื่อว่า ฮิเมะชิมะ (Himeshima) มีสมาชิกในชุมชนทั้งสิ้น 2,519 คน ชุมชนฮิเมะชิมะ (Himeshima) เป็นตัวอย่างของชุมชนที่สมาชิกมีฐานะใกล้เคียงกันและเชื่อมั่นในแนวคิดของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขโดยเสมอหน้ากัน โดยทำสิ่งที่เรียกว่าเฉลี่ยงานกันเพื่อทุกคนจะได้มีงานทำทั่วหน้าและมีรายได้ ไม่เป็นลักษณะที่บางคนมีงานทำและบางคนว่างงาน (work-sharing) โดยปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จก็คือการมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีลักษณะนิสัยและค่านิยมอันเหมาะสม สมาชิกมีคุณภาพ ตลอดจนความเล็กของขนาดของประชากร ฯลฯ ทำให้การบริหารจัดการทำได้โดยง่ายตามแนวทางที่สมาชิกชุมชนปรารถนา (วรการณ สามโกเศศ, 2552)

สิ่งที่ผู้นำชุมชนทำก็คือการปรับโครงสร้างรายได้ให้คนทุกอาชีพมีรายได้เท่าเทียมกัน แบบระบอบสังคมนิยม ที่รัฐดูแลประชาชนอย่างเต็มที่ เป็นสิ่งสะท้อนค่านิยมดั้งเดิมของคนญี่ปุ่น ซึ่งได้แก่ ความกลมกลืนกันทางสังคม ความเท่าเทียมกันและความมีสิทธิเท่าเทียมกันของสมาชิกชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้สูญสิ้นไปหมดแล้วในพื้นที่อื่น ๆ ของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นระบบทุนนิยมบนพื้นฐานของการแข่งขัน ไม่ใช่ความเอื้ออารีและร่วมมือกัน การแบ่งปันความร่ำรวยกันและสมานไมตรีกันแทนที่จะแข่งขันกันจนคนรวยได้ไปทั้งหมดในที่สุด ชุมชนไม่ต้องการสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่เหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกัน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่นี่ ก็คือ 1. ในเมืองนี้ถนนหนทาง บ้านเรือน สะอาดหมดจดเหมือนสถานที่อื่น ๆ ในญี่ปุ่น 2. ประชาชนมีรายได้ที่เท่าเทียมกัน 3. ความสุขของชุมชน ผู้คนของหมู่บ้านนี้ ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร มีสุขภาพจิตที่ดี บ้านไม่มีการลื้อคประทุเพราะไม่มีการลักขโมย ทั้งเกาะมี

ตำรวจเพียงหนึ่งคน มีเคเบิลทีวีฟรีสำหรับทุกครัวเรือนเพื่อให้สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ได้ชัดเจน และ 4. ชุมชนมีความรักใคร่กลมเกลียวสามัคคีกัน

แต่ละ "ชุมชนเข้มแข็ง" ต่างก็มีสภาพปัจจัยแวดล้อมค่านิยม ความปรารถนา ความมุ่งมั่นของชุมชนที่แตกต่างกันออกไป และ "เข้มแข็ง" ในลักษณะที่ไม่เหมือนกันอีกด้วย "ชุมชนเข้มแข็ง" จะไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้เลย หากชุมชนไม่มีโอกาสที่จะได้ใช้ความคิดริเริ่มและสร้างนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิกชุมชน

จากกรณีศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เพื่อสร้างโมเดลการพัฒนาศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมคิด อุ่นแก้ว (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบจำกัด ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพอประมาณ ด้านคน มีคณะกรรมการดำเนินงาน ผู้ตรวจสอบกิจการ เจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสม มีเงินทุนหมุนเวียนใช้จากแหล่งเงินทุนภายในอย่างพอเพียง วัสดุอุปกรณ์สามารถใช้ร่วมกับธุรกิจอื่นได้ การบริหารจัดการมีการจัดโครงสร้างตำแหน่งที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจ สหกรณ์ฯ ได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในธุรกิจของสหกรณ์ 2) ความมีเหตุผล สหกรณ์ได้จัดคนที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ การใช้เงินทุนหมุนเวียนพัฒนาธุรกิจตามความต้องการของสมาชิก เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ใช้เท่าที่จำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการธุรกิจมีการวางแผนให้เป็นตามวัตถุประสงค์ สหกรณ์ฯ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน 3) มีภูมิคุ้มกัน สหกรณ์ฯ ให้ความสำคัญกับคนให้เกิดการเรียนรู้ การฝึกอบรมการศึกษาต่อ ใช้แหล่งเงินทุนภายในในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์มีการตรวจสอบ การซ่อมบำรุง การดำเนินธุรกิจมีหลายธุรกิจเพื่อลดความเสี่ยง มีการจัดระเบียบแผนงานปฏิบัติอย่างชัดเจน การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีระบบป้องกันข้อมูล 4) ความรู้ มีการให้การศึกษอบรมแก่คนในสหกรณ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีการศึกษาดูงาน และมีการให้ทุนการศึกษาต่อแก่คนในสหกรณ์ 5) คุณธรรม สหกรณ์ฯ มีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล มีความเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ คนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) ผลการศึกษา ปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสบปราบ จำกัด พบว่าเจ้าหน้าที่สหกรณ์ขาดการสื่อสารไม่เข้าใจวิธีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทิศทางเดียวกัน

นิรดา กลั่นรูป (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 44.21 ปี ตำแหน่งกรรมการร่วม ระดับการศึกษาประถมศึกษา รายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน 2) การจัดการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับด้านค่านิยมร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากร ทักษะ โครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบ และรูปแบบ การปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านความพอประมาณ 3) ข้อมูลส่วนบุคคลด้าน เพศ ระดับการศึกษา และรายได้มีผลต่อการให้ความสำคัญในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับด้านตำแหน่งไม่มีความแตกต่างในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 4) ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน ที่มีความแตกต่างในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 5) การจัดการวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 87.9 โดยด้านโครงสร้าง รูปแบบ และค่านิยมร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่สำหรับการจัดการด้านกลยุทธ์มีผลทางตรงกันข้ามกับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านระบบ บุคลากรและทักษะไม่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สุภาวดี สรรพศิลป์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนอุตสาหกรรมเห็ดหอม บ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของวิสาหกิจชุมชนอุตสาหกรรมเห็ดหอมต่อแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีรายละเอียดดังนี้ 1) ความพอประมาณ มีการวางแผนโดยจัดให้มีการประชุมในองค์กรเพื่อวางนโยบายไว้ล่วงหน้าในการผลิตเห็ดหอม โดยประชุม 1-2 ครั้ง/เดือน ส่วนการจัดการองค์กรประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก กรรมการ และสมาชิกซึ่งเป็นคนในชุมชนเดียวกันอยู่รวมกันแบบฉันทน์พี่น้อง การสั่งการจึงเป็นแบบกัลยาณมิตร ในส่วนการผลิตเห็ดหอมอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ผลิตมากเกินไป ไม่ผลิตมากเกินไปเกินความสามารถของตนเองที่มีกำลังในการผลิต 2) ความมีเหตุผล จะคำนึงถึงเหตุผลของการลงทุนเป็นสำคัญ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยเห็ดหอมดอกตกเกรดจะถูกนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์น้ำพริกเห็ดหอม นอกจากนี้ มีการวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงสินค้าให้มีความเหมาะสมทันต่อความต้องการของตลาด พร้อมทั้งควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้ตามความต้องการของลูกค้า 4) การมีความรู้ โดยส่งเสริมให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งภายในและภายนอกพัฒนาสมาชิกในกลุ่มฯ เช่น ส่งสมาชิกเข้าฝึกอบรมในหน่วยงานที่มีการพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชนเพื่อฝึกการแปรรูปจากเห็ดหอม 5) การมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและลูกค้า มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติในการดำรงชีวิต โดยคิดก่อนทำแล้วจึงนำไปปฏิบัติตามแผน

เสริมศรี สุทธิสงค์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการดำเนินการจัดการวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก 2) กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของอยู่ในระดับมาก 3) การจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณมี ความสัมพันธ์กับชุมชนมีเหตุมีผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับสูง 4) ตัวแบบชุมชนผู้ผลิตผ้าไหมที่มีการจัดการวิสาหกิจชุมชนในระดับสูงพร้อมกับการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างยั่งยืนพบว่าผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแบบการจัดการ วิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการแบบพึ่งพาตนเอง การจัดการเรียนรู้ของชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงด้านชุมชนพอประมาณพบว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณ ได้รับอิทธิพล ทางตรงจากการจัดการแบบพึ่งพาตนเอง และการจัดการเรียนรู้ของชุมชน

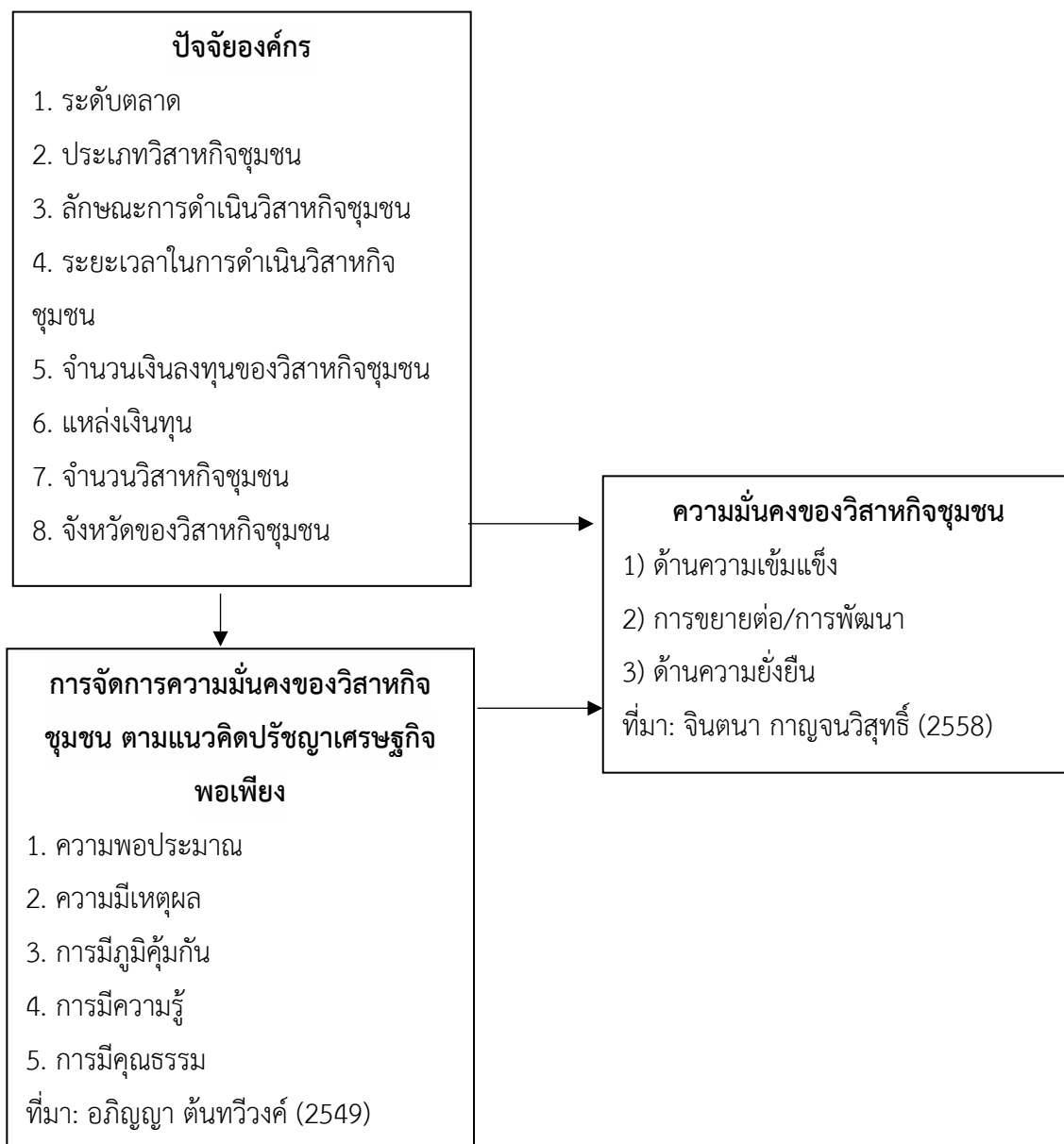
อารยา อิงไพบูลย์กิจ และอารยา อิงไพบูลย์กิจ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจประเภทธุรกิจอุตสาหกรรมมีทุนจดทะเบียนเฉลี่ยอยู่ที่ 146,606 บาท แหล่งที่มาของทุนส่วนใหญ่ได้มาจากทุนส่วนตัวและญาติพี่น้อง ผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ที่มีมูลค่าทรัพย์สิน ต่ำกว่า 1 ล้านบาท มีจำนวนพนักงานไม่เกิน 10 คน มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มียอดขายต่อปีต่ำกว่า 2 ล้านบาท วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่จัดจำหน่ายสินค้าในท้องถิ่นของตนเอง และจัดหาแหล่งวัตถุดิบและเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตมาจากในท้องถิ่นของตนเองเช่นกัน เมื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์มีความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิด และสมมติฐานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยเก็บข้อมูลวิจัยเชิงผสมผสาน(Mixed-method design) ระหว่างเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา กลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจฐานราก ให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงเป็นการศึกษาเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงทางสังคม (Social fact) เพื่อหาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนโดยการทดสอบสมมติฐานต่าง ๆ นั้นใช้วิธีการแบบนิรนัย (Deductive) และใช้วิธีการในทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method Empiricism) มาใช้ในการประเมินและวิเคราะห์การศึกษา ส่วนในการหาข้อสรุปในเชิงนโยบาย การนำผลไปสู่การจัดการทำแผนกลยุทธ์นั้นจะใช้วิธีการแบบอุปนัย (Inductive) โดยระเบียบวิธีการวิจัยมีขั้นตอนการทำวิจัย 2 ส่วนดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยเรื่อง การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับการออกแบบประเภทของการวิจัยจากหนังสือ และเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) นั้นมีการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย และทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการสำรวจด้วยแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามการแบ่งตามเขต 3 ของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งหมด 9 จังหวัด เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องเผชิญกับความท้าทายเนื่องจากบริบทในพื้นที่ที่มีการพัฒนา กลายมาเป็นภาคอุตสาหกรรม ทำให้จำนวนวิสาหกิจชุมชนลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นกลุ่มที่น่าสนใจในการนำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

- 1) จังหวัดจันทบุรี ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 26 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 396 ราย
- 2) จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 164 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 2,474 ราย
- 3) จังหวัดชลบุรี ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 33 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 636 ราย
- 4) จังหวัดตราด ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 22 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 636 ราย
- 5) จังหวัดปราจีนบุรี ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 25 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 282 ราย
- 6) จังหวัดระยอง ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 42 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 791 ราย
- 7) จังหวัดสระแก้ว ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 71 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 997 ราย

ซึ่ง 7 จังหวัดดังกล่าว โดยรวมมีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 384 แห่ง และมีจำนวนสมาชิก 6,035 ราย (ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามการแบ่งตามเขต 3 ของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งหมด 7 จังหวัด จำนวน 6,035 คน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยการใช้การคำนวณโดยเปิดตารางสำเร็จของยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยกำหนดการยอมรับค่าความคลาดเคลื่อน 3% ที่ระดับความเชื่อมั่น 97% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 938 ราย

การสุ่มตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างครั้งเลือกจากสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามการแบ่งตามเขต 3 ของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งหมด 7 จังหวัด เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องเผชิญกับความท้าทายเนื่องจากบริบทในพื้นที่ที่มีการพัฒนา กลายมาเป็นภาคอุตสาหกรรม ทำให้จำนวนวิสาหกิจชุมชนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมทั้งทั้งหมดมีจำนวน 6,035 คน

การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละจังหวัด นั้นอาศัยนำมาสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) มีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) อีกครั้งหนึ่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละจังหวัด ที่ถูกเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

จังหวัด	จำนวนสมาชิก (คน)	สัดส่วนจากการคำนวณ (คน)	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง(คน)
1. จันทบุรี	396	$(938 \times 396) / 6,035 = 61.54$	62
	2,474	$(938 \times 2,474) / 6,035 =$	384
2. ฉะเชิงเทรา		384.52	
3. ชลบุรี	636	$(938 \times 636) / 6,035 = 98.85$	99
4. ตราด	459	$(938 \times 459) / 6,035 = 71.34$	71
5. ปราจีนบุรี	282	$(938 \times 282) / 6,035 = 43.83$	44
6. ระยอง	791	$(938 \times 791) / 6,035 = 122.94$	123
7. สระแก้ว	997	$(938 \times 997) / 6,035 = 154.96$	155
รวม	6,035	-	938

เมื่อได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของจำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละจังหวัดแล้วทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัดโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Selection) เป็นการเลือกตัวอย่างในลักษณะการบังเอิญพบให้ครบตามจำนวน 938 ตัวอย่างที่กำหนดไว้ของแต่ละจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามแบบที่มีโครงสร้าง เป็นคำถามปลายปิดมีคำตอบให้เลือก และคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบคำถามระบุคำตอบและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งแบ่งคำถามเป็น 4 ส่วนดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ตามระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) และการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) จำนวน 5 ข้อได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 5) ระยะเวลาในการทำงานกับวิสาหกิจชุมชน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม มีโดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ตามระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) และการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ 1) ระดับตลาดของวิสาหกิจชุมชน 2) ประเภทวิสาหกิจชุมชน 3) ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 4) ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 5) จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 6) แหล่งเงินทุน และ 7) จำนวนสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับคำถามเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ ประกอบไปด้วยปัจจัย 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านความพอประมาณ มีข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ
- 2) ด้านความมีเหตุผล มีข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ
- 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน มีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ
- 4) ด้านการมีความรู้ มีข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ
- 5) ด้านการมีคุณธรรม มีข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ ประกอบไปด้วยปัจจัย 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านความเข้มแข็ง มีข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ
- 2) ด้านการขยายต่อ/การพัฒนา มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ
- 3) ด้านความยั่งยืน มีข้อคำถามทั้งหมด 6 ข้อ

ขั้นตอนการสร้าง และการทดสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากตำราเอกสาร บทความ ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน และการจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดขอบเขตของการวิจัย และสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องวิสาหกิจชุมชน และการจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการสร้างความเข้มแข็งของของวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง ความสำเร็จ และความเข้มแข็งของของวิสาหกิจชุมชน โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากงานวิจัยของธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร

(2556), สุภาพร ลอยวัฒน์กุล และคณะ (2559), ธนัญชัย สิงห์มาตย์ (2559), และสัญญา เคนาภูมิ (2558)

3. นำแบบสอบถามทั้ง 4 ตอน ปรีกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และปรับปรุงแก้ไขให้ตรงและครอบคลุมเนื้อหา

4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษางานวิจัย แล้วนำไปดำเนินการตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

4.1 การทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไขให้ตรงและครอบคลุมเนื้อหาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ (Subject matter specialist) จำนวน 3 ท่านเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ถ้อยคำ และความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) ความสอดคล้องข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item congruency: IOC) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง (Rovinelli & Hambleton, 1977) โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ คือ

1) ผศ.ดร.สัมพันธ์ ยศสมศักดิ์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2) ผศ.ดร.เขมมาวีร์ รักษ์ชูชีพ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3) ดร.สฤติ อีสริยานนท์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.2 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบแก้ไขสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.3 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Tryout) กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรของการศึกษาของการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คนโดยทำการศึกษาในวันที่ 15-30 กันยายน พ.ศ. 2562

แล้วนำผลที่ได้จากแบบสอบถามไปทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1971) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับของความคงที่ของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือก ผลที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง

เกณฑ์การแปลผลค่าความเชื่อมั่น (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2552, หน้า 144) มีดังนี้

0.00 – 0.20 หมายถึง มีความเชื่อมั่นต่ำมาก/ ไม่มีเลย

0.21 – 0.40 หมายถึง มีความเชื่อมั่นต่ำ

0.41 – 0.70 หมายถึง มีความเชื่อมั่นปานกลาง

0.71 – 1.00 หมายถึง มีความเชื่อมั่นสูง

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หรือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ที่ยอมรับจะต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ขึ้นไป โดยในการทดสอบมีค่า ดังนี้

ตารางที่ 3-2 แสดงผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient)

ตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
1. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	.836
2. ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	.923
ภาพรวม	.945

6. นำแบบสอบถามเสนอกรรมการจริยธรรม เพื่อประเมินความมีจริยธรรมของแบบสอบถาม

7. ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่กรรมการจริยธรรมแนะนำ และผ่านการอนุมัติการประเมินความมีจริยธรรมของแบบสอบถามในวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ.2562

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 938 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการศึกษา กับสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่กำหนดตัวอย่างเอาไว้ข้างต้น จำนวน 938 คน โดยมีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการนัดหมายล่วงหน้ากับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จะไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการศึกษา

2. ไปยังสถานที่ตามวันและเวลาที่นัดหมายล่วงหน้า นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปแจกแก่สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่กำหนดตัวอย่างเอาไว้ข้างต้น โดยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและสิ่งที่จะได้รับการวิจัย และขอความร่วมมือในให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

3. เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนแบบสอบถามผู้วิจัยทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบทุกประเด็น

4. บันทึกข้อจากแบบสอบถามลงในหน่วยความจำของคอมพิวเตอร์

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบดูความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและทำการแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2. นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคำนวณสถิติทางคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม และ โปรแกรมลิสเรล 8.80 (LISREL 8.80) โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แยกตามส่วนของแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์คำถามส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์คำถามส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 การวิเคราะห์คำถามส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (จันทนา พงศ์สิทธิกาญจนา, 2558)

มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

จากค่าเฉลี่ยของคะแนนดังกล่าวสามารถแปลความหมายของค่าคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4 ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์คำถามส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน สถิติที่ใช้ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (เยาวชน ปฐมศิริกุล, 2556)

มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
มีประสิทธิผลในระดับมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
มีประสิทธิผลในระดับน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

จากค่าเฉลี่ยของคะแนนดังกล่าวสามารถแปลความหมายของค่าคะแนนได้ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	มีประสิทธิผลในอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

การใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับการทดสอบสมมติฐาน ($\alpha = .05$) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แยกตามสมมติฐานดังนี้

2.1 สมมติฐานที่ 1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีปัจจัยองค์กรต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน โดยพบว่าตัวแปรต้นเป็นข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) และเป็นข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) ส่วนตัวแปรตามเป็นข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) จึงมีสถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ที่ระดับนัยสำคัญ.05 หรือระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 โดยใช้สูตร LSD เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

2.2 สมมติฐานที่ 2 การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน โดยพบว่าตัวแปรต้นนั้นมีมากกว่า 2 ตัว และทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตามนั้นเป็นข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) จึงมีสถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis : MRA) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination : R²) ด้วยวิธีการ ENTER กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ยุทธ ไกยวรรณ, 2556 : หน้า 131)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis : MRA) หมายถึง การวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (x) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป และตัวแปรตาม (y) 1 ตัวแปร ทั้งนี้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณมีเป้าหมายในการวิเคราะห์ คือเพื่อทำนายหรือพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทำนายกับตัวแปรตามทีละตัว โดยมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรทำนายอื่น ๆ เพื่อดูว่าตัวแปรทำนายแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแบบใด ทิศทางใด เชิงบวกหรือเชิงลบ โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย หรือตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง หรือไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยจะใช้เกณฑ์ของ เบิร์น และโกรฟ (Burn and grove, 2009) ค่า r ต้องไม่เกิน 0.65 ขึ้นไป หรือถ้าใช้เกณฑ์ของสตีเวน (Steven, 1996 อ้างถึงในยุทธ ไกยวรรณ, 2556 : หน้า 141) ค่า r ต้องไม่เกิน 0.80 ถ้าเกินจะถือว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) (ยุทธ ไกยวรรณ, 2556 : หน้า 141)

โดยข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis : MRA) ได้แก่

ข้อที่ 1 ตัวแปรทำนาย หรือตัวแปรอิสระจะต้องเป็นตัวแปรที่ข้อมูลอยู่ในระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นอย่างต่ำ

ข้อที่ 2 ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (e) จะมีค่าเท่ากับ 0 จะแสดงว่าไม่มี
ความสัมพันธ์กัน

ข้อที่ 3 ขนาดของตัวอย่าง (n) จะมีค่าเท่ากับ 30 เท่าของตัวแปรทำนาย

ข้อที่ 4 ตัวแปรทำนาย หรือตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยจะใช้เกณฑ์
ของ เบิร์น และโกรฟ (Burn and grove, 2009) ค่า r ต้องไม่เกิน 0.65 ขึ้นไป หรือถ้าใช้เกณฑ์ของ
สติเว่น (Steven, 1996 อ้างถึงในยุทธ โภยวรรณ, 2556 : หน้า 141) ค่า r ต้องไม่เกิน 0.80 ถ้าเกินจะ
ถือว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

หลังจากการศึกษาในเชิงปริมาณซึ่งจะทำให้ทราบถึงระดับการจัดการความมั่นคงของ
วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนั้นผู้วิจัยต้องการที่จะยืนยันถึงผล
การศึกษาในเชิงปริมาณว่ามีความเป็นจริงหรือไม่ นอกจากนั้นยังต้องการทราบถึงสาเหตุในเชิงลึกของ
แต่ละปัจจัย และเพื่อให้นำไปสู่การตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ 1 ข้อ ได้แก่ วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อ
ศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตาม
แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง_ เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัย
เลือกทำการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เนื่องจากสามารถยืดหยุ่นคำถามได้ ทำให้ผู้วิจัยได้
รายละเอียดของข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถ
แสดงความคิดเห็นและสามารถ ให้ข้อมูลได้อย่างเต็มที่และครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยมี
ขั้นตอนการทำวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

การได้มาของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกใน 3 ขั้นตอน คือ
ผู้วิจัยจะศึกษาวิชาการ เอกสาร วิชาการ บทความ วารสาร รายงานการวิจัย ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
ข้อระเบียบ กฎหมาย เพื่อวิเคราะห์นโยบายการจัดการของภาครัฐในการบริหารจัดการวิสาหกิจ
ชุมชนเพื่อให้ได้บุคคลที่สำคัญ องค์กร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดย
สุดท้ายได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ตามตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 จำนวน และรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	จำนวน (คน)
1. เกษตรอำเภอ	1
2. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	1
3. พาณิชย์จังหวัด	1
4. นักวิชาการด้านพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	2
5. ตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่อยู่ในชั้นข้าวหน้า และดำเนินการ มามากกว่า 5 ปี	9
รวม	13

หมายเหตุ: ผู้วิจัยไม่สามารถระบุชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารแต่ละหน่วยงานได้เนื่องจากเป็นจรรยาบรรณของนักวิจัยที่จะต้องไม่เปิดเผยรายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลซึ่งอาจมีผลได้ผลเสียต่อผู้ให้ข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนา สอบถาม สังเกต และสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interviews) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษาตามการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่

ประเด็นที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interviews) ซึ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้างจะถามอะไรก่อนหลังก็ได้ ผู้วิจัยเตรียมประเด็นคำถามต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้คำตอบครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน
3. กำหนดแนวทางในการสัมภาษณ์

4. สร้างแบบสัมภาษณ์ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
5. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
6. นำแบบสัมภาษณ์เสนอกรรมการจริยธรรม เพื่อประเมินความมีจริยธรรมของแบบสอบถาม

7. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามที่กรรมการจริยธรรมแนะนำ และผ่านการอนุมัติการประเมินความมีจริยธรรมของแบบสอบถามในวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2562

8. จัดทำสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งวิธีการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review data) เป็นการศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย รวมถึงการศึกษาเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์งานวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปฐมภูมิ (Primary data) โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) อาศัยการศึกษาวิธีการสร้างคำถามในการสัมภาษณ์จากเอกสารงานวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหา จะได้มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) มีกระบวนการดังนี้

1) จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์จากคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2) นัดสัมภาษณ์โดยเริ่มจากการชี้แจงรายละเอียดถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผ่านการเลือกสรร หากมีการตกลงยินดีให้การสัมภาษณ์จึงทำการแจ้งรายละเอียดถึง วัน เวลา และสถานที่นัดหมาย

3) ผู้วิจัยจัดเตรียมประเด็นคำถาม จัดหาสถานที่ และทำความเข้าใจในเรื่องของประเด็นข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อให้ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

4) ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สอบถามข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเองและอัดเสียงสัมภาษณ์ (ในกรณีที่ยินยอมให้อัดเสียง) พร้อมทั้งจดข้อมูลในแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5) จากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการถอดเทป เพื่อเรียบเรียง และวิเคราะห์ผลที่ได้ต่อไป

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยจะทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากทั้งเอกสาร และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และหลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี) โดยการสรุปคำตอบ จากแบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลจากบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ ข้อมูลหลาย ๆ แห่ง และเอกสารบันทึกสรุปข้อมูลทุติยภูมิ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร มาบันทึกความถี่ ของข้อมูลที่ซ้ำกัน
3. สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารเชิงคุณภาพใช้ การวิเคราะห์แบบสามเส้าระเบียบวิธีวิทยา (Methodology triangle) โดยนำข้อมูลจาก 3 ส่วนมา วิเคราะห์ร่วมกันว่ามีความเชื่อมโยงกันหรือไม่ ได้แก่

1) ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มสมาชิก วิสาหกิจชุมชน จำนวน 938 ตัวอย่าง

2) ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล หลัก จำนวน 20 ท่าน

3) ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ ข้อมูล จะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จาก การวิจัยในเชิงปริมาณ และการศึกษาเอกสาร วิธีการวิเคราะห์จะเป็นไปตามแนวทางการวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Data) คือพรรณนาข้อมูลในปรากฏการณ์ หรือรูปธรรม และวิเคราะห์ตีความ ข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบในการสร้างประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษางานวิจัยเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ตามสมมติฐานของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำการวิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้แจกกลุ่มประชากรจำนวน 968 ชุด และผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณอีกครั้ง รวมถึงการเสนอทางเลือก และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำเสนอจะแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตาม

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจ

ชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ ดังนี้

N	แทน	ค่าจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F- distribution)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ t - distribution
k	แทน	ค่าจำนวนตัวแปรอิสระที่ใช้สมการถดถอย
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
SE _b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวพยากรณ์
SE _{cst}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
Z	แทน	ค่าคะแนนมาตรฐานของตัวพยากรณ์
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Sig.	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	แสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
(n = 938)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	(938)	(100.00%)
เพศ		
ชาย	280	29.85
หญิง	658	70.15
รวม	938	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	74	7.89
31 - 40 ปี	128	13.65
41 - 50 ปี	378	40.30
51 ปีขึ้นไป	358	38.17
รวม	938	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	883	94.14
ปริญญาตรี	55	5.86
รวม	938	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 15,000 บาท	748	79.74
15,001 - 20,000 บาท	119	12.69
20,001 - 25,000 บาท	55	5.86
25,001 - 30,000 บาท	7	0.75
มากกว่า 30,000 บาท	9	0.96
รวม	938	100.00

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	(938)	(100.00%)
ระยะเวลาในการทำงานกับวิสาหกิจชุมชน		
น้อยกว่า 2 ปี	144	15.35
2 - 4 ปี	328	34.97
5 - 7 ปี	316	33.69
8 - 10 ปี	62	6.61
มากกว่า 10 ปี	88	9.38
รวม	938	100.00

จากตารางที่ 4-1 เป็นตารางที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 365คน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

เพศ พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.15 และเพศชาย เป็นร้อยละ 29.85 ตามลำดับ

อายุ พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมาคือ อายุ 51 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 38.17 อายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.65 และอายุไม่เกิน 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.89 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.14 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.86

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.74 รองลงมาคือรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.69 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 - 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.86 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.96 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 25,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.75 ตามลำดับ

ระยะเวลาในการทำงานกับวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานกับวิสาหกิจชุมชนแห่งนี้เป็นเวลา 2 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.97 รองลงมาคือ เป็นเวลา 5 - 7 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.69 เป็นเวลาน้อยกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.35 เป็นเวลามากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.38 และเป็นเวลา 8 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.61

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม
(n = 938)

ปัจจัยองค์กร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	(938)	(100.00%)
ระดับตลาดของวิสาหกิจชุมชน		
ขั้นพื้นฐาน	493	52.56
ขั้นก้าวหน้า	445	47.44
รวม	938	100.00
ประเภทวิสาหกิจชุมชน		
การเกษตร	418	44.56
การเกษตรอินทรีย์	40	4.26
การเกษตรแปรรูป	117	12.47
อาหาร	242	25.80
หัตถกรรม	50	5.33
เลี้ยงสัตว์	5	0.53
ปุ๋ย	5	0.53
อาหารสัตว์	2	0.21
ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม	42	4.48
ท่องเที่ยว	10	1.07
ออมทรัพย์	7	0.75
รวม	938	100.00
ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน		
นิติบุคคล	116	12.37
ไม่ได้เป็นนิติบุคคล	822	87.63
รวม	938	100.00

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	(938)	(100.00%)
ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน		
น้อยกว่า 2 ปี	83	8.85
2 - 4 ปี	355	37.85
5 - 7 ปี	283	30.17
8 - 10 ปี	106	11.30
มากกว่า 10 ปี	111	11.83
จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน		
ไม่เกิน 50,000 บาท	544	58.00
50,001 - 100,000 บาท	209	22.28
100,001 - 150,000 บาท	42	4.48
150,001 - 200,000 บาท	52	5.54
200,001 - 250,000 บาท	34	3.62
250,001 - 300,000 บาท	17	1.81
300,001 บาทขึ้นไป	40	4.26
รวม	938	100.00
แหล่งเงินทุน		
เงินทุนตัวเอง	848	90.41
เงินสนับสนุนจากรัฐบาล	224	23.88
เงินกู้ยืม จาก	96	10.23
- ธนาคาร	74	77.08
- การจำหน่าย-จ้างอง กับสถาบันการเงิน	4	4.17
- ญาติ พี่น้อง	20	20.83
- พ่อ-แม่	13	13.54
- เงินกู้ยืมในระบบ	3	3.12
รวม	-	-

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	(938)	(100.00%)
จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน		
7-10 คน	232	24.73
11 - 15 คน	267	28.46
16 - 20 คน	209	22.28
21 - 25 คน	170	18.12
26 - 30 คน	2	.21
มากกว่า 30 คน	58	6.18
รวม	938	100.00
จังหวัด		
จันทบุรี	62	6.61
ฉะเชิงเทรา	384	40.94
ชลบุรี	99	10.55
ตราด	71	7.57
ปราจีนบุรี	44	4.69
ระยอง	123	13.11
สระแก้ว	155	16.52
รวม	938	100.00

จากตารางที่ 4-2 เป็นตารางที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 365คน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ระดับตลาดของวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับตลาดของวิสาหกิจชุมชนแบบขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 52.26 และขั้นก้าวหน้า คิดเป็นร้อยละ 47.44 ตามลำดับ

ประเภทวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 44.56 รองลงมาคือประเภทอาหาร คิดเป็นร้อยละ 25.80 ประเภทการเกษตรแปรรูป คิดเป็นร้อยละ 12.47 ประเภทหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.33 ประเภทผลิตภัณฑ์เสริมความงาม คิดเป็นร้อยละ 4.48 ประเภทการเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ

4.26 ประเภทท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 1.07 ประเภทออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 0.75 ประเภทเลี้ยงสัตว์ กับปศุสัตว์ มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.53 และประเภทอาหารสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 0.21 ตามลำดับ

ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชนแบบไม่ได้เป็นนิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 87.63 และเป็นนิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 12.37 ตามลำดับ

ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระหว่าง 2 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.85 รองลงมาคือ ระยะเวลา 5-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.17 ระยะเวลามากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.83 ระยะเวลา 8 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.30 และระยะเวลาน้อยกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.85 ตามลำดับ

จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนจำนวนไม่เกิน 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ จำนวนเงินลงทุน 50,001 - 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.28 จำนวนเงินลงทุน 150,001 - 200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.54 จำนวนเงินลงทุน 100,001 - 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.48 จำนวนเงินลงทุน 300,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.26 จำนวนเงินลงทุน 200,001 - 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.62 และจำนวนเงินลงทุน 250,001 - 300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.81 ตามลำดับ

แหล่งเงินทุน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการลงทุนจากเงินทุนตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 90.41 รองลงมาคือเงินสนับสนุนจากรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 23.88 และเงินกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 10.23 ตามลำดับ

โดยเงินกู้ยืมนั้นส่วนใหญ่สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม นั้นกู้ยืมเงินลงทุนจาก ธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 77.08 รองลงมาคือ ญาติ พี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 20.83 พ่อ-แม่ คิดเป็นร้อยละ 13.54 การจำนำ-จำนอง กับสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 4.17 และเงินกู้นอกระบบ คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 - 15 คน คิดเป็นร้อยละ 28.46 รองลงมาคือจำนวน 7 - 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.73 จำนวน 16 - 20 คน คิดเป็นร้อยละ 22.28 จำนวน 21 - 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.12 จำนวน มากกว่า 30 คน คิดเป็นร้อยละ 6.18 และจำนวน 26 - 30 คน คิดเป็นร้อยละ 0.21 ตามลำดับ

จังหวัดของวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา คิดเป็นร้อยละ 40.94 รองลงมาคือ จังหวัดสระแก้ว คิดเป็นร้อยละ 16.52 จังหวัดระยอง คิดเป็นร้อยละ 13.11 จังหวัดชลบุรี คิดเป็นร้อยละ 10.55 จังหวัดตราด คิดเป็นร้อยละ 7.57 จังหวัดจันทบุรี คิดเป็นร้อยละ 6.61 และจังหวัดปราจีนบุรี คิดเป็นร้อยละ 4.69 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4-3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ (n = 968)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย ระดับ	อันดับ ที่
1. เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมี อาชีพของชุมชน	3.60	1.08	มาก	6
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่เท่ากับ จำนวนความต้องการซื้อ	3.91	0.85	มาก	5
3. วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการ ดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต และ การผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก	3.98	0.84	มาก	4
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความเสี่ยง ต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อหนี้สินเกินตัว	4.02	0.87	มาก	3
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มี สภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด	4.03	0.81	มาก	1
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อ ใช้ในภาวะฉุกเฉิน	4.02	0.85	มาก	2
เฉลี่ย	3.93	0.73	มาก	-

จากตารางที่ 4-3 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.93, SD = 0.73)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 5 วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด ($\bar{X}$ = 4.03, SD = 0.81) รองลงมาคือประเด็นข้อที่ 6 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน ($\bar{X}$ = 4.02, SD = 0.85) ประเด็นข้อที่ 4 วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความเสี่ยงต่ำไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อหนี้สินเกินตัว ($\bar{X}$ = 4.02, SD = 0.85) ประเด็นข้อที่ 3 วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตวิธีการผลิต และการผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก ($\bar{X}$ = 3.98, SD = 0.84) ประเด็นข้อที่ 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่เท่ากับจำนวนความต้องการซื้อ ($\bar{X}$ = 3.91, SD = 0.85) และ ประเด็นข้อที่ 1 เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน ($\bar{X}$ = 3.60, SD = 1.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล (n = 968)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย ระดับ	อันดับ ที่
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจนและแจ้งให้ สมาชิกทุกคนทราบ	4.08	0.80	มาก	1
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการดำเนินธุรกิจโดย อาศัยความรู้ และสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และอื่น ๆ	4.00	0.84	มาก	4
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวางแผนในการใช้ จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย	4.02	0.86	มาก	3
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านวางแผนการดำเนินธุรกิจโดย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ	4.04	0.90	มาก	2
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวิเคราะห์และ ประเมินผลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ	3.93	0.77	มาก	5
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อ วางแผน และทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจอยู่ เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ	3.84	0.86	มาก	6
เฉลี่ย	3.99	0.71	มาก	-

จากตารางที่ 4-4 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการ
จัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล
โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, SD = 0.71)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจาก
มากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 1 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย
ขององค์กร อย่างชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ ($\bar{X}$ = 4.08, SD = 0.80) รองลงมาคือประเด็น
ข้อที่ 4 วิสาหกิจชุมชนของท่านวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน
อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ ($\bar{X}$ = 4.04, SD = 0.90) ประเด็นข้อที่ 3
วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย ($\bar{X}$ = 4.02, SD = 0.86)

ประเด็นข้อที่ 2 วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยความรู้ และสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และอื่น ๆ ($\bar{X}$ = 4.00, SD = 0.84) ประเด็นข้อที่ 5 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวิเคราะห์และประเมินผลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 3.93, SD = 0.77) และ ประเด็นข้อที่ 6 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ ($\bar{X}$ = 3.84, SD = 0.86) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (n = 968)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย ระดับ	อันดับ ที่
1. การตัดสินใจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยภาพรวม อาทิการกำหนดนโยบาย การวางแผนการตลาด การ วางแผนการผลิต หรือการจัดสรรผลประโยชน์ จะใช้การ ตัดสินใจโดยมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก	3.98	0.85	มาก	6
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นอันดับ แรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิตและการตลาด	3.99	0.81	มาก	4
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายร่วมกับ วิสาหกิจอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อาทิสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และการพัฒนา เทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ	3.99	0.82	มาก	5
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้าและ การบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออกสู่ตลาด หรือส่งมอบให้ลูกค้า	4.01	0.84	มาก	2
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความต้องการ ของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ	3.96	0.83	มาก	7
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจของ ลูกค้าที่มีต่อสินค้าและการบริการ	4.01	0.87	มาก	3
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาไม่นาน	3.95	0.91	มาก	8
8. สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการทำงาน เป็นอย่างดี	4.05	0.80	มาก	1
เฉลี่ย	3.99	0.71	มาก	-

จากตารางที่ 4-5 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกันโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99, SD = 0.71)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 8 สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี ($\bar{X}$ = 4.05, SD = 0.80) รองลงมาคือประเด็นข้อที่ 4 วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้าและการบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออกสู่ตลาดหรือส่งมอบให้ลูกค้า ($\bar{X}$ = 4.01, SD = 0.84) ประเด็นข้อที่ 6 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและการบริการ ($\bar{X}$ = 4.01, SD = 0.87) ประเด็นข้อที่ 2 วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นอันดับแรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิตและการตลาด ($\bar{X}$ = 3.99, SD = 0.81) ประเด็นข้อที่ 1 การตัดสินใจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยภาพรวม อาทิ การกำหนดนโยบาย การวางแผนการตลาด การวางแผนการผลิต หรือการจัดสรรผลประโยชน์ จะใช้การตัดสินใจโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก ($\bar{X}$ = 3.98, SD = 0.85) ประเด็นข้อที่ 5 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 3.96, SD = 0.83) และ ประเด็นข้อที่ 7 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาานาน ($\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.91) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ (n = 968)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย ระดับ	อันดับ ที่
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้และ ทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.87	มาก	1
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรม การผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ	3.86	0.79	มาก	5
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้ พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา	3.86	0.75	มาก	4
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกกันอย่าง สม่ำเสมอ	3.95	0.80	มาก	3
5. ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ตลอดเวลา	3.98	0.84	มาก	2
เฉลี่ย	3.93	0.70	มาก	-

จากตารางที่ 4-6 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.93, SD = 0.70)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 1 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 4.01, SD = 0.87) รองลงมาคือประเด็นข้อที่ 5 ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ตลอดเวลา ($\bar{X}$ = 3.98, SD = 0.84) ประเด็นข้อที่ 4 วิสาหกิจชุมชนของท่านจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกกันอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.80) ประเด็นข้อที่ 3 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา ($\bar{X}$ = 3.86, SD = 0.75) และประเด็นข้อที่ 2 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ ($\bar{X}$ = 3.86, SD = 0.79) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม (n = 968)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม	$\bar{X}$	SD	แปลความหมายระดับ	อันดับที่
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาัดเอาเปรียบลูกค้า	4.06	0.81	มาก	7
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.11	0.79	มาก	3
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อกำหนดในการปันผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยให้ทุกคนทราบ	4.10	0.82	มาก	5
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น	4.13	0.82	มาก	2
5. การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรงเวลา และเป็นธรรม	4.11	0.86	มาก	4
6. การทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ	4.16	0.82	มาก	1
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม	4.10	0.89	มาก	6
เฉลี่ย	4.11	0.71	มาก	-

จากตารางที่ 4-7 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.71)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 6 การทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ ($\bar{X}$ = 4.16, SD = 0.82) รองลงมาคือประเด็นข้อที่ 4 วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.13, SD = 0.82) ประเด็นข้อที่ 2 วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.79) ประเด็นข้อที่ 5 การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรงเวลา และเป็นธรรม ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.86) ประเด็นข้อที่ 3 วิสาหกิจชุมชนของท่าน

มีข้อกำหนดในการปันผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยให้ทุกคนทราบ ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.82) ประเด็นข้อที่ 7 วิสาหกิจชุมชนของท่านปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.89) และประเด็นข้อที่ 1 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาไรต์เอาเปรียบลูกค้า ($\bar{X}$ = 4.06, SD = 0.81) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม (n = 938)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	SD	แปลความหมายระดับ	อันดับที่
1. ด้านความพอประมาณ	3.93	0.73	มาก	4
2. ด้านความมีเหตุผล	3.99	0.71	มาก	2
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	3.99	0.71	มาก	2
4. ด้านการมีความรู้	3.93	0.70	มาก	5
5. ด้านการมีคุณธรรม	4.11	0.71	มาก	1
เฉลี่ย	4.00	0.66	มาก	-

จากตารางที่ 4-8 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, SD = 0.66)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ปัจจัย โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ด้านการมีคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.71) รองลงมาคือด้านความมีเหตุผล กับด้านการมีภูมิคุ้มกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = 3.99, SD = 0.71) ด้านความพอประมาณ ($\bar{X}$ = 3.93, SD = 0.73) และด้านการมีความรู้ ($\bar{X}$ = 3.93, SD = 0.70) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4-9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านความเข้มแข็ง (n = 968)

ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านความเข้มแข็ง	$\bar{X}$	SD	แปลความหมายระดับ	อันดับที่
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปัจจุบัน	3.78	0.91	มาก	5
2. วิสาหกิจชุมชนของท่าน มีสถานะทางการเงินที่เข้มแข็งมากขึ้นและมีเงินออมสะสมเพิ่มขึ้นจากผลประกอบการที่ดี	3.82	0.89	มาก	4
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านสามารถแบ่งปันผลกำไรแก่สมาชิกได้อย่างต่อเนื่องทุกปี	3.86	0.90	มาก	2
4. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าและเงินปันผล ตั้งแต่เข้ามาเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน	3.85	0.86	มาก	3
5. ตั้งแต่เข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ท่านมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น มีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอหนี้สินลดลงและไม่มีหนี้สินในปัจจุบัน	3.90	0.89	มาก	1
เฉลี่ย	3.84	0.80	มาก	-

จากตารางที่ 4-9 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านความเข้มแข็งโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84, SD = 0.80)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 5 ตั้งแต่เข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ท่านมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น มีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอ หนี้สินลดลงและไม่มีหนี้สินในปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 3.90, SD = 0.89) รองลงมาคือประเด็นข้อที่ 3 วิสาหกิจชุมชนของท่านสามารถแบ่งปันผลกำไรแก่สมาชิกได้อย่างต่อเนื่องทุกปี ($\bar{X}$ = 3.86, SD = 0.90) ประเด็นข้อที่ 4 ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าและเงินปันผล ตั้งแต่เข้ามาเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}$ = 3.85, SD = 0.86) ประเด็นข้อที่ 2 วิสาหกิจชุมชนของท่าน มีสถานะทางการเงินที่เข้มแข็งมากขึ้นและมีเงินออมสะสมเพิ่มขึ้นจากผลประกอบการที่

ดี ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.89$) และประเด็นข้อที่ 1 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.91$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านการขยายต่อ/การพัฒนา (n = 968)

ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านการขยายต่อ/การพัฒนา	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย ระดับ	อันดับ ที่
1. สินค้า/บริการ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่านมี กระบวนการผลิตและให้บริการที่ดี มีมาตรฐานได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์กรระดับประเทศ เช่น อย, กระทรวงพาณิชย์ หรือการท่องเที่ยว ฯลฯ	3.86	0.91	มาก	4
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นย้ำให้สมาชิกทุกคน ตระหนักถึงคุณภาพของการผลิตสินค้าและการ ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ	3.97	0.83	มาก	2
3. วิสาหกิจชุมชนท่านมีระบบการตรวจสอบคุณภาพ ของสินค้าและการบริการตั้งแต่ปัจจัยและวัตถุดิบการ ผลิต กระบวนการผลิตและการส่งมอบสินค้าและการ บริการ	3.97	0.89	มาก	3
4. จุดเด่นของสินค้าและการบริการของวิสาหกิจชุมชน ท่านที่ลูกค้ายอมรับได้แก่คุณภาพของสินค้าและการ บริการ	4.05	0.83	มาก	1
เฉลี่ย	3.96	0.78	มาก	-

จากตารางที่ 4-10 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านการขยายต่อ/การพัฒนา โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.78$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 4 จุดเด่นของสินค้าและการบริการของวิสาหกิจชุมชนท่านที่ลูกค้ายอมรับได้แก่คุณภาพของสินค้าและการบริการ ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.83$) รองลงมาคือประเด็นข้อที่ 2 วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นย้ำให้สมาชิกทุกคนตระหนักถึงคุณภาพของการผลิตสินค้าและการให้บริการ

อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 3.97, SD = 0.83) ประเด็นข้อที่ 3 วิสาหกิจชุมชนท่านมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและบริการตั้งแต่ปัจจัยและวัตถุดิบการผลิต กระบวนการผลิตและการส่งมอบสินค้าและบริการ ($\bar{X}$ = 3.97, SD = 0.89) และ ประเด็นข้อที่ 1 สินค้า/บริการ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่านมีกระบวนการผลิตและให้บริการที่ดี มีมาตรฐานได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์กรระดับประเทศ เช่น อย, กระทรวงพาณิชย์ หรือการท่องเที่ยวฯ ($\bar{X}$ = 3.86, SD = 0.91) ตามลำดับตารางที่ 4-11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านความยั่งยืน (n = 968)

ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านความยั่งยืน	$\bar{X}$	SD	แปลความหมายระดับ	อันดับที่
1. ตั้งแต่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน ท่านมีความสุขและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคนในชุมชน	4.01	0.75	มาก	5
2. สินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนทำให้คนภายนอกรู้จักชุมชนของท่านมากขึ้น	3.99	0.78	มาก	6
3. การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้บรรยากาศของชุมชนดีขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีและพึ่งพาอาศัยกัน	4.09	0.79	มาก	3
4. การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนตื่นตัวในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	4.07	0.82	มาก	4
5. วิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนกล้าที่จะพูด กล้าที่จะรับฟังและกล้าที่จะตัดสินใจร่วมกันมากขึ้น	4.13	0.78	มาก	1
6. วิสาหกิจชุมชนช่วยให้ชุมชนเกิดการพัฒนาทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสวัสดิการชุมชน	4.12	0.83	มาก	2
เฉลี่ย	4.07	0.70	มาก	-

จากตารางที่ 4-11 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ด้านความยั่งยืน โดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, SD = 0.70)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ประเด็น โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 5 วิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนกล้าที่จะพูดกล้าที่จะรับฟังและกล้าที่จะตัดสินใจร่วมกันมากขึ้น ($\bar{X}$ = 4.13, SD = 0.78) รองลงมาคือประเด็นข้อที่ 6 วิสาหกิจชุมชนช่วยให้

ชุมชนเกิดการพัฒนาทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสวัสดิการชุมชน ($\bar{X}$ = 4.12, SD = 0.83) ประเด็นข้อที่ 3 การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้บรรยากาศของชุมชนดีขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีและพึ่งพาอาศัยกัน ($\bar{X}$ = 4.09, SD = 0.79) ประเด็นข้อที่ 4 การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนตื่นตัวในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ = 4.07, SD = 0.82) ประเด็นข้อที่ 1 ตั้งแต่เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน ท่านมีความสุขและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคนในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.01, SD = 0.75) และประเด็นข้อที่ 2 ($\bar{X}$ = 3.99, SD = 0.78) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวม (n = 370)

ประสิทธิผลของการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน	$\bar{X}$	SD	แปลความหมาย ระดับ	อันดับ ที่
1. ด้านความเข้มแข็ง	3.84	0.80	มาก	3
2. ด้านการขยายต่อ/การพัฒนา	3.96	0.78	มาก	2
3. ด้านความยั่งยืน	4.07	0.70	มาก	1
เฉลี่ย	3.96	0.68	มาก	-

จากตารางที่ 4-12 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96, SD = 0.68)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ปัจจัย โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ด้านความยั่งยืน ($\bar{X}$ = 4.07, SD = 0.70) รองลงมาคือด้านการขยายต่อ/การพัฒนา ($\bar{X}$ = 3.96, SD = 0.78) และด้านความเข้มแข็ง ($\bar{X}$ = 3.84, SD = 0.80) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอโดยแบ่งตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีปัจจัยองค์กรต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามระดับตลาด (n = 938)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับตลาด	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ภาพรวม	ขั้นพื้นฐาน	493	3.64	0.59	-21.560	.000*
	ขั้นก้าวหน้า	445	4.39	0.47		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-13 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีระดับตลาดต่างกัน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับตลาดอยู่ในขั้นก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับตลาดอยู่ในขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 4-14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		Df	SS	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	81.482	13.580	39.364	.000*
	ภายในกลุ่ม	931	321.194	.345		
	รวม	937	402.676			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-14 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีประเภทวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-15

ตารางที่ 4-15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (n = 938)

ประเภทวิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	การเกษตร	การเกษตรอินทรีย์	การเกษตรแปรรูป	อาหาร	หัตถกรรม	ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม	อื่น ๆ
			3.92	3.80	3.67	4.36	3.30	4.35	4.35
การเกษตร	418	3.92	-	.12	.25*	-.44*	.62*	-.43*	-.43*
การเกษตรอินทรีย์	40	3.80		-	.13	-.56*	.50*	-.55*	-.55*
การเกษตรแปรรูป	117	3.67			-	-.68*	.37*	-.67*	-.67*
อาหาร	242	4.36				-	1.06*	.01	.01
หัตถกรรม	50	3.30					-	-1.05*	-1.05*
ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม								-	.00
งาม	42	4.35							
อื่น ๆ	29	4.35							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตร มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตรแปรรูป อาหาร หัตถกรรม ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตรอินทรีย์ มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร หัตถกรรม ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตรแปรรูป มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร หัตถกรรม ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทหัตถกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทหัตถกรรม มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทผลิตภัณฑ์เสริมความงาม และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ภาพรวม	นิติบุคคล	116	4.14	0.54	2.907	.004*
	ไม่ได้เป็นนิติบุคคล	822	3.98	0.67		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-16 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล นั้นมีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคล

ตารางที่ 4-17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		Df	SS	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	33.736	8.434	21.329	.000*
	ภายในกลุ่ม	933	368.940	.395		
	รวม	937	402.676			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-17 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-18

ตารางที่ 4-18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (n = 938)

ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{x}$	น้อยกว่า 2 ปี	2 - 4 ปี	5 - 7 ปี	8 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
			4.09	3.84	3.94	4.13	4.44
น้อยกว่า 2 ปี	83	4.09	-	.25*	.15	-.04	-.35*
2 - 4 ปี	355	3.84		-	-.10	-.29*	-.60*
5 - 7 ปี	283	3.94			-	-.19	-.50*
8 - 10 ปี	106	4.13				-	-.31*
มากกว่า 10 ปี	111	4.44					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-18 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนน้อยกว่า 2 ปี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 2 - 4 ปี และ มากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 2 - 4 ปี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 8 - 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 5 - 7 ปี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน มากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 8 - 10 ปี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		<i>Df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	63.285	10.547	28.933	.000*
	ภายในกลุ่ม	931	339.392	.365		
	รวม	937	402.676			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-19 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-

ตารางที่ 4-20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (n = 938)

จำนวนเงินลงทุนของ วิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	ไม่เกิน	50,001 -	100,001 -	150,001 -	200,001 -	250,001 -	300,001
			50,000	100,000	150,000	200,000	-250,000	300,000	บาทขึ้นไป
			บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
			3.81	4.37	4.14	3.92	3.87	3.98	4.60
ไม่เกิน 50,000 บาท	544	3.81	-	-.56*	-.33	-.11	-.06	-.17	-.79*
50,001 – 100,000 บาท	209	4.37		-	.223	.45*	.50*	.38	-.23
100,001 - 150,000 บาท	42	4.14			-	.22	.27	.16	-.46
150,001 - 200,000 บาท	52	3.92				-	.05	-.06	-.68*
200,001 - 250,000 บาท	34	3.87					-	-.11	-.73*
250,001 - 300,000 บาท	17	3.98						-	-.62*
300,001 บาทขึ้นไป	40	4.60							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-20 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนไม่เกิน 50,000 บาท มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่ม

ที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 50,001 – 100,000 บาท และ 300,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 50,001 – 100,000 บาท มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 150,001 - 200,000 บาท และ 200,001 - 250,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 150,001 - 200,000 บาท 200,001 - 250,000 บาท และ 250,001 - 300,000 บาท มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 300,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามแหล่งเงินทุน (n = 938)

ระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งเงินทุน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ภาพรวม	ใช้เงินทุนตัวเอง	848	4.01	.65	-1.982	.048*
	ไม่ได้ใช้เงินทุนตัวเอง	90	3.87	.70		
ภาพรวม	ใช้เงินสนับสนุนจากรัฐบาล	224	3.70	.54	8.982	.000*
	ไม่ได้ใช้เงินสนับสนุนจากรัฐบาล	714	4.09	.66		
ภาพรวม	ใช้เงินกู้ยืม	96	4.26	.39	-6.510	.000*
	ไม่ได้ใช้เงินกู้ยืม	842	3.96	.67		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-21 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีแหล่งเงินทุนต่างกัน ทั้งการใช้เงินทุนตัวเอง เงินสนับสนุนจากรัฐบาล และใช้เงินกู้ยืม นั้นมีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4-22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		<i>Df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	29.078	5.816	14.508	.000*
	ภายในกลุ่ม	932	373.598	.401		
	รวม	937	402.676			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-22 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-23

ตารางที่ 4-23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (n = 938)

จำนวนสมาชิกของ วิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{x}$	7 - 10 คน	11 - 15	16 - 20	21 - 25	26 -	มากกว่า
			คน	คน	คน	30 คน	30 คน	
			3.78	4.04	4.04	4.26	4.14	3.71
7 - 10 คน	232	3.78	-	-.26	-.26*	-.48*	-.36	.07
11 - 15 คน	267	4.04		-	.00	-.22*	-.10	.33*
16 - 20 คน	209	4.04			-	-.22*	-.10	.33*
21 - 25 คน	170	4.26				-	.12	.55*
26 - 30 คน	2	4.14					-	.43
มากกว่า 30 คน	58	3.71						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-23 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 7 - 10 คน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 16 - 20 คน และ 21 - 25 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 11 - 15 คน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 21 - 25 คน และ มากกว่า 30 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 16 - 20 คน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 21 - 25 คน และมากกว่า 30 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 21 - 25 คน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 30 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจ
ชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน
(n = 938)

ระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจ ชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		<i>Df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	151.491	25.249	93.582	.000*
	ภายในกลุ่ม	931	251.185	.270		
	รวม	937	402.676			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-24 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดต่างกัน มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-25

ตารางที่ 4-25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (n = 938)

จังหวัดของ วิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	จันทบุรี 4.46	ฉะเชิงเทรา 3.60	ชลบุรี 3.98	ตราด 4.49	ปราจีนบุรี 3.44	ระยอง 4.47	สระแก้ว 4.35
จันทบุรี	62	4.46	-	.86*	.48*	-.03	1.02*	-.01	-.86*
ฉะเชิงเทรา	384	3.60		-	-.38*	-.89*	.16	-.87*	-.75*
ชลบุรี	99	3.98			-	-.51*	.54*	-.49*	-.37*
ตราด	71	4.49				-	1.05*	.01	.14
ปราจีนบุรี	44	3.44					-	-1.03*	-.91*
ระยอง	123	4.47						-	.12
สระแก้ว	155	4.35							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-25 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน กับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี และสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดชลบุรี ตราด ระยอง และสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดชลบุรี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดตราด มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดระยอง และสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีปัจจัยองค์กรต่างกันมีความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามระดับตลาด (n = 938)

ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	ระดับตลาด	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ภาพรวม	ขั้นพื้นฐาน	493	3.61	.62	-20.379	.000*
	ขั้นก้าวหน้า	445	4.36	.51		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-26 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีระดับตลาดต่างกัน มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับตลาดอยู่ในขั้นก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยความมั่นคงสูงกว่าวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับตลาดอยู่ในขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 4-27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน		Df	SS	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	87.132	6	14.522	38.648	.000*
	ภายในกลุ่ม	349.827	931	.376		
	รวม	436.959	937			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-27 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีประเภทวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-28

ตารางที่ 4-28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ประเภทวิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	การ	การเกษตร	การเกษตร	อาหาร	หัตถ	ผลิตภัณฑ์	อื่น ๆ
			เกษตร	อินทรีย์	แปรรูป	กรรม	เสริม		
			3.93	3.56	3.59	4.35	3.27	4.21	4.14
การเกษตร	418	3.93	-	.36*	.33*	-.42*	.65*	-.28*	-.21
การเกษตรอินทรีย์	40	3.56		-	-.03	-.78*	.29*	-.65*	-.58*
การเกษตรแปรรูป	117	3.59			-	-.76*	.31*	-.62*	-.55*
อาหาร	242	4.35				-	1.07*	.13	.20
หัตถกรรม	50	3.27					-	-.94*	-.87*
ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม									
งาม	42	4.21						-	.07
อื่น ๆ	29	4.14							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-28 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตร มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตรอินทรีย์ การเกษตรแปรรูป อาหาร หัตถกรรม และผลิตภัณฑ์เสริมความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตรอินทรีย์ มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร หัตถกรรม ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตรแปรรูป มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร ทัศนคติ เสริมความงาม และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภททัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภททัศนคติ มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีวิสาหกิจชุมชนประเภทเสริมความงาม และอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ภาพรวม	นิติบุคคล	116	4.11	0.62	2.469	.014*
	ไม่ได้เป็นนิติบุคคล	822	3.94	0.69		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-29 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล นั้นมีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคล

ตารางที่ 4-30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน		Df	SS	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	34.477	8.619	19.980	.000*
	ภายในกลุ่ม	933	402.482	.431		
	รวม	937	436.959			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-30 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-31

ตารางที่ 4-31 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระยะเวลาในการดำเนิน วิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{x}$	น้อยกว่า 2 ปี	2 - 4 ปี	5 - 7 ปี	8 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
			4.06	3.78	3.94	4.11	4.38
น้อยกว่า 2 ปี	83	4.06	-	.27*	.11	-.04	-.32*
2 - 4 ปี	355	3.78		-	-.16*	-.32*	-.60*
5 - 7 ปี	283	3.94			-	-.16*	-.44*
8 - 10 ปี	106	4.11				-	-.27*
มากกว่า 10 ปี	111	4.38					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-31 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนน้อยกว่า 2 ปี มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 2 - 4 ปี และ มากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 2 - 4 ปี มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 5 - 7 ปี, 8 - 10 ปี และ มากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 5 - 7 ปี มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 8 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน 8 - 10 ปี มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน		<i>Df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	54.059	9.010	21.907	.000*
	ภายในกลุ่ม	931	382.900	.411		
	รวม	937	436.959			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-32 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนต่างกัน มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-33

ตารางที่ 4-33 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนเงินลงทุนของ
วิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

จำนวนเงินลงทุนของ วิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	ไม่เกิน	50,001 -	100,001 -	150,001 -	200,001 -	250,001 -	300,001 -
			50,000	100,000	150,000	200,000	250,000	300,000	บาทขึ้นไป
			บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
			3.78	4.30	4.13	3.95	3.96	4.14	4.48
ไม่เกิน 50,000 บาท	544	3.78	-	-.52*	.35*	-.16	-.18	-.36*	-.70*
50,001 - 100,000 บาท	209	4.30		-	.17	.35*	.34*	.15	-.18
100,001 - 150,000 บาท	42	4.13			-	.18	.17	-.01	-.35*
150,001 - 200,000 บาท	52	3.95				-	-.01	-.19	-.53*
200,001 - 250,000 บาท	34	3.96					-	-.18	-.52*
250,001 - 300,000 บาท	17	4.14						-	-.34*
300,001 บาทขึ้นไป	40	4.48							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-33 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนไม่เกิน 50,000 บาท มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 50,001 - 100,000 บาท, 100,001 - 150,000 บาท, 250,001 - 300,000 บาท และ 300,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 50,001 - 100,000 บาท มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 150,001 - 200,000 บาท และ 200,001 - 250,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 100,001 - 150,000 บาท, 150,001 - 200,000 บาท 200,001 - 250,000 บาท และ 250,001 - 300,000 บาท มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน 300,001 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
จำแนกตามแหล่งเงินทุน (n = 938)

ระดับความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน	แหล่งเงินทุน	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ภาพรวม	ใช้เงินทุนตัวเอง	848	3.97	.69	-1.376	.169
	ไม่ได้ใช้เงินทุนตัวเอง	90	3.87	.65		
ภาพรวม	ใช้เงินสนับสนุนจากรัฐบาล	224	3.66	.55	8.930	.000*
	ไม่ได้ใช้เงินสนับสนุนจากรัฐบาล	714	4.06	.69		
ภาพรวม	ใช้เงินกู้ยืม	96	4.11	.45	154.434	.001*
	ไม่ได้ใช้เงินกู้ยืม	842	3.95	.70		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-34 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีแหล่งเงินทุน ในด้านเงินสนับสนุนจากรัฐบาล และใช้เงินกู้ยืม ต่างกัน นั้นมีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4-35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
จำแนกตามจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน		Df	SS	MS	F	Sig.
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5	40.412	8.082	18.996	.000*
	ภายในกลุ่ม	932	396.547	.425		
	รวม	937	436.959			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-35 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ต่างกัน มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-36

ตารางที่ 4-36 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจำนวนสมาชิกของ
 วิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

จำนวนสมาชิกของ วิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	7 - 10 คน	11 - 15 คน	16 - 20	21 - 25	26 - 30	มากกว่า
			คน	คน	คน	คน	คน	30 คน
			3.74	4.01	4.06	4.24	3.87	3.48
7 - 10 คน	232	3.74	-	.27*	-.32*	-.50*	-.13	.25*
11 - 15 คน	267	4.01		-	-.05	-.23	.14	.53*
16 - 20 คน	209	4.06			-	-.17*	.19	.57*
21 - 25 คน	170	4.24				-	.37	.76*
26 - 30 คน	2	3.87					-	.38
มากกว่า 30 คน	58	3.48						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-36 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตาม
 จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 7 - 10 คน มีระดับความ
 มั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 16 - 20 คน, 21 - 25
 คน และมากกว่า 30 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 11 - 15 คน มีระดับความ
 มั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 30 คน อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 16 - 20 คนมีระดับความ
 มั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 21 - 25 คน และ
 มากกว่า 30 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 21 - 25 คน มีระดับความ
 มั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 30 คน อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

ระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน		<i>Df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	6	147.493	24.582	79.063	.000*
	ภายในกลุ่ม	931	289.466	.311		
	รวม	937	436.959			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-37 พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดต่างกัน มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ของในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ดังนั้นจึงต้องนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple comparison) โดยใช้การทดสอบด้วยวิธีการเปรียบเทียบผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในตารางที่ 4-38

ตารางที่ 4-38 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน (n = 938)

จังหวัดของ วิสาหกิจชุมชน	n	$\bar{X}$	จันทบุรี 4.48	ฉะเชิงเทรา 3.56	ชลบุรี 3.92	ตราด 4.45	ปราจีนบุรี 3.56	ระยอง 4.42	สระแก้ว 4.31
จันทบุรี	62	4.48	-	.92*	.56*	.03	.91*	.06	.16
ฉะเชิงเทรา	384	3.56		-	-.36	-.89*	.00	-.86*	-.75*
ชลบุรี	99	3.92			-	-.53*	.36*	-.49*	-.39*
ตราด	71	4.45				-	.88*	.02	.14
ปราจีนบุรี	44	3.56					-	-.86*	-.75*
ระยอง	123	4.42						-	.10
สระแก้ว	155	4.31							-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของลักษณะส่วนบุคคล จำแนกตามจังหวัดของวิสาหกิจชุมชน กับระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน พบว่า

1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรี มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี และปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดชลบุรี ตราด ระยอง และสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดชลบุรี มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดตราด ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดตราด มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี มีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดระยอง และสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4-39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ได้จากความถดถอยพหุคูณของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม

	SS	DF	MS	F	Sig.
Regression	352.525	5	70.505	778.246	.000*
Residual	84.434	932	.091		
Total	436.959	937			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-40 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ คือ การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-40 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
Y	1.000	.797*	.835*	.844*	.848*	.800*
X ₁		1.000	.807*	.790*	.786*	.733*
X ₂			1.000	.871*	.835*	.762*
X ₃				1.000	.874*	.788*
X ₄					1.000	.801*
X ₅						1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ Y หมายถึง ตัวแปรตาม คือ ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม
 X₁ หมายถึง ด้านความพอประมาณ
 X₂ หมายถึง ด้านความมีเหตุผล

- X_3 หมายถึง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน
 X_4 หมายถึง ด้านการมีความรู้
 X_5 หมายถึง ด้านการมีคุณธรรม

จากตารางที่ 4-40 พบว่า ผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้น (Test of Linearity) พบว่า ตัวแปรอิสระ ในด้านของภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชนในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยมีค่า (r) ตั้งแต่ .797 ถึง .848 โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ด้านการมีความรู้ (r = .848) รองลงมาคือด้านการมี ภูมิคุ้มกัน (r = .844) ด้านความมีเหตุผล (r = .835) ด้านการมีคุณธรรม (r = .800) และ ด้านความพอประมาณ (r = .797) ตามลำดับ จากความสัมพันธ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมาทำการ วิเคราะห์ถดถอยพหุในลำดับต่อไป

ตารางที่ 4-41 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิด ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	Collinearity	
	Coefficients		Coefficients			Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(ค่าคงที่)	.228	.061		3.718	.000*		
1. ด้านความพอประมาณ	.153	.025	.165	6.208	.000*	.293	3.410
2. ด้านความมีเหตุผล	.192	.032	.199	6.060	.000*	.193	5.188
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	.165	.034	.173	4.816	.000*	.161	6.194
4. ด้านการมีความรู้	.237	.032	.244	7.306	.000*	.185	5.391
5. ด้านการมีคุณธรรม	.189	.025	.196	7.567	.000*	.310	3.224

R = .898, R² = .807, Adjusted R Square = .806, Durbin-Watson = 1.572

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-41 พบว่า จากค่า Tolerance แต่ละค่าไม่เกินกว่า 1 และ ค่า VIF แต่ละค่าไม่ เกินกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่ทำให้เกิดปัญหา MultiCollinearity (Myers, 1990)

โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความมั่นคง ของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .898 และ

สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 80.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .806$

สมการพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนดิบ สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\hat{Y} (\text{การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน}) = .228 + .237 (\text{ด้านการมีความรู้}) + .192 (\text{ด้านความมีเหตุผล}) + .189 (\text{ด้านการมีคุณธรรม}) + .165 (\text{ด้านการมีภูมิคุ้มกัน}) + .153 (\text{ด้านความพอประมาณ})$$

สามารถพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน สามารถเขียนได้ดังนี้

$$Z (\text{การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน}) = .244 (\text{ด้านการมีความรู้}) + .199 (\text{ด้านความมีเหตุผล}) + .196 (\text{ด้านการมีคุณธรรม}) + .173 (\text{ด้านการมีภูมิคุ้มกัน}) + .165 (\text{ด้านความพอประมาณ})$$

โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. ด้านการมีความรู้ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมเพิ่มขึ้น .244 หน่วย
2. ด้านความมีเหตุผล เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมเพิ่มขึ้น .199 หน่วย
3. ด้านการมีคุณธรรม เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมเพิ่มขึ้น .196 หน่วย
4. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมเพิ่มขึ้น .173 หน่วย
5. ด้านความพอประมาณ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมเพิ่มขึ้น .165 หน่วย

ดังนั้นสรุปได้ว่ามีตัวแปรด้านการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ตัวแปร มีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลทางตรงต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

เพื่อการอธิบายผลการศึกษามีอิทธิพลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยจำแนกเป็นรายชื่อของแต่ละปัจจัยเพื่อให้เห็นความมีอิทธิพลของแต่ละปัจจัยให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น ดังตารางที่ 4-43 – 4-47

ตารางที่ 4-42 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(ค่าคงที่)	1.065	.075		14.286	.000*
1. เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน	.125	.016	.198	7.829	.000*
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่เท่ากับจำนวนความต้องการซื้อ	.049	.024	.061	1.998	.046*
3. วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต และการผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก	.113	.026	.138	4.344	.000*
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความเสี่ยงต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อนสิ้นเงินตัว	.118	.027	.151	4.330	.000*
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด	.089	.029	.106	3.083	.002*
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน	.242	.027	.303	8.836	.000*

R = .804, R² = .646, Adjusted R Square = .644, Durbin-Watson = 1.588
F = 282.918, Sig. = .000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-42 พบว่า จากค่า Tolerance แต่ละค่าไม่เกินกว่า 1 และ ค่า VIF แต่ละค่าไม่เกินกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Myers, 1990)

โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .804 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 64.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .644$

สมการพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนดิบ สามารถเขียนได้ดังนี้

$\hat{Y}$ (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน) = 1.065 + .242 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินลงทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน) + .125 (เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน) + .118 (วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความเสี่ยงต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อหนี้สินเกินตัว) + .113 (วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต และการผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก) + .089 (วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด) + .049 (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่เท่ากับจำนวนความต้องการซื้อ)

สามารถพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน สามารถเขียนได้ดังนี้

Z (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน) = .303 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินลงทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน) + .198 (เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน) + .151 (วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความเสี่ยงต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อหนี้สินเกินตัว) + .138 (วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต และการผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก) + .106 (วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด) + .061 (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่เท่ากับจำนวนความต้องการซื้อ)

โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยได้ดังนี้

1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินลงทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .303 หน่วย

2. เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น 198 หน่วย

3. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความเสี่ยงต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อหนี้สินเกินตัว เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .151 หน่วย

4. วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต และการผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .138 หน่วย

5. วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .106 หน่วย

6. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่เท่ากับจำนวนความต้องการซื้อ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .061 หน่วย

ดังนั้นสรุปได้ว่ามีตัวแปรด้านการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ทุกประเด็นมีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-43 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิด
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล ที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนใน
ภาพรวม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(ค่าคงที่)	.792	.073		10.859	.000*
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจน และแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ	.098	.022	.115	4.389	.000*
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการ ดำเนินธุรกิจโดยอาศัยความรู้ และ สิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และอื่น ๆ	.061	.027	.075	2.273	.023*
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ วางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมี ระเบียบวินัย	.149	.028	.187	5.317	.000*
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านวาง แผนการดำเนินธุรกิจโดยการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรคของตนเอง ฯลฯ	.206	.026	.272	7.968	.000*
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ วิเคราะห์และประเมินผลความ ต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่ เสมอ	.159	.025	.178	6.268	.000*
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ ประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และ ทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจ อยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ	.122	.021	.154	5.853	.000*

R = .839, R² = .703, Adjusted R Square = .71, Durbin-Watson = 1.528

F = 367.781, Sig. = .000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-43 พบว่า จากค่า Tolerance แต่ละค่าไม่เกินกว่า 1 และ ค่า VIF แต่ละค่าไม่เกินกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Myers, 1990)

โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .839 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 70.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .701$

สมการพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนดิบ สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\hat{Y} \text{ (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน)} = .792 + .206 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ)} + .159 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวิเคราะห์และประเมินผลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ)} + .149 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย)} + .122 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ)} + .098 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ)} + .075 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยความรู้ และสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และอื่น ๆ)}$$

สามารถพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน สามารถเขียนได้ดังนี้

$$Z \text{ (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน)} = .272 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ)} + .187 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย)} + .178 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวิเคราะห์และประเมินผลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ)} + .154 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ)} + .115 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ)} + .061 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยความรู้ และสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และอื่น ๆ)}$$

โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. วิสาหกิจชุมชนของท่านวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .272 หน่วย

2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .187 หน่วย

3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวิเคราะห์และประเมินผลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .178 หน่วย

4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .154 หน่วย

5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .115 หน่วย

6. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยความรู้ และสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และอื่น ๆ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .061 หน่วย

ดังนั้นสรุปได้ว่ามีตัวแปรด้านการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล ทุกประเด็นนี้มีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-44 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิด
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนใน
ภาพรวม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(ค่าคงที่)	.803	.069		11.565	.000*
1. การตัดสินใจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดย ภาพรวม อาทิการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตลาด การวางแผนการผลิต หรือการจัดสรร ผลประโยชน์ จะใช้การตัดสินใจโดยการมีส่วนร่วม ของสมาชิกเป็นหลัก	.023	.021	.028	1.097	.273
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็น อันดับแรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิตและการตลาด	.065	.023	.077	2.852	.004*
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่าย ร่วมกับวิสาหกิจอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อาทิ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยน ความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการ บริหารจัดการ	.114	.024	.138	4.839	.000*
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้า และการบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออก สู่ตลาดหรือส่งมอบให้ลูกค้า	.068	.023	.084	2.916	.004*
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความ ต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ	.088	.026	.107	3.407	.001*
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจ ของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและการบริการ	.117	.027	.150	4.261	.000*
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็น ระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน	.187	.026	.249	7.090	.000*
8. สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการ ทำงานเป็นอย่างดี	.129	.025	.150	5.115	.000*
R = .850, R ² = .723, Adjusted R Square = .720, Durbin-Watson = 1.507					
F = 302.733, Sig. = .000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-44 พบว่า จากค่า Tolerance แต่ละค่าไม่เกินกว่า 1 และ ค่า VIF แต่ละค่าไม่เกินกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Myers, 1990)

โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .850 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 72.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .072$

สมการพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนดิบ สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\hat{Y} \text{ (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน)} = .803 + .187 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน)} + .129 \text{ (สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี)} + .117 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการ)} + .114 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายร่วมกับวิสาหกิจอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อาทิสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ)} + .088 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ)} + .068 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้าและบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออกสู่ตลาดหรือส่งมอบให้ลูกค้า)} + .065 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นอันดับแรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิตและการตลาด)}$$

สามารถพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนมาตรฐานสามารถเขียนได้ดังนี้

$$Z \text{ (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน)} = .249 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน)} + .150 \text{ (สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี)} + .150 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการ)} + .138 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายร่วมกับวิสาหกิจอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อาทิสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ)} + .107 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ)} + .084 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้าและบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออกสู่ตลาดหรือส่งมอบให้ลูกค้า)} + .077 \text{ (วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นอันดับแรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิตและการตลาด)}$$

โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .249 หน่วย
2. สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .150 หน่วย
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและการบริการ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .150 หน่วย
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายร่วมกับวิสาหกิจอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อาทิ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .138 หน่วย
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .107 หน่วย
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้าและการบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออกสู่ตลาดหรือส่งมอบให้ลูกค้า เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .084 หน่วย
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นอันดับแรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิต และการตลาด เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .077 หน่วย

ดังนั้นสรุปได้ว่ามีตัวแปรด้านการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 7 ประเด็น นั้นมีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-45 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิด
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ ที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนใน
ภาพรวม

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(ค่าคงที่)	.762	.065		11.632	.000*
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ พัฒนาความรู้และทักษะให้กับ สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	.304	.021	.386	14.643	.000*
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ แลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับ เครือข่ายอื่น ๆ	.215	.026	.248	8.348	.000*
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการ ส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนา นวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ ตลอดเวลา	.079	.027	.087	2.968	.003*
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านจัด ประชุมรับฟังความคิดเห็นและ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่าง สมาชิกกันอย่างสม่ำเสมอ	.144	.023	.168	6.152	.000*
5. ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหา ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ ตลอดเวลา	.071	.022	.088	3.283	.001*
R = .859, R ² = .738, Adjusted R Square = .737, Durbin-Watson = 1.701					
F = 524.835, Sig. = .000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-45 พบว่า จากค่า Tolerance แต่ละค่าไม่เกินกว่า 1 และ ค่า VIF แต่ละค่าไม่
เกินกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่ทำให้เกิดปัญหา MultiCollinearity
(Myers, 1990)

โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .859 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 73.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .737$

สมการพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนดิบ สามารถเขียนได้ดังนี้

$\hat{Y}$ (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน) = .762 + .304 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ) + .215 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ) + .144 (วิสาหกิจชุมชนของท่านจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกกันอย่างสม่ำเสมอ) + .079 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา) + .071 (ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ตลอดเวลา)

สามารถพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน สามารถเขียนได้ดังนี้

Z (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน) = .386 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ) + .248 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ) + .168 (วิสาหกิจชุมชนของท่านจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกกันอย่างสม่ำเสมอ) + .088 (ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ตลอดเวลา) + .087 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา)

โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น 386 หน่วย
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น 248 หน่วย
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกกันอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .168 หน่วย
4. ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ตลอดเวลา เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .088 หน่วย

5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .087 หน่วย

ดังนั้นสรุปได้ว่ามีตัวแปรด้านการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ทุกประเด็น มีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-46 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม ที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(ค่าคงที่)	.854	.079		10.859	.000*
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาเปรียบเปรียบลูกค้า	.191	.027	.228	7.198	.000*
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	.089	.026	.103	3.369	.001*
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อกำหนดในการปันผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยให้ทุกคนทราบ	.044	.025	.053	1.770	.077
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น	.069	.026	.083	2.608	.009*
5. การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใสตรงเวลา และเป็นธรรม	.056	.028	.071	1.996	.046*
6. การทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ	.043	.032	.052	1.350	.177
7.วิสาหกิจชุมชนของท่านปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม	.266	.028	.346	9.334	.000*
R = .811, R ² = .657, Adjusted R Square = .655, Durbin-Watson = 1.618					
F = 254.713, Sig. = .000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-46 พบว่า จากค่า Tolerance แต่ละค่าไม่เกินกว่า 1 และ ค่า VIF แต่ละค่าไม่เกินกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง จึงไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Myers, 1990)

โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกันมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .811 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 65.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ $\pm .655$

สมการพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนดิบ สามารถเขียนได้ดังนี้

$\hat{Y}$ (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน) = .854 + .266 (วิสาหกิจชุมชนของท่านป็นผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม) + .191 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาัดเอาเปรียบลูกค้า) + .089 (วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด) + .069 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น) + .056 (การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรงเวลา และเป็นธรรม)

สามารถพยากรณ์ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม โดยใช้คะแนนมาตรฐาน สามารถเขียนได้ดังนี้

Z (การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน) = .346 (วิสาหกิจชุมชนของท่านป็นผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม) + .228 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาัดเอาเปรียบลูกค้า) + .103 (วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด) + .083 (วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น) + .071 (การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรงเวลา และเป็นธรรม)

โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. วิสาหกิจชุมชนของท่านป็นผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .346 หน่วย
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาัดเอาเปรียบลูกค้า เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .228หน่วย
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .103 หน่วย

4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .083 หน่วย

5. การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรงเวลา และเป็นธรรม เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย จึงทำให้ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม เพิ่มขึ้น .071 หน่วย

ดังนั้นสรุปได้ว่ามีตัวแปรด้านการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรมทุกประเด็นมีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-47 สรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	Sig.	ผลการทดสอบ
1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับตลาดต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีประเภทวิสาหกิจชุมชนต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชนต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	.004*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชนต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
6. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีแหล่งเงินทุนต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
7. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนต่างกันมี	.000*	เป็นไปตาม

สมมติฐานการวิจัย	Sig.	ผลการทดสอบ
การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน		สมมติฐานการวิจัย
8. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีจังหวัดต่างกันมีการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
9. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
10. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
11. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
12. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีความรู้ มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
13. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีคุณธรรม มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน	.000*	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

เป็นผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจโดยตรง ประกอบไปด้วยผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-48 ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลหลัก

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลหลัก	วันที่สัมภาษณ์
1. เกษตรอำเภอ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา	2 ตุลาคม พ.ศ. 2562
2. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา	3 ตุลาคม พ.ศ. 2562
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	2 ตุลาคม พ.ศ. 2562
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสว่าง ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชน	3 ตุลาคม พ.ศ. 2562
5. พาณิชย์สระแก้ว	4 ตุลาคม พ.ศ. 2562
6. คุณสรารุณี พิทักษ์มวยไทย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูป เมืองสระแก้ว ผลิตและจำหน่าย เวชสำอางจากสมุนไพร	9 กันยายน พ.ศ. 2562
7. คุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดมันศรี ผลิต และจำหน่ายเห็ดหลินจือสด และสินค้าเห็ดหลินจือ แปรรูป ส่งออกประเทศ จีน	9 กันยายน พ.ศ. 2562
8. คุณอ้อยทิพย์ จำจด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมือง สระแก้ว ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องหอม และเครื่องสำอางอื่น ๆ	9 กันยายน พ.ศ. 2562
9. คุณวนิดา โพธิ์งาม ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรอินทรีย์ บ้านดงบัง ผลิตและจำหน่ายสมุนไพรให้แก่ รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร	9 กันยายน พ.ศ. 2562
10. คุณอภิสร่า จิตรตรง ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนถั่วทอดกลอยโคกไม้ ลาย ผลิตและจำหน่ายถั่วทอดกลอยจำหน่ายที่ร้านของฝากในบริเวณ จังหวัดโดยรอบ	9 กันยายน พ.ศ. 2562
11. คุณวิชัย สุวรรณชนชัย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนริมน้ำจันทบูร ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป	10 กันยายน พ.ศ. 2562
12. คุณปฐวิมา ชุนสนธิ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของดีเกาะช้างบ้านลุง แดง ผลิตและจำหน่ายกะปิ ตรานบ้านลุงแดง	10 กันยายน พ.ศ. 2562
13. คุณดารารพร สำนักเพชร ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรเพียง ตามรอยพ่อ ปลูกและจำหน่ายใบเตยสดทั่วประเทศ	10 กันยายน พ.ศ. 2562

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลหลัก	วันที่สัมภาษณ์
14.คุณธรวัดณ์ ผ่องใส ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ตำบลหนองข้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกฝรั่งหนองข้างคอก	15 สิงหาคม 2562

คำถามเพื่อการสัมภาษณ์กำหนดไว้ 3 ประเด็นหลักได้แก่

1. วิสาหกิจชุมชนที่มีความมั่นคงส่วนใหญ่แล้วมีการบริหารจัดการอย่างไรและวิสาหกิจชุมชนที่ล้มเหลวมีการจัดการอย่างไร
2. ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนมีอะไร
3. ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้างความมั่นคงให้กับวิสาหกิจควรเป็นอย่างไร

ผลของการศึกษา

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งและความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน พบว่า

วิสาหกิจชุมชนที่มีความมั่นคงส่วนใหญ่จะมีการบริหารจัดการที่อาศัยศักยภาพและความสามารถของตนเองเป็นหลัก พึ่งตนเอง ทำกิจกรรมที่ตนเองถนัด มีความสามัคคี สนใจใฝ่หาความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์และการจัดการอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถสร้างความสำเร็จให้กับสมาชิกได้

“จุดแข็งของวิสาหกิจเราคือเราเริ่มต้นด้วยตนเองพึ่งตนเอง จากจุดเริ่มต้นชาวบ้านปลูกฝรั่งกันตามครัวเรือน ต่อมาเมื่อมีเจ้าหน้าที่จากอำเภอเอาฝรั่งพันธุ์ใหม่มาให้และให้ชาวบ้านทดลองปลูกปรากฏว่าผลออกมาดี รสชาติอร่อยจึงเกิดการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฝรั่งหนองข้างคอก รวมผลผลิตส่งออกขายตลาดภายนอก ปัจจุบันนอกจากขายผลฝรั่งยังมีน้ำฝรั่งและผลิตภัณฑ์ตัวอื่นอีก” สัมภาษณ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ตำบลหนองข้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2562

“วิสาหกิจชุมชนที่มีความมั่นคงและสามารถดำรงอยู่ได้ยาวนาน ส่วนใหญ่แล้วจะมีประธานที่เข้มแข็ง มีความรู้ความเข้าใจในการทำธุรกิจ รู้จักบริหารการเงินและการตลาดและที่สำคัญประธานต้องมีความเสียสละ มุ่งมั่นและต้องสร้างผลประโยชน์ตอบแทนให้กับสมาชิกเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธา เมื่อสมาชิกศรัทธาแล้วประธานสั่งอะไรหรือมีทิศทางการจัดการอย่างไรสมาชิกยินดีที่จะปฏิบัติตาม “ สัมภาษณ์ไพฑูรย์ แก้วสว่าง ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชน สัมภาษณ์วันที่ 21 สิงหาคม 2562

“หัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนคือเรื่องการจัดการ หากประธานหรือผู้นำมีความรู้ทักษะด้านการจัดการแล้วส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จ แต่ถ้าประธานเป็นชาวบ้านทั่วไปไม่เคยทำธุรกิจ หรือไม่มีประสบการณ์ วิสาหกิจชุมชนอาจจะตั้งได้แต่ตามการส่งเสริมของหน่วยงานรัฐและก็

ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ยาวนานเมื่อใดที่รับไม่สนับสนุน วิสาหกิจชุมชนก็ต้องล้มไป” สัมภาษณ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2562

วิสาหกิจชุมชนที่ล้มเหลวส่วนใหญ่จะเป็นวิสาหกิจชุมชนเฉพาะกิจ ตั้งขึ้นตามนโยบายหรือ การส่งเสริมของหน่วยงานรัฐ สมาชิกขาดความผูกพันกัน ขาดความจริงใจในการรวมกลุ่ม เช่นการผลิต สินค้าจะทำเฉพาะตอนที่ว่างหรือต้องการรายได้ เมื่อมีงานอื่นที่มีรายได้ดีกว่าก็จะไม่ทำไปทำงานอื่นก่อน ทำให้ขาดความต่อเนื่อง เมื่อรับคำสั่งซื้อไม่สามารถส่งสินค้าได้ ลูกค้ายกเลิกและไม่สั่งอีก และเมื่อรัฐชะลอ นโยบายไม่ส่งเสริม วิสาหกิจไม่มีรายได้ ก็อยู่ไม่รอด” สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2562

2. ปัญหาที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง

ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนที่ไม่ประสบความสำเร็จและขาดความมั่นคงในการดำเนิน กิจการส่วนใหญ่แล้วจะมีการบริหารจัดการที่ขาดการคำนึงถึงศักยภาพและขีดความสามารถของตน ขาดความพอประมาณ ขาดการวางแผน การวิเคราะห์สถานการณ์และการตัดสินใจที่ไม่มีเหตุผล ไม่มี การสร้างภูมิคุ้มกันตดโดยเฉพาะการสะสมเงินออมและการพัฒนาความรู้ บางแห่งพบว่ามีกิจกรรมและไม่ รับผิดชอบต่อสินค้า

“วิสาหกิจชุมชนที่ล้มเหลวส่วนใหญ่ ขาดการพึ่งตนเองจะรอความช่วยเหลือทั้งเรื่อง เงินทุน เงินอุดหนุน รวมถึงความช่วยเหลือด้านอื่นๆ เมื่อไม่ได้รับความช่วยเหลือก็ไม่ดำเนินการต่อ ปล่อยให้กิจการล้มหายไป” (สัมภาษณ์เกษตรกรอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา คนที่ 1 เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2562)

“วิสาหกิจชุมชนที่เริ่มจากการกู้ยืมเงินจากธนาคารมันก็มีดอกเบี้ยว แต่พอทำไปสักระยะ รายได้ไม่ได้ดีเหมือนที่คิดไว้ ก็ไม่มีเงินคืน ก็ล้มเลิกไป วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสระแก้วมีหลายแห่งมี แบบนี้” (สัมภาษณ์คุณอ้อยทิพย์ จำจด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้ว เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

“วิสาหกิจชุมชนที่ล้มเหลวส่วนใหญ่จะคิดใหญ่ ทำอะไรใหญ่ๆลงทุนมาก บางแห่งก็มา ลงทุนไม่สามารถส่งดอกเป็นได้ก็เจ๊งไป จริง ๆ ควรจะเริ่มทำจากเล็ก ๆ แล้วค่อย ๆ ขยายยิ่งเศรษฐกิจ แบบนี้ด้วย เวลาล้มจะได้ไม่เจ็บตัวมาก” (สัมภาษณ์คุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ฟาร์มเห็ดมันศรี เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

ด้านการวางแผน วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่มีการวางแผนการดำเนินการเป็นลาย ลักษณะอักษร ไม่มีการกำหนดแผนธุรกิจ การกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่าง ชัดเจน โดยยังดำเนินการเป็นรูปแบบแบบง่าย ๆ ทำงานวันต่อวัน ดังการให้สัมภาษณ์ของนักวิชาการ ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร คนที่ 1 คุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ด มันศรี และคุณปฎิมา ขุนสนธิ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของดีเกาะช้างบ้านลุงแดง ดังนี้

“กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเค้าไม่ได้มีแผนดำเนินการใด ๆ หรอก เพราะส่วนใหญ่ก็เป็นชาวบ้าน คนสูงอายุ ทำการผลิตแปรรูปตามภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ถ้าประธานเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็มีบ้างที่ทำแผน ธุรกิจเพื่อมาขอเงินงบประมาณอุดหนุน” (สัมภาษณ์นักวิชาการด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร คนที่ 1 เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2562)

“ทางกลุ่มยังไม่มีวางแผนการผลิตที่เป็นรูปเป็นร่าง ทำธุรกิจแบบดั้งเดิมผลิตได้ก็นำไปขาย ทำตามออร์เดอร์ที่สั่งเข้ามา” (สัมภาษณ์คุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ด มั่นศรี เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

“ที่ผ่านมาจากกลุ่มไม่เคยมีการวางแผนธุรกิจเลย ทำกันแบบเครือญาติ วันไหนมีวัตถุดิบเข้ามาก็ทำ วันไหนไม่มีเคยก็หยุด ยิ่งช่วงมรสุมก็หยุดยาว” (สัมภาษณ์คุณปฐวิมา ขุนสนธิ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของดีเกาะช้างบ้านลุงแดง เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

จากการศึกษานั้นพบว่า วิสาหกิจชุมชนโดยทั่วไปนั้นเริ่มดำเนินการจากความสามารถที่มีตามภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การแปรรูปผลไม้ การทำจักสาน การทำอาหาร ฯลฯ อย่างไรก็ตามวิสาหกิจชุมชนส่วนมากยังมีความสามารถทางด้านการผลิตเพียงอย่างเดียวแต่ไม่มีความสามารถในการตลาด การจัดจำหน่าย การดูแลลูกค้า หรือรวมไปถึงการจัดทำบัญชีค่าใช้จ่าย ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญของการดำเนินธุรกิจ ดังการให้สัมภาษณ์ของพาดิษฐ์จังหวัด และคุณดารารพร สำนักเพชร ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรเพียงตามรอยพ่อ ที่กล่าวว่า

“เรื่องผลิตยังไม่ใช่ปัญหา ที่เป็นปัญหาคือเรื่องการขาย การหาตลาดวิสาหกิจชุมชนยังหาลูกค้ากันไม่ค่อยเก่ง นอกจากจะผลิตสินค้าที่เป็นที่ต้องการจริง ๆ ลูกค้าก็จะวิ่งเข้ามา” (สัมภาษณ์พาดิษฐ์จังหวัด เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2562)

“วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เค้าผลิตกันได้อย่างเดียวแต่การทำธุรกิจยังไม่ค่อยมี เช่น การตลาด การบัญชี อย่างว่าชาวบ้านอะเนาะ (สัมภาษณ์คุณดารารพร สำนักเพชร ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรเพียงตามรอยพ่อ เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

ด้านการมีความรู้ พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของตนเองเป็นอย่างดี มีความเชี่ยวชาญทางด้านการผลิต วัตถุดิบเนื่องจากเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา และได้รับการส่งเสริมในการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ตลอดเวลา จากหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างดี ดังการให้สัมภาษณ์ของคุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดมั่นศรี คุณอ้อยทิพย์ จำจด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้ว คุณวิชัย สุวรรณธนะชัย วิสาหกิจชุมชนคนริมน้ำจันทบูร และคุณวนิดา โพธิ์งาม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรเกษตรอินทรีย์บ้านดงบังตั้งนี้

“รัฐบาลก็มีความช่วยเหลือค่อนข้างดี มาให้ความรู้มาช่วยในการผลิตผลิตภัณฑ์ ออกแบบโลโก้ให้ แต่การทำงานยังไม่ค่อยเนียบเท่าไร” (สัมภาษณ์คุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดมันศรี เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

“ภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนเยอะพอสมควรทั้งการให้ความรู้เรื่องธุรกิจ โดยเฉพาะ งบประมาณในจัดทำโรงอบสมุนไพรพลังงานแสงอาทิตย์ ประมาณ 200,000 บาท” (สัมภาษณ์คุณอ้อย ทิพย์ จำจด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้ว เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

“ความรู้ในการแปรรูปนั้นได้มาจากอาจารย์ภาคคหกรรม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ พรรณี ที่เข้ามาให้ความรู้ในการแปรรูปสินค้าจนได้สินค้าที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพ” (สัมภาษณ์คุณวิชัย สุวรรณธชัย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนริมน้ำจันทบูร เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

“รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร เข้ามาให้ความรู้สำหรับการแปรรูป และช่วยในการควบคุม คุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน” (สัมภาษณ์คุณวนิดา โพธิ์งาม ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมุนไพรเกษตรอินทรีย์บ้านดงบัง เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

ด้านการบริหารงานอย่างโปร่งใสและมีคุณธรรม พบว่า วิสาหกิจชุมชนโดยส่วนใหญ่แล้ว สมาชิกจะเป็นคนในชุมชน และรู้จักดี การทุจริตหรือการเอาเปรียบไม่ค่อยพบ การจัดสรรผลประโยชน์จะมีการพูดคุยกันอย่างจริงจังและโปร่งใส และเป็นธรรม

“สมาชิกของกลุ่มจะเป็นรูปแบบแรงงานให้ค่าแรงตามการทำงานในแต่ละวัน ทางกลุ่มก็ให้ ค่าตอบแทนอย่างเพียงพอต่อค่าครองชีพ และดูแลกันอย่างครอบครัว” (สัมภาษณ์คุณสรวิภา พิทักษ์ มวยไทย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูปเมืองสระแก้ว เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

“ทางกลุ่มมีการปันผลกำไรอย่างยุติธรรม และสมาชิกกลุ่มได้รับรายได้กันอย่างสม่ำเสมอ มีความมั่นคง” (สัมภาษณ์คุณวนิดา โพธิ์งาม ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรเกษตรอินทรีย์บ้านดง บัง เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของการจัดการความมั่นคงของ วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ปัญหาสำคัญเรื่อง การวางแผน หลายแห่งยังไม่มี การวางแผนที่ชัดเจนบริหารตามสถานการณ์เป็นส่วนใหญ่ทำให้มีความเสี่ยง และไม่มีแผนรองรับในสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดคิด หลายแห่งยังมีปัญหาเรื่องความรู้และประสบการณ์และมีการลงทุนเกินศักยภาพและขีดความสามารถของตนจึงมีผลในระยะยาว จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชนคือ การมีความโปร่งใสและคุณธรรมโดยเฉพาะเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมเพราะลักษณะของ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันของสมาชิกกลุ่ม

3. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ด้านความพอประมาณ

จากการศึกษานั้นพบว่า ควรมีการมุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน การเข้าถึงข้อมูล เรียกได้ว่าทุกปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องของการดำเนินธุรกิจ รวมถึงวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ควรมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันและกันให้มีความรู้ในการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ดังการให้สัมภาษณ์ของ เกษตรอำเภอกอนนที 2 คุณวิชัย สุวรรณธชัย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรินน้ำจันทบูร และคุณอ้อยทิพย์ จำจด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้วที่ว่า

“การกำหนดนโยบายควรมีการให้ความรู้ ทักษะวิสาหกิจชุมชนอย่างจริงจังทั้งการผลิต การตลาด และการเงิน” (สัมภาษณ์เกษตรอำเภอกอนนที 2 เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2562)

“แต่ละวิสาหกิจชุมชนควรมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันเพื่อกระจายความรู้” (สัมภาษณ์คุณวิชัย สุวรรณธชัย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรินน้ำจันทบูร เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

2.2 ด้านความมีเหตุผล

จากการศึกษานั้นพบว่า การกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรู้จักการวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ เพื่อให้มีแนวทางที่ถูกต้องในการนำทางกลุ่มฯ ให้ดำเนินการให้ทำการเจริญเติบโต มีรายได้ที่ดี ควบคู่ไปกับการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย มีการจัดการการเงินและการบัญชีโดยผสมผสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และมีมาตรการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องจัดทำบัญชีเพื่อแจ้งต่อสำนักงานเกษตรอำเภอกอนนที เพื่อเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน และสร้างความโปร่งใสในการทำงานให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังการให้สัมภาษณ์ของคุณวิชัย สุวรรณธชัย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรินน้ำจันทบูร และคุณปฎิมา ขุนสนธิ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของดีเกาะช้างบ้านลุงแดง สรุปได้ว่า

“อยากให้ภาครัฐจับมือกับสถาบันการศึกษาเข้ามาให้ความรู้ในการทำธุรกิจมาก ๆ ในการทำโครงการ ทำแผนงานต่าง ๆ เพื่อสร้างศักยภาพให้วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่” (สัมภาษณ์คุณวิชัย สุวรรณธชัย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรินน้ำจันทบูร เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

“วิสาหกิจชุมชนส่วนมากก็ทำงานกันแบบชาวบ้าน ก็อยากให้ภาครัฐเข้ามาให้ความรู้” (สัมภาษณ์คุณปฎิมา ขุนสนธิ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของดีเกาะช้างบ้านลุงแดง เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

“ส่วนตัวยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือให้ความรู้ด้านการทำบัญชี หลาย ๆ กลุ่มในพื้นที่
ยังทำกันไม่เป็น” (สัมภาษณ์คุณอ้อยทิพย์ จำจด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้ว
เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

2.3 ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

จากการศึกษานั้นพบว่า การกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนมีการ
คำนึงถึงชุมชนเป็นอันดับแรก ตั้งแต่การจ้างงาน การจัดซื้อวัตถุดิบ ควรมุ่งเน้นการจัดซื้อจัดจ้างให้มีเงิน
หมุนเวียนภายใน ชุมชนเป็นหลัก หากมีเหลือกำไรก็ปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือ
สังคม นอกจากนั้นยังควรให้ความซื่อสัตย์กับลูกค้าส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุดแก่ลูกค้าของตน ดังการให้
สัมภาษณ์ของคุณสรารุณี พิทักษ์มวยไทย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูปเมืองสระแก้ว คุณ
ปฎิมา ขุนสนธิ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของดีเกาะช้างบ้านลุงแดง และคุณอ้อยทิพย์ จำจด
ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้ว

“ทางกลุ่มเน้นการซื้อวัตถุดิบภายในชุมชนเป็นหลัก เพื่อสนับสนุนรายได้ในชุมชน และก็
ควรเป็นหลักการพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน” (สัมภาษณ์คุณสรารุณี พิทักษ์มวยไทย ประธานกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูปเมืองสระแก้ว เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

“ควรมีการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชน ใช้วัตถุดิบในชุมชน อย่างกลุ่มเราก็ใช้เคยที่พี่น้อง
ชาวประมงจับมาได้” (สัมภาษณ์คุณปฎิมา ขุนสนธิ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของดีเกาะช้างบ้านลุง
แดง เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

“กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรคำนึงผลประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก เพื่อสร้างความเข้มแข็งใน
ชุมชน” (สัมภาษณ์คุณอ้อยทิพย์ จำจด ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องหอมเมืองสระแก้ว เมื่อวันที่
9 กันยายน พ.ศ. 2562)

2.4 ด้านการมีความรู้

จากการศึกษานั้นพบว่า การกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้วิสาหกิจ
ชุมชนมีการสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง สนับสนุนให้สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมี
ทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี ควรสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการ
ทำงาน ในส่วนของสำนักงานการเกษตรต้องติดตามกระบวนการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนอย่าง
ใกล้ชิด มีการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ดังการให้สัมภาษณ์ของคุณวิชัย
สุวรรณธนะชัย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนริมน้ำจันทบูร และคุณอภิสร่า จิตรตรง ประธานกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนถั่วทอดกลอยโคกไม้ลาย ที่กล่าวว่า

“อยากให้ภาครัฐจับมือกับสถาบันการศึกษาเข้ามาให้ความรู้ในการเพิ่มทักษะ
ความสามารถ เพิ่มศักยภาพการทำงานของคนในกลุ่ม” (สัมภาษณ์คุณวิชัย สุวรรณธนะชัย ประธานกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนคนริมน้ำจันทบูร เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2562)

“คือสมาชิกในกลุ่มนั้นมีทักษะของการผลิต แต่ในส่วนของการดำเนินธุรกิจนั้นไม่มีความรู้
อยากให้มาให้ความรู้ในส่วนนี้” (สัมภาษณ์คุณอภิสร จิตรตรง ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนถั่วทอด
กลอยโคกไม้ลาย เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

2.5 ด้านการมีคุณธรรม

จากการศึกษานั้นพบว่า การกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้กลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้ มีแนวทางในการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินสำหรับการ
ดำเนินการต่าง ๆ ให้มีสภาพคล่อง ไม่เกิดการภาระหนี้สิน ส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายใน
การดำเนินกิจการคือมุ่งให้มีการส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน เน้นการจ้างงานให้เกิดในชุมชนเพื่อการ
กระจายรายได้ในชุมชน ดังการให้สัมภาษณ์ของคุณสรารุณี พิทักษ์มวยไทย ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
เกษตรแปรรูปเมืองสระแก้ว และคุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดมันศรี ที่
กล่าวว่า

“วิสาหกิจชุมชนควรคำนึงถึงคุณธรรมเป็นที่ตั้ง ไม่ผลิตสินค้าที่เอาर्डเอาเปรียบ ควรผลิต
แต่ของดีมีคุณภาพ เดี่ยวลูกค้าก็บอกกันปากต่อปาก” (สัมภาษณ์คุณสรารุณี พิทักษ์มวยไทย ประธาน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูปเมืองสระแก้ว เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2562)

“เรื่องคุณธรรมสำคัญมากทุกกลุ่มควรสร้างคุณธรรมให้สมาชิกให้ผลิตแต่ของดี มี
ประโยชน์” (สัมภาษณ์คุณธารทิพย์ มั่นศรี ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดมันศรี เมื่อวันที่ 9
กันยายน พ.ศ. 2562)

สรุปผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

การจัดการความมั่นคงของของวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า
วิสาหกิจชุมชนที่มีความมั่นคงส่วนใหญ่จะมีการบริหารจัดการที่พึ่งตนเองเป็นหลัก อาศัยศักยภาพและ
ความสามารถของตนเอง ทำกิจกรรมที่ตนเองถนัด มีความสามัคคี สนใจใฝ่หาความรู้และพัฒนาการ
จัดการและผลิตภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถสร้างความศรัทธาให้กับ
สมาชิกได้ และมีคุณธรรมและความรับผิดชอบ

ปัญหาที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่
ไม่ประสบความสำเร็จและขาดความมั่นคงในการดำเนินการส่วนใหญ่แล้วจะมีการบริหารจัดการที่
ขาดการคำนึงถึงศักยภาพและขีดความสามารถของตน ขาดความพร้อมพละมาณ ขาดการวางแผน การ
วิเคราะห์สถานการณ์และการตัดสินใจที่ไม่มีเหตุผล ไม่มีการสร้างภูมิคุ้มกันกั้นตยเฉพาะการสะสมเงิน
ออมและการพัฒนาความรู้ บางแห่งพบว่ามีทุจริตและไม่รับผิดชอบต่อสินค้า นอกจากนี้ปัญหา
เร่งด่วนของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการวางแผน หลายแห่งไม่มีแผนในการบริหารกิจการ

บริหารตามสถานการณ์ทำให้มีความเสี่ยงและไม่มีแผนรองรับในสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดคิด หลายแห่งยังมีปัญหาเรื่องความรู้และประสบการณ์และมีการลงทุนเกินศักยภาพและขีดความสามารถของตน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องดำเนินการร่วมกันโดยตัววิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม โดยประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการคือเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวิสาหกิจชุมชนทั้งในเรื่องการสะสมเงินออม การพัฒนาความรู้ทั้งของสมาชิกและตัวประธานในเรื่องการบริหารจัดการและการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ รัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถขยายศักยภาพให้สูงขึ้นโดยการนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการพัฒนาการบริหารจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงการทำการตลาด และรัฐต้องพัฒนาความรู้ในเรื่องการวางแผนโดยเฉพาะการวางแผนธุรกิจให้กับวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เพื่อรองรับผลกระทบจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ศึกษาอิทธิพลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน และเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน การศึกษาครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบในการวิเคราะห์การจัดการที่มีต่อความมั่นคง การศึกษาใช้การศึกษาเชิงผสม ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออก ใน 7 จังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 938 คน โดยระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือเดือนกรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2562 เป็นระยะเวลา 3 เดือน เครื่องที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและตัวแปรเชิงอนุมาน ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการทดสอบสมมติฐานใช้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination : R_2) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับวิธีการเชิงคุณภาพ นั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่สำคัญ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน และกลุ่มตัวแทนวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ และตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่อยู่ในชั้น
ก้าวหน้า และดำเนินการมามากกว่า 5 ปี รวมจำนวนทั้งสิ้น 26 ท่าน

โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-
Structure Interviews) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษาตามการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประเด็นที่ 1
คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และประเด็นที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)มาแล้วผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการ
พรรณนาข้อมูลในปรากฏการณ์ หรือรูปธรรม และวิเคราะห์ตีความข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับ
รูปแบบในการสร้างความมั่นคงจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

สรุปผลการวิจัย

จากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่ม จำนวน 938 คน พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.15 โดยมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิด
เป็นร้อยละ 40.30 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.14 มีรายได้เฉลี่ย
ต่อเดือนไม่เกิน 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.74 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานกับวิสาหกิจ
ชุมชนแห่งนี้เป็นเวลา 2 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.97

ในส่วนของปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่
ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับตลาดของวิสาหกิจชุมชนแบบขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 52.26
ส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนประเภทการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 44.56 มีลักษณะการดำเนินวิสาหกิจ
ชุมชนแบบไม่ได้เป็นนิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 87.63 ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระหว่าง 2
- 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.85 ส่วนใหญ่มีจำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชนจำนวนไม่เกิน 50,000
บาท คิดเป็นร้อยละ 58.00 มีแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการลงทุนจากเงินทุนตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 90.41
มีสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน จำนวน 11 - 15 คน คิดเป็นร้อยละ 28.46 และส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา คิดเป็นร้อยละ 40.94

โดยจากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของ
วิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการศึกษาจากสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 938 คน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจ
ชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิด
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, SD = 0.66) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ปัจจัย โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ด้านการมีคุณธรรม ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.71) รองลงมาคือด้านความมีเหตุผล กับด้านการมีภูมิคุ้มกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$ = 3.99, SD = 0.71) ด้านความพอประมาณ ($\bar{X}$ = 3.93, SD = 0.73) และด้านการมีความรู้ ($\bar{X}$ = 3.93, SD = 0.70) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงสุด และต่ำสุดของแต่ละด้าน แสดงผลดังตารางที่ 5-1

ตารางที่ 5-1 แสดงอันดับระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สูงสุด และต่ำสุดของแต่ละด้าน

ประเด็น	สูงที่สุด	ต่ำที่สุด
1. ด้านความพอประมาณ	วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด ($\bar{X}$ = 4.03, SD = 0.81)	เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน ($\bar{X}$ = 3.60, SD = 1.08)
2. ด้านความมีเหตุผล	วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ ($\bar{X}$ = 4.08, SD = 0.80)	วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และทบทวนร่วมกัน ในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ ($\bar{X}$ = 3.84, SD = 0.86)
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี ($\bar{X}$ = 4.05, SD = 0.80)	วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน ($\bar{X}$ = 3.95, SD = 0.91)
4. ด้านการมีความรู้	วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้ และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 4.01, SD = 0.87)	วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ ($\bar{X}$ = 3.86, SD = 0.79)
5. ด้านการมีคุณธรรม	การทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบ ($\bar{X}$ = 4.16, SD = 0.82)	วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกัน ในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาัดเอาเปรียบลูกค้า ($\bar{X}$ = 4.06, SD = 0.81)

แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยของระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สูงที่สุด 5 อันดับแรก แสดงผลดังตารางที่ 5-2

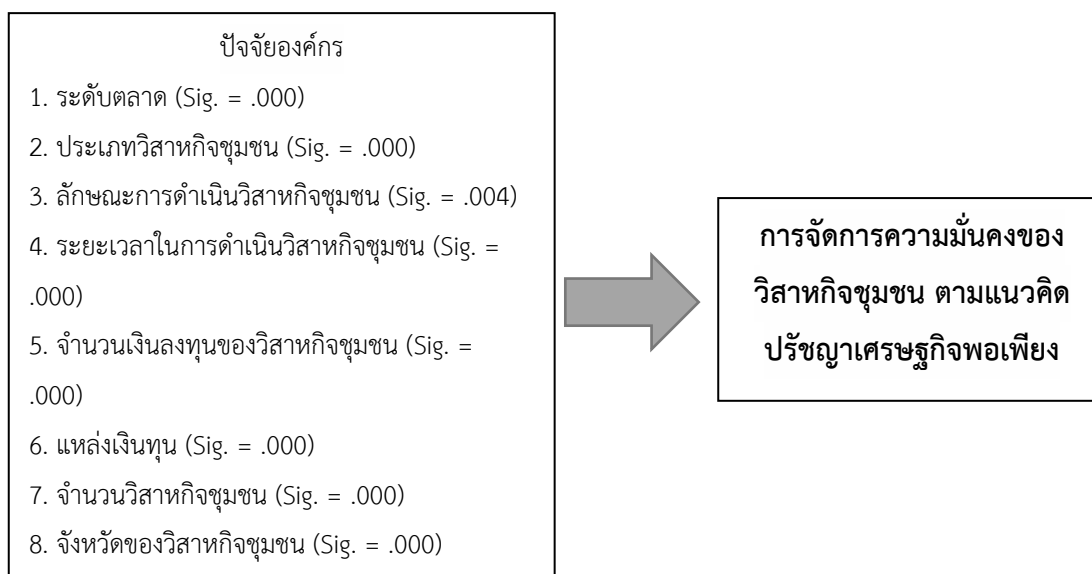
ตารางที่ 5-2 แสดงระดับความคิดเห็นต่อระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิด
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 อันดับแรก

ปัจจัยย่อย	ปัจจัยหลัก	ค่าเฉลี่ย (ระดับ)	อันดับที่
1. การทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใสพร้อมรับ การตรวจสอบ	ด้านการมีคุณธรรม	4.16 มาก	1
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานใน ท้องถิ่น	ด้านการมีคุณธรรม	4.13 มาก	2
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากร ของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ สูงสุด	ด้านการมีคุณธรรม	4.11 มาก	3
4. การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรงเวลา และ เป็นธรรม	ด้านการมีคุณธรรม	4.11 มาก	4
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อกำหนดในการปัน ผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยให้ทุก คนทราบ	ด้านการมีคุณธรรม	4.10 มาก	5

จากตารางที่ 5-2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการนำนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไปสู่การปฏิบัติ
ที่สูงที่สุด 5 อันดับแรกเป็นปัจจัยทางด้านการมีคุณธรรมทั้งหมด โดยประเด็นเรื่องการทำบัญชีการเงินที่
ชัดเจนและโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ มากที่สุด รองลงมาคือวิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการ
จ้างแรงงานในท้องถิ่น และวิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและของ
องค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ตามลำดับ

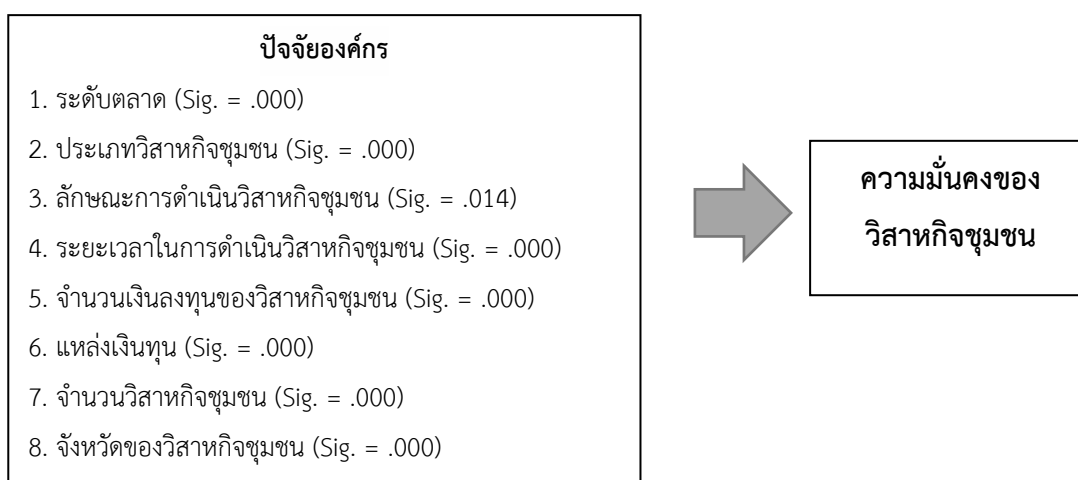
ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการ
ความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีระดับตลาด ประเภทวิสาหกิจ
ชุมชน ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน จำนวนเงินลงทุนของ
วิสาหกิจชุมชน แหล่งเงินทุน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และจังหวัดของวิสาหกิจชุมชนต่างก็มี
ระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปเป็นโมเดลได้ดังภาพที่ 5-1

ภาพที่ 5-1 ปัจจัยด้านองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

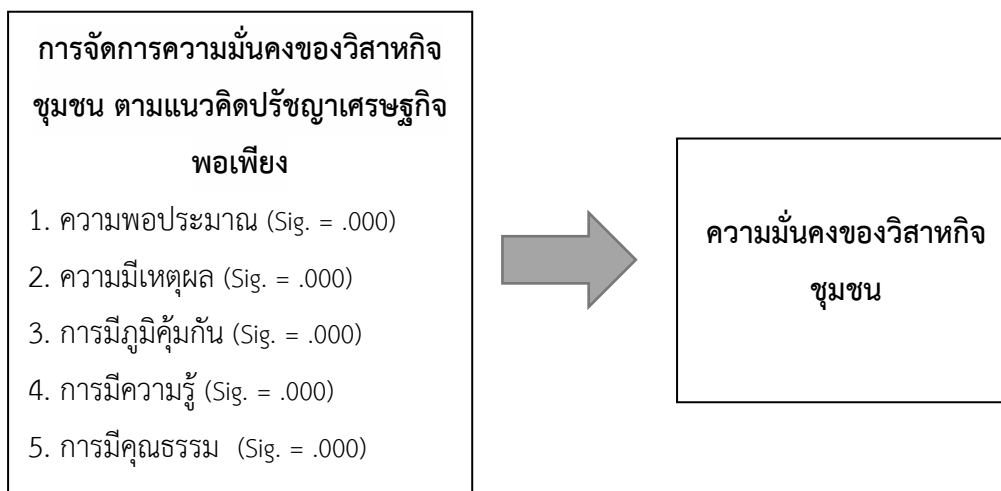
จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า วิสาหกิจชุมชน ที่มีระดับตลาด ประเภทวิสาหกิจชุมชน ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน แหล่งเงินทุน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และจังหวัดของวิสาหกิจชุมชนต่างกันมีระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปเป็นโมเดลได้ดังภาพที่ 5-2

ภาพที่ 5-2 ปัจจัยด้านองค์กรที่มีอิทธิพลต่อระดับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรด้านการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ตัวแปร มีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 80.7 โดยสามารถอธิบายอิทธิพลของตัวแปรได้ตามลำดับความสำคัญดังนี้ ด้านการมีความรู้ รองลงมาคือด้านความมีเหตุผล ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีภูมิคุ้มกัน และด้านความพอประมาณ ตามลำดับ โดยสรุปเป็นโมเดลได้ดังภาพที่ 5-3

ภาพที่ 5-3 ตัวแปรของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และผลที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานในงานวิจัยเรื่อง การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่สามารถอภิปรายผลและอ้างอิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม และในรายด้านทุกด้านนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยนั้นก็เกิดจากต้องการให้กลุ่มเกษตรกรได้นำเอาผลผลิตทางการเกษตร การปศุสัตว์ การประมงที่ผลิตได้แล้วเกินจากความต้องการซื้อได้นำเอามาแปรรูปเพิ่มมูลค่า ให้กับสินค้าแล้วสามารถขายได้ราคามากขึ้น โดยการแปรรูปก็มีพื้นฐานจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ การทำกะปิ การทำผลไม้กวน การแช่อิ่ม การตากแห้ง ฯลฯ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ก็ได้มีความรู้จากการถ่ายทอดของบรรพบุรุษเรื่อยมา การมีความรู้ การนำผลผลิตมาแปรรูปนั้นก็แนวทางเดียวกันกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว ผวนวกกับการส่งเสริม สนับสนุนของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา และจากนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในปี พ.ศ.2554 ก็ได้ส่งเสริมให้ชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรัฐพร้อมที่จะช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เช่นด้านเงินทุน ด้านความรู้สมัยใหม่ และด้านการบริหารจัดการ ก็ได้มีการมุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก และการ

ดำเนินเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ธุรกิจ สามารถเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันขณะที่ยังมีความ ไม่พร้อม หรือยังไม่แข็งแรง พร้อม ๆ กับการไม่ประมาทและไม่โลภมากเกินไป จนเมื่อแข็งแรงพอก็สามารถเข้าสู่การแข่งขันในแบบที่ไม่ใช่มุ่งแพ้ชนะอย่างเอาเป็นเอาตาย แต่เป็นการแข่งขันอย่างสร้างสรรค์ คือเพื่อเสริมสมรรถภาพและความเข้มแข็ง ในขณะที่เดียวกันเศรษฐกิจพอเพียงก็มีใช้เศรษฐกิจที่ส่งเสริมลัทธิบริโภคนิยมอย่างไร้ขอบเขต แต่ให้พิจารณาและใช้ประโยชน์จากกระแส โลกาภิวัตน์อย่างชาญฉลาด รู้เท่าทันสามารถเลือกรับเฉพาะสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคมในระยะยาว (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2554) ปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้ค่าเฉลี่ยระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

โดยผลการศึกษาดังกล่าวมาความสอดคล้องกับงานวิจัยอีกหลายฉบับอาทิงานวิจัยของอารยา อิงไพบูลย์กิจ และอารยา อิงไพบูลย์กิจ (2558) ที่พบว่า วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์มีความเป็นไปได้ในการประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของเสริมศรี สุทธิสงค์ (2557) ที่พบว่า กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรดา กลั่นรูป (2556) ที่พบว่า วิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนครสวรรค์ ให้ความสำคัญกับการจัดการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความมีเหตุผลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านความพอประมาณ ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุของความสอดคล้องก็ได้อภิปรายไปแล้วก่อนหน้าว่าเกิดจากลักษณะของการเกิดวิสาหกิจชุมชนในแต่ละวิสาหกิจชุมชนก็ได้ทำการดำเนินกิจกรรมที่ตนเองนั้นมีความรู้ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นนำเอาสินค้าการเกษตรที่เกินความต้องการซื้อมาแปรรูปให้มีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งก็เป็นไปตามหลักเงื่อนไขความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านความพอประมาณ ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว กอปรกับกันส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้เศรษฐกิจฐานรากดำเนินการตามกรอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่มีระดับตลาด ประเภทวิสาหกิจชุมชน ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน แหล่งเงินทุน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน และจังหวัดของวิสาหกิจชุมชนต่างกันมีระดับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยดังกล่าวล้วนเป็นปัจจัยทางด้านองค์กรทั้งสิ้น โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2556ข) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อ

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้นมีปัจจัยทางด้านทรัพยากรทางการบริหารกลุ่มวิสาหกิจ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางกฎระเบียบ การแบ่งบทบาท การระดมทุน การแบ่งปันผลประโยชน์ ความเสียสละ ความสามัคคี ความร่วมมือของสมาชิกและครอบครัว การดำเนินกิจกรรมที่ต่อเนื่อง คุณภาพสินค้า การบริหารการตลาด ภาวะผู้นำ และการเครือข่ายวิสาหกิจ โดยผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรดา กลั่นธูป (2556) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน ที่มีความแตกต่างในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นมีอิทธิพลทางบวกกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งวิสาหกิจชุมชนนั้นเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเสาเข็มของตึกที่ทำให้ตึกมั่นคงแข็งแรงเศรษฐกิจของประเทศก็จะเข้มแข็งและอยู่ได้ ที่ผ่านมาระบบเศรษฐกิจในประเทศเปรียบเหมือนการสร้างตึกที่มีฐานแคบ ถ้าฐานไม่แข็งแรง ตึกก็พังลงมา กล่าวคือการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนก็คือเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การมีความรู้ การมีการวางแผนก็จะมีเหตุผลมีภูมิคุ้มกัน การมีธรรมาภิบาลก็คือการมีคุณธรรม มีส่วนทำให้มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนได้ (อภิญา ตันทวีวงศ์, 2549)

ผลการศึกษาเชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่า พบว่าวิสาหกิจชุมชนที่มีความมั่นคงส่วนใหญ่จะมีการบริหารจัดการที่ยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการดำเนินกิจการที่พึ่งตนเองเป็นหลัก อาศัยศักยภาพและความสามารถของตนเอง ทำกิจกรรมที่ตนเองถนัด มีความสามัคคี สนใจใฝ่หาความรู้และพัฒนาการจัดการและผลิตภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถสร้างความศรัทธาให้กับสมาชิกได้ และมีคุณธรรมและความรับผิดชอบ

ปัญหาที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคง พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่ไม่ประสบความสำเร็จและขาดความมั่นคงในการดำเนินกิจการส่วนใหญ่แล้วจะมีการบริหารจัดการที่ขาดการคำนึงถึงศักยภาพและขีดความสามารถของตน ขาดความพอประมาณ ขาดการวางแผน การวิเคราะห์สถานการณ์และการตัดสินใจที่ไม่มีเหตุผล ไม่มีการสร้างภูมิคุ้มกันโดยเฉพาะการสะสมเงินออมและการพัฒนาความรู้ บางแห่งพบว่าการทุจริตและไม่รับผิดชอบต่อสินค้า นอกจากนี้ปัญหาเร่งด่วนของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการวางแผน หลายแห่งไม่มีแผนในการบริหารกิจการ

บริหารตามสถานการณ์ทำให้มีความเสี่ยงและไม่มีแผนรองรับในสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดคิด หลายแห่งยังมีปัญหาเรื่องความรู้และประสบการณ์และมีการลงทุนเกินศักยภาพและขีดความสามารถของตน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องดำเนินการร่วมกันโดยตัววิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม โดยประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการคือเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับวิสาหกิจชุมชนทั้งในเรื่องการสะสมเงินออม การพัฒนาความรู้ทั้งของสมาชิกและตัวประธานในเรื่องการบริหารจัดการและการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ รัฐควรสนับสนุนส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งสามารถขยายศักยภาพให้สูงขึ้นโดยการนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการพัฒนาการบริหารจัดการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์รวมถึงการทำการตลาด และรัฐต้องพัฒนาความรู้ในเรื่องการวางแผนโดยเฉพาะการวางแผนธุรกิจให้กับวิสาหกิจชุมชนให้มากขึ้น เพื่อรอรับผลกระทบจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

นอกจากนี้ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมศรี สุทธิสงค์ (2557) การจัดการวิสาหกิจชุมชนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณมี ความสัมพันธ์กับชุมชนมีเหตุผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับสูง เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิรดา กลั่นรูป (2556) ที่พบว่า การจัดการวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ที่ร้อยละ 87.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านโครงสร้าง รูปแบบ และค่านิยมร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการมีความรู้ นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญคือ การที่วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือการที่วิสาหกิจชุมชนมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ โดยที่แนวคิดองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน ของเสรี พงศ์พิศ (2546) ได้กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนที่จะประสบความสำเร็จนั้นควรมีปัจจัยด้านความริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนเองผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยไม่เลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จ และมีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากล

ด้านความมีเหตุผล นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดเป็นอันดับสอง ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญคือ การที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ รองลงมาคือ การที่วิสาหกิจชุมชนมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย โดยมีความสอดคล้องกับปัจจัยตัวชี้วัดระดับความเข้มแข็งและผลลัพธ์ของการดำเนินวิสาหกิจชุมชน สำนักงาน

เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2555) ประการหนึ่งคือการวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และการทำบัญชี การเงิน งานเอกสาร ให้มีประสิทธิภาพมีความโปร่งใส

ด้านการมีคุณธรรม นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนเป็นอันดับสาม ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญคือ การที่วิสาหกิจชุมชนมีการปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม รองลงมาคือ การที่วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาเปรียบลูกค้า โดยมีความสอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรทำสวนไม้เรียง ที่เป็นการรวมกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเป็นมากนั้นเกิดจากปัจจัยทางด้านการมีผู้นำที่ดี มีภาวะผู้นำ มีความรู้ มีคุณธรรม มีธรรมาภิบาล และมีความสามารถเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน

ด้านการมีภูมิคุ้มกัน นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนเป็นอันดับรองสุดท้าย ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญคือ การที่วิสาหกิจชุมชนมีการสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาานาน รองลงมาคือ การที่สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี โดยมีความสอดคล้องกับปัจจัยความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรทำสวนไม้เรียง ที่เป็นการรวมกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จเป็นมากนั้นเกิดจากปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการที่ดี การมีโครงสร้างในการบริหารที่ชัดเจน และการบริหารคุณภาพสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่นำไปสู่การประสบความสำเร็จของกระบวนการหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Village One Product: OVOP) ซึ่งเป็นชุมชนเกษตร ในจังหวัดโออิตะ ประเทศญี่ปุ่นนั้นมีปัจจัยสู่ความสำเร็จคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของ OVOP แรงขับเคลื่อนที่แท้จริงของการพัฒนาภูมิภาค คือ “มนุษย์” ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความกล้าทำทนาย และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

ด้านความพอประมาณ นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญคือการที่วิสาหกิจชุมชนมีการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน รองลงมาคือ การที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายหลัก คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน โดยที่แนวคิดองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน ของเสรี พงศ์พิศ (2546) ได้กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนที่จะประสบความสำเร็จนั้นวิสาหกิจชุมชนควรมีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจชุมชน โดยตามหลักหลักการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล 9 ทรงได้ดำรัสไว้ว่า การพึ่งพาตนเองได้นั้นต้องรู้จักความพอดี 5 ประการ ได้แก่ ความพอดีด้านจิตใจ ความพอดีด้านความยั่งยืน ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ความพอดีด้านเทคโนโลยี และความพอดีด้านความเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัย เสริมศรี สุทธิสงค์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการวิสาหกิจชุมชน

กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านชุมชนพอประมาณมี ความสัมพันธ์กับชุมชนมีเหตุมีผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการอภิปรายผลในข้างต้นนั้นพอจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยหลาย ๆ ฉบับ โดยผู้วิจัยมองว่าบริบทที่เกิดขึ้นกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นยังคงมีบริบทเช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลงกับงานวิจัยที่ผ่านมา ๆ มาซึ่งเป็นเพราะวิสาหกิจชุมชนนั้นเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบจึงมีรากฐานจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ด้านการมีความรู้ นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอต่อการกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน การเข้าถึงข้อมูล เรียกได้ว่าทุกปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ รวมถึงวิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ควรมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกันให้มีความรู้ในการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน
2. ด้านความมีเหตุผล นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดเป็นอันดับสอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอต่อการกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรู้จักการวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ เพื่อให้มีแนวทางที่ถูกต้องในการนำทางกลุ่มฯ ให้ดำเนินการให้ทำการเจริญเติบโต มีรายได้ที่ดี ควบคู่ไปกับการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย มีการจัดการการเงินและการบัญชีโดยผสมผสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และมีมาตรการให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องจัดทำบัญชีเพื่อแจ้งต่อสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน และสร้างความโปร่งใสในการทำงานให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. ด้านการมีคุณธรรม นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนเป็นอันดับสาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอต่อการกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นให้วิสาหกิจชุมชนมีการคำนึงถึงชุมชนเป็นอันดับแรก ตั้งแต่การจ้างงาน การจัดซื้อวัตถุดิบ ควรมุ่งเน้นการจัดซื้อจัดจ้างให้มีเงินหมุนเวียนภายใน ชุมชนเป็นหลัก หากมีเหลือกำไรก็ปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม นอกจากนี้ยังควรให้ความสำคัญกับลูกค้าส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่ดีที่สุดแก่ลูกค้าของตน

4. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนเป็นอันดับรองสุดท้าย ผู้วิจัยมีข้อเสนอต่อการกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีการสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง สนับสนุนให้สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี ควรสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ในส่วนของสำนักงานการเกษตรต้องติดตามกระบวนการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนอย่างใกล้ชิด มีการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

5. ด้านความพอประมาณ นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนเป็นอันดับสุดท้าย ผู้วิจัยมีข้อเสนอต่อการกำหนดนโยบายว่าควรมีการมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มีความรู้ มีแนวทางในการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินสำหรับการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีสภาพคล่อง ไม่เกิดการภาระหนี้สิน ส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายในการดำเนินการกิจการคือมุ่งให้มีการส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน เน้นการจ้างงานให้เกิดในชุมชนเพื่อการกระจายรายได้ในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่องการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรทางด้านการศึกษาที่มีภูมิคุ้มกัน นั้นเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการจัดการความรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. จากการศึกษาครั้งนี้เน้นศึกษาเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุม และต่อยอดผลการศึกษาจึงควรมีการศึกษาการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่ภาคอื่น ๆ อีกด้วย

3. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล่าวว่าหน่วยงานภาครัฐในส่วนภูมิภาคที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนยังมีส่วนสนับสนุน และสร้างศักยภาพให้แก่วิสาหกิจชุมชนยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการนำเอานโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนไปสู่การปฏิบัติของสำนักพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย

ผลผลิต (Output)

5.1 ผลงานตีพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

อนุรัตน์ อนันทนาธร. การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสาร
การเมือง การบริหาร และกฎหมาย มหาวิทยาลัยบูรพา, ปีที่ เล่มที่และหน้าที่ อยู่ระหว่างการรอตอบ
รับการตีพิมพ์.

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2560). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มชนบทกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2560 – 2564*. เข้าถึงได้จาก cddadg.cdd.go.th/.../เอกสารเล่ม-แผนปฏิบัติการ-OG-2560-20-มค-60.pdf.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548ก). *วิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพมหานคร.
- กรมส่งเสริมการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2562). *สรุปจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียน ณ วันที่ 1 มกราคม 2562 กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร*. เข้าถึงได้จาก https://www.m-society.go.th/article_attach/18750/20435.pdf.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2548ข). *ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเรื่องคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.moac.go.th/download/pos%207607.pdf>.
- กานท์กลอน รักธรรม. (2560). *ไทยแลนด์ดินแดนแห่งความเหลื่อมล้ำ! เมื่อรายได้ การศึกษา โอกาส แม้กระทั่งท้องถนน ก็ไม่เห็นหัวคนจน*. เข้าถึงได้จาก <http://themomentum.co/momentum-feature-thailand-inequality-2016-by-oxfam>.
- โกศล จิตวิรัตน์. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยางพาราขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้การเปลี่ยนแปลงแบบพลวัต*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต (บริหารธุรกิจ), สาขาการบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จินตนา กาญจนวิสุทธ์. (2558). *เส้นทางวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาอาชีพและการพึ่งตนเอง*. กรุงเทพฯ : มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2548). *แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, ชินศักดิ์ สุวรรณอังฉริย, อภิชาติ ทองอยู่, วรวิทย์ เจริญเลิศ, มณีนัย ทองอยู่ และคุณพรพีไล เลิศวิชา. (2541). *ทฤษฎีและแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนชาวนา*. กรุงเทพฯ : อมรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556ข). *การจัดการและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน*. สงขลา : สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นัทธมน อีระกุล และทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์. (2548). *กระบวนการพึ่งตนเองของชุมชนเกษตรสู่ OVOOP และบทเรียนสำหรับ OTOP ไทย*. เอกสารประกอบการบรรยายในงานประชุมและสัมมนาวิชาการประจำปี 2548, ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่าง วันที่ 23-24 กันยายน 2548 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จ.เชียงใหม่.
- นิรดา กลั่นรูป. (2556). *การจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในจังหวัดนครสวรรค์*. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ปีที่ 7, ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2556, หน้า 28-39.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2554). *เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. โทเทิลแอนด์เซ็ส คอมมูนิเคชั่น.
- วิจิต นันทสุวรรณ. (2547). *ขบวนการชุมชนใหม่*. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาทรัพยากรชุมชน.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2553). *แนวคิดวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ : สถาบัน TDRM.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2552). *ชุมชนเข้มแข็งบนเกาะ Hime*. หนังสือพิมพ์มติชน, ฉบับวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2552, หน้า 6.
- ศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ. (2555). *การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ (International Business Management)*. กรุงเทพฯ: เพียร์สันเอดดูเคชั่นอินโดไชน่า.
- ศูนย์ทนายความทั่วไป. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน 2548*. ค้นหากจาก <http://www.thailandlawyercenter.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538975850&Ntype=19>.
- สุภาวดี สรรพศิลป์บุตร. (2556). *แนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนอุตสาหกรรมเห็ดหอม บ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2559). *คู่มือการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจฐานราก*. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สุนิสา ละวรรณวงษ์ และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของวิสาหกิจชุมชนอัญมณีและเครื่องประดับ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อการแข่งขันทางการค้าสู่*

- ประชาคมอาเซียน. Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1, หน้า 1192-1211.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.).
- สำนักงานเกษตรอำเภอนครชัยศรี. (2556). *ข้อควรรู้วิสาหกิจชุมชน*. ค้นหาจาก <http://nakhonchaisi.nakhonpathom.doae.go.th/>.
- สำนักพัฒนาเกษตร. (2554). *พระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.farmdev.doae.go.th>
- เสริมศรี สุทธิสงค์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, ปีที่ 9 ฉบับที่ 25 มกราคม – เมษายน 2557, หน้า 95-106.
- เสรี พงศ์พิศ (2546) *แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน* กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญาไท.
- อภิชัย พันธเสน. (2559). *สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- อภิญา ตันทวีวงศ์. (2549). *รักพอ เพื่อพอ ขอดำเนินชีวิตด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง*. พิมพ์ครั้งที่ 5 โรงพิมพ์องค์สงเคราะห์ทหารผ่านศึก กรุงเทพฯ.
- อานันท์ ตะนัยศรี. (2555). *วิสาหกิจชุมชน*. เข้าถึงได้จาก <http://ophbgo.blogspot.com/>.
- อารยา อิงไพบูลย์กิจ และอารยา อิงไพบูลย์กิจ. (2558). *การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดสุรินทร์*. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร, ฉบับพิเศษ, หน้า 12-19.
- Adachi, F.(2003). *One Village One Product Movement and Contemporary Asia: Some Observations from the Field Survey of Oita Prefecture and Northern Thailand*. paper is presented in Japan Association for Small Business studies Chuba Regional Meeting, July 12, 2003 at Faculty of Economics, Chiang Mai University.

Adachi, F. (2004). *One Village One Product Movement in Oita Prefecture*. เอกสาร
ประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การถ่ายทอดเทคโนโลยี One Village One Product
จาก Oita สู่ OTOP” โครงการ “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อ
ยกระดับวิสาหกิจชุมชน” ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547 ณ โรงแรม
ฮอลิเดย์การ์เด้นท์ จ.เชียงใหม่.

Credit Suisse. (2016). *Global wealth databook 2016*. เข้าถึงได้จาก
[http://publications.credit-
suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=AD6F2B43-B17B-345E-
E20A1A254A3E24A5](http://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=AD6F2B43-B17B-345E-E20A1A254A3E24A5).

Mukai, K.. & Fujikura, R.. (2013). *One village one product: evaluations and lessons
learnt from OVOP aid projects*. *Journal Development in Practice* Volume 25,
2015 - Issue 3, p.p. 389-400.

Yamane, T.. (1973). *Statistics an Introductory Analysis*. New York: Harper and R.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
การทดสอบความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การหาค่าดัชนีความใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม
(ค่า IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่อง : การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ดัง
รายนามต่อไปนี้

1. ผศ.ดร.สัมพันธ์ ยศสมศักดิ์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ผศ.ดร.เขมมารี รักชูชีพ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.สกฤติ อีสริยานนท์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าดัชนีความใช้ได้ของวัตถุประสงค์ (IOC) ของแต่ละข้อไม่น้อยกว่า 0.5
(อ้างอิง) ดังตารางสรุปคะแนนแบบทดสอบความเที่ยงตรง (Validity)ของแบบสอบถาม ดังนี้

-1 หมายถึง ไม่ใช่ได้   0 หมายถึง ไม่แน่ใจ   1 หมายถึง ใช่ได้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความ / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	สรุปผล
	1	2	3			
1. เพศ	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2. อายุ	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
3. ระดับการศึกษา	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
5. ระยะเวลาในการทำงานกับวิสาหกิจชุมชน	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อความ / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	สรุปผล
	1	2	3			
1. ระดับตลาดของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. ประเภทวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. ลักษณะการดำเนินวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. ระยะเวลาในการดำเนินวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5. จำนวนเงินลงทุนของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6. แหล่งเงินทุน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีจำนวนสมาชิกทั้งกี่คน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อความคำถาม / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่านที่			รวม	คะแนน IOC	แปลผล
	1	2	3			
ด้านความพอประมาณ						
1. เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียวเท่านั้น	1	0	1	3	1	ใช้ได้
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่เท่ากับจำนวนความต้องการซื้อ จะไม่ผลิตสินค้าคงเหลือไว้มากเกินไป	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต และการผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความเสี่ยงต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อหนี้สินเกินตัว	1	0	1	3	1	ใช้ได้
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินทุนสำรองเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านความมีเหตุผล						
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการดำเนินธุรกิจโดยอาศัยความรู้ และสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวางแผนในการ	1	1	0	2	0.66	ใช้ได้

ข้อความ / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่าน ที่			รวม	คะแนน IOC	แปลผล
	1	2	3			
ใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย						
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านวางแผนการดำเนินธุรกิจโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวิเคราะห์และประเมินผลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน						
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจนและแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ	0	0	0	0	0	ใช้ไม่ได้
2. การตัดสินใจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยภาพรวม อาทิการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตลาด การวางแผนการผลิต หรือการจัดสรรผลประโยชน์ จะใช้การตัดสินใจโดยมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นอันดับแรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิตและการตลาด	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่าย	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่าน ที่			รวม	คะแนน IOC	แปลผล
	1	2	3			
ร่วมกับวิสาหกิจอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อาทิ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ						
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้าและการบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออกสู่ตลาดหรือส่งมอบให้ลูกค้า	0	1	1	3	1	ใช้ได้
6 วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและการบริการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านการมีความรู้						
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านจัดประชุมรับฟัง	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อความคำถาม / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่าน ที่			รวม	คะแนน IOC	แปลผล
	1	2	3			
ความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ระหว่างสมาชิกกันอย่างสม่ำเสมอ						
5. สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะ ในการทำงานเป็นอย่างดี	0	1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
6. ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจ อยู่ตลอดเวลา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านการมีคุณธรรม						
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันใน การความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาเปรียบ ลูกค้า	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	0	1	1	3	1	ใช้ได้
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อกำหนดในการ ปันผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมและ เปิดเผยให้ทุกคนทราบ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการใช้แรงงานคน มากกว่าเครื่องจักร มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น	0	1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
5. การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรง เวลา และเป็นธรรม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6. การทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านปันผลกำไรบางส่วน ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

ข้อความคำถาม / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่าน ที่			รวม	คะแนน IOC	แปลผล
	1	2	3			
ด้านเศรษฐกิจ						
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปัจจุบัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. วิสาหกิจชุมชนของท่าน มีสถานะทางการเงินที่เข้มแข็งมากขึ้นและมีเงินออมสะสมเพิ่มขึ้นจากผลประกอบการที่ดี	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านสามารถแบ่งปันผลกำไรแก่สมาชิกได้อย่างต่อเนื่องทุกปี	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าและเงินปันผล ตั้งแต่เข้ามาเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5. ตั้งแต่เข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ท่านมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น มีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอ หนี้สินลดลงและไม่มีหนี้สินในปัจจุบัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านคุณภาพสินค้าและบริการ						
1. สินค้า/บริการ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่านมีกระบวนการผลิตและให้บริการที่ดี มีมาตรฐาน ได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์กรระดับประเทศ เช่น ออย, กระทรวงพาณิชย์ หรือ การท่องเที่ยวฯ	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อความ / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่าน ที่			รวม	คะแนน IOC	แปลผล
	1	2	3			
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นย้ำให้สมาชิกทุกคนตระหนักถึงคุณภาพของการผลิตสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ	0	1	1	3	1	ใช้ได้
3. วิสาหกิจชุมชนท่านมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและการบริการตั้งแต่ปัจจัยและวัตถุดิบการผลิต กระบวนการผลิตและการส่งมอบสินค้าและการบริการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. จุดเด่นของสินค้าและการบริการของวิสาหกิจชุมชนท่านที่ลูกค้ายอมรับได้แก่คุณภาพของสินค้าและการบริการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ด้านสังคม						
1. ตั้งแต่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน ท่านมีความสุขและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคนในชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. สินค้าและการบริการของวิสาหกิจชุมชนทำให้คนภายนอกรู้จักชุมชนของท่านมากขึ้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3. การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้บรรยากาศของชุมชนดีขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีและพึ่งพาอาศัยกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4. การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนตื่นตัวในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5. วิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนกล้าที่จะพูดกล้าที่จะรับฟังและกล้าที่จะตัดสินใจร่วมกันมากขึ้น	0	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อความ / ประเด็นคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญท่าน ที่			รวม	คะแนน IOC	แปลผล
	1	2	3			
6. วิสาหกิจชุมชนช่วยให้ชุมชนเกิดการพัฒนา ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสวัสดิการชุมชน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาวิเคราะห์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ โดยผลของการตอบจะไม่กระทบใด ๆ กับท่านทั้งสิ้น และทางผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และกรอกข้อความ
ในช่องว่างที่ท่านเห็นสมควรเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ไม่เกิน 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ไม่เกิน 15,000 บาท 15,001 - 20,000 บาท
 20,001 - 25,000 บาท 25,001 – 30,000 บาท
 มากกว่า 30,000 บาท

5. ระยะเวลาในการทำงาน กับวิสาหกิจชุมชนแห่งนี้

- น้อยกว่า 2 ปี 2 – 4 ปี
 5 – 7 ปี 8 – 10 ปี
 มากกว่า 10 ปี

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยองค์กรของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ระดับตลาดของวิสาหกิจชุมชนของท่าน

- ชั้นพื้นฐาน ชั้นก้าวหน้า

2. ประเภทวิสาหกิจชุมชน

☐ การเกษตร	☐ การเกษตรอินทรีย์
☐ การเกษตรแปรรูป	☐ อาหาร
☐ หัตถกรรม	☐ เลี้ยงสัตว์
☐ ปุ๋ย	☐ อาหารสัตว์
☐ ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม	☐ ท่องเที่ยว
☐ ออมทรัพย์	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ .....

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็นด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
ด้านความพอประมาณ					
1. เป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่าน คือ ผลกำไรและผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน และส่งเสริมการมีอาชีพของชุมชน					
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านจะผลิตสินค้าที่ เท่ากับจำนวนความต้องการซื้อ					
3. วิสาหกิจชุมชนของมีเป้าหมายหลักของการ ดำเนินการที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิต วิธีการผลิต และการผลิตเพื่อจำหน่ายในชุมชนเป็นอันดับแรก					
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการบริหารที่มีความ เสี่ยงต่ำ ไม่เน้นกำไรในระยะสั้นไม่ก่อหนี้สินเกินตัว					
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านบริหารจัดการการเงินให้ มีสภาพคล่องในการใช้จ่ายอยู่ตลอด					
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสะสมเงินทุนสำรอง เพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉิน					
ด้านความมีเหตุผล					
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย นโยบาย ขององค์กร อย่างชัดเจนและ แจ่มแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ					
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นการดำเนินธุรกิจโดย อาศัยความรู้ และสิ่งที่ตนเองเชี่ยวชาญ และอื่น ๆ					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็นด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัย					
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านวางแผนการดำเนินธุรกิจ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างถี่ถ้วน อาทิ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตนเอง ฯลฯ					
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการวิเคราะห์และประเมินผลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ					
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการประชุมสมาชิกเพื่อวางแผน และทบทวนร่วมกันในการดำเนินธุรกิจอยู่เสมอ อาทิ การวางแผนการผลิต การตลาด ฯลฯ					
ด้านการมีภูมิคุ้มกัน					
1. การตัดสินใจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรโดยภาพรวม อาทิ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การตลาด การวางแผนการผลิต หรือการจัดสรรผลประโยชน์ จะใช้การตัดสินใจโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก					
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านยึดหลักการพึ่งตนเองเป็นอันดับแรกในเรื่องทุน วัตถุดิบ การผลิตและการตลาด					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็นด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายร่วมกับวิสาหกิจอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อาทิ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ					
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านควบคุมคุณภาพของสินค้าและการบริการ เป็นอย่างดีก่อนที่จะเพื่อส่งสินค้าออกสู่ตลาดหรือส่งมอบให้ลูกค้า					
5. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้าและตลาดอยู่เสมอ					
6. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการติดตามความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและการบริการ					
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีสะสมเงินออมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน					
8. สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนของท่านมีทักษะในการทำงานเป็นอย่างดี					
ด้านกรมีความรู้					
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ					
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนนวัตกรรมการผลิตกับเครือข่ายอื่น ๆ					
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีการส่งเสริมให้สมาชิกได้พัฒนานวัตกรรมการผลิตและสินค้าอยู่ตลอดเวลา					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง 5	เห็น ด้วย มาก 4	เห็นด้วย ปาน กลาง 3	เห็น ด้วย น้อย 2	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด 1
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกกันอย่างสม่ำเสมอ					
5. ผู้นำและสมาชิกมีการค้นหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับ การผลิต การตลาด การบริหารธุรกิจอยู่ตลอดเวลา					
ด้านการมีคุณธรรม					
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อตกลงร่วมกันในการความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอาเปรียบลูกค้า					
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรของชุมชนและขององค์กรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีข้อกำหนดในการปันผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยให้ทุกคนทราบ					
4. วิสาหกิจชุมชนของท่านมุ่งเน้นการจ้างแรงงานในท้องถิ่น					
5. การจัดสรรเงินปันผลมีความโปร่งใส ตรงเวลา และเป็นธรรม					
6. การทำบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ					
7. วิสาหกิจชุมชนของท่านปันผลกำไรบางส่วนไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม					

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชน

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านความเข้มแข็ง					
1. วิสาหกิจชุมชนของท่านมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปัจจุบัน					
2. วิสาหกิจชุมชนของท่าน มีสถานะทางการเงินที่เข้มแข็งมากขึ้นและมีเงินออมสะสมเพิ่มขึ้นจากผลประกอบการที่ดี					
3. วิสาหกิจชุมชนของท่านสามารถแบ่งปันผลกำไรแก่สมาชิกได้อย่างต่อเนื่องทุกปี					
4. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าและเงินปันผล ตั้งแต่เข้ามาเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน					
5. ตั้งแต่เข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ท่านมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น มีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอหนี้สินลดลงและไม่มีหนี้สินในปัจจุบัน					
ด้านการขยายต่อ/การพัฒนา					
1. สินค้า/บริการ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่านมีกระบวนการผลิตและให้บริการที่ดี มีมาตรฐานได้รับการรับรองคุณภาพจากองค์กรระดับประเทศ เช่น อย, กระทรวงพาณิชย์ หรือการท่องเที่ยวฯ					
2. วิสาหกิจชุมชนของท่านเน้นย้ำให้สมาชิกทุกคนตระหนักถึงคุณภาพของการผลิตสินค้าและการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. วิสาหกิจชุมชนท่านมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าและการบริการตั้งแต่ปัจจัยและวัตถุดิบ การผลิต กระบวนการผลิตและการส่งมอบสินค้า และการบริการ					
4. จุดเด่นของสินค้าและการบริการของวิสาหกิจชุมชนท่านที่ลูกค้ายอมรับได้แก่คุณภาพของสินค้า และการบริการ					
ด้านความยั่งยืน					
1. ตั้งแต่เข้าร่วมเป็นสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน ท่านมีความสุขและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับคนในชุมชน					
2. สินค้าและการบริการของวิสาหกิจชุมชนทำให้คนภายนอกรู้จักชุมชนของท่านมากขึ้น					
3. การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้บรรยากาศของชุมชนดีขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีและพึ่งพาอาศัยกัน					
4. การมีวิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนตื่นตัวในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง					
5. วิสาหกิจชุมชนทำให้คนในชุมชนกล้าที่จะพูด กล้าที่จะรับฟังและกล้าที่จะตัดสินใจร่วมกันมากขึ้น					
6. วิสาหกิจชุมชนช่วยให้ชุมชนเกิดการพัฒนาทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และสวัสดิการชุมชน					

ขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างยิ่งที่สละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้